

Luk Jisas Krais MİNİM Tep ak Luk ū kİL tİKAK

MİNİM ned

¹⁻² Jisas Krais nab c̄nop aul t̄k dapel k̄b ḡl gak gak rek, b̄i ognap udin maḡil k̄ri ke n̄njil, m̄n̄m tep n̄bak ag ū aj̄l, ȳp abe, bin b̄i okok ognap sek k̄rop abe, ag ūlak. Ag ūlak b̄i konai rek m̄n̄m n̄bak n̄nj tep ḡl ū k̄l t̄klak. ³ Pen b̄i k̄b Tiopilas, yad ak rek nep m̄n̄m ȳp ag ūlak n̄bak wagin ak maḡlseki p̄yo n̄nj tep ḡipin ak me, yad ak rek nep m̄n̄m n̄bak maḡlseki gos n̄nj tep ḡl, nep ū k̄l t̄kn̄g gebin.

⁴ N̄ig gen me, m̄n̄m nep aglak n̄pan ak, n̄njid aglak aḡil n̄njn̄gan.

*Ejol, ber mal Jon Bi N̄ig Pak N̄eb t̄k donigair,
agak*

⁵ Ned Kin Herod Judia Propins kod m̄doligip ūn ak, b̄i nak Sekaraia, God nop tap sobok gep b̄i alap m̄doligip. Bi yakam ne eip wög j̄im ūl ḡoligipal okok k̄rop Abaija Yakam agoligipal. Sekaraia bin ne Ilisabet. Ilisabet ak rek nep God nop tap sobok gep b̄i Eron wagin ak t̄k damil dapil ḡl t̄klak.

⁶ K̄ri ber mal God lo m̄n̄m ar ak maḡlseki sain ḡilg ḡi m̄idel, God ūn̄ek, m̄n̄m alap ma m̄deki.

⁷ Pen Sekaraia bin ne Ilisabet ūl pai womleb ak me, ūl pai alap t̄k dapil mer, pīs nep bin m̄lep b̄i m̄lep l̄rek.

8 Ñin alap Sekaraia bì ne eip wög jím ñil göligipal bì okok apıl, God nop sobok gep wög ak gelak.

9 Pen wög kiri ak gılıg gi, bì God nop tap sobok gep bì okok per göligipal rek, bì cın an rek God sobok gep karıp ñilik miğan eyan amıl tap ki tep owepl ak dagılnıgab, agıl, yır bopis tiğ gılıg gi dıłak. Del, Sekaraia ne yır bopis ke tiğ gılıg gi dıl, God sobok gep karıp ñilik miğan eyan amnak.

10 Bin bì konjai nep God sobok gep karıp söj adek sığak God nop sobok gılıg gi mıdelak nıñlıg gi, Sekaraia ne ñilik miğan eyan amıl tap ki tep owepl nıbak dagılek.

11 Pen Bì Kib ejol ne alap apıl, tap ki tep owepl dagılelıgipal kab kınanı ak ñınmagıl yıpıd adek kıl mısen warık mıdekl.

12 Sekaraia ejol nıbak nıñıl pak ju dak.

13 Pen ejol nıbak nop agak, “Nak ma pırıknımın. God nop sobok gişan ak, ne nıñıp. Bin nak Ilisabet ñi nak alap tiğ donıgab. Tiğ dapek, yıb ne Jon agnımın.

14 Nonım ñi ak tiğ donıgab ak, nak mıñ mıñ giñigan; bin bì konjai nep okok ak rek nep mıñ mıñ giñigal.

15 Bì Kib udın yırıık ar ne ak, Jon bì kib rek mıdenıgab. Ne ñig wain aka ñig kılıs ognap ma ñıñımımın. Nonım ñi kogi mıdenıgab ñin nıbak nep, Kaun Sıŋ ne ñi nıbak nop nab adanı amıl ap ran jaknıgab.

16 Kisen ne Isrel bin bì God nop kırıg gi pal okok konjai nep mıñım tep ag ñek, God nop, Bì Kib cın, agıl, nıñ dıñigal.

17 Pen ñi nak n̄ibak ne b̄i God m̄inim agep Ilaija b̄irarik nep God k̄ilis d̄il goligip rek ḡnigab. Nap s̄ikop k̄rop d̄il, ñi pai k̄iri okok d̄il, k̄rop d̄i j̄im ñil l̄inigab. Bin b̄i God nop aleb aleb ñibal okok, k̄rop m̄inim tep ag ñek, bin b̄i komiñ tep ne gos n̄ipal rek n̄ijil, gī tep gīl, Bī K̄ib onigab, agīl, kod m̄idenigal,” agak.

18 Ejol ak n̄ib agek, Sekaraia agak, “C̄ir ber mal m̄ilep ȳib l̄ipir. N̄ib ak, yad titi gīl, nak n̄ijid apan, agīl n̄ijngain?” agak.

19 Agek, ejol ak Sekaraia nop agak, “Yad Gebriel. Yad God udin ȳirik adek ak midil, ȳip ag yokek apil m̄inim tep n̄ibaul nep ag ñinig opin.

20 Nak m̄inim yad agesin ak, n̄ijid ageb agīl ma n̄ipan rek, aleb nep ak m̄iker gek, m̄inim aglig gī ma m̄idenigan. Yokop nep mid mid, ñi ak t̄ik donigair m̄inek ak nep kauyan m̄inim agnigaban,” agak.

21 Pen Sekaraia God sobok gep karip nab ñilik eyan m̄ilek par m̄idek n̄ijil, bin b̄i söj eyan m̄idelak okok gos par n̄ijlak.

22 Kisən ne söj apil, m̄inim ognap agnimin rek ma lak. N̄ib ak, ȳip n̄ig n̄ig gīp, agīl, ñinmagīl nep yomek. K̄iri n̄ijil aglak, ne karip ñilik m̄igan eyan am midil, n̄igr̄ikep alap ke n̄ijil owip, agīl, n̄ijlak.

23 Pen Sekaraia God sobok gep karip wög ak gī m̄idek, ñin ne ak padikek, b̄i ognap apil kau ne ak del n̄ijlig gī, ne adik gī karip ne amnak.

24-25 Kisən mid damil, bin ne Ilisabet ñi pabag midil agak, “Ned yad bin ñi pai womleb midöligipin ak me, ȳip nabiq gak, pen miñi Bī

Kib yip yimig niyil kod mid tep gek, ni pabag midebin ak yip nabiq ma giniqab, mer,” agak. Nib agil, takin aknib mamid kapkap karip nillik miqan okok nep we gil midoligip.

Ejol apil Maria nop agak, “Jisas tik donigan,” agak

²⁶ Ilisabet takin aknib kagol onid ni kogi middek niylig git, God ejol Gebriel nop ag yokek amnak Nasaret taun, karip lim Galili sijak.

²⁷ Nasaret sijak bin praj alap midoligip, yib ne Maria. Bin praj nibak bi alap eip git gek mer. Bin praj nibak, bi nak Josep dinigab, agil minim aglak. Bi Josep nibak, nop kin Depid bi kigin nibak alap tik dam lilkak ak me.

²⁸ God ejol Gebriel ag yokek, bin praj Maria middek sijak amjakil agak, “Bin praj, nak mideban? Bi Kib nep di tep git. Ne eip midebir,” agak.

²⁹ Nib agek, Maria minim nibak niyil, yip tiginig nib ageb, agil, gos par niyak.

³⁰ Ne gos par niyek niylig git, ejol nop agak, “Maria, nak ma pirknimin. God nep di tep yib git.

³¹ Kisen nak ni pabag midil, ni alap tik donigan. Tik donimin, yib ne Jisas, agnimin.

³² Pen ne bi kib yib midenigab. Bin bi nop agnigal, Bi Kib yib adek i alan mideb Ni ne, agnigal. God Bi Kib genigab niyil ne nised acik Depid kin kib midoligip rek, midenigab.

³³ Jekop tikek tik amil apil gel midenigal okok kiroq magilsek per nep per nep kin kiri midil kod midenigab,” agak.

34 Ejol n̄ib agek, Maria nop pen agak, “Yad b̄i alap eip ma m̄idobır ak, titi ḡıl n̄i n̄ibak t̄ık donı̄m?” agak.

35 Agek, ejol nop pen agak, “Kaun S̄ıŋ ak nep apı̄l, B̄i K̄ib ȳib adek i alan m̄ideb k̄ılıs ne nep kob n̄in̄igab. N̄ig gek, n̄i s̄ıŋ t̄ık donı̄gan ak, bin b̄i n̄ı̄n̄il agn̄igal, ne God N̄i ne, agn̄igal.

36 N̄ı̄n̄an! Nawal nak Ilisabet ne bin m̄ilep l̄ıp. K̄iri nop bin n̄i pai womleb agöl̄iḡipal ak pen m̄iñi ne n̄i pabag m̄ideb, takı̄n akn̄ib kagol oñı̄d b̄ir amnak.

37 God tap ma ḡın̄im̄in̄ rek alap ma m̄ideb; tap okok magı̄lsek ḡın̄im̄in̄ rek nep m̄ideb,” agak.

38 N̄ib agek, Maria agak, “Yad God nop wög ḡiñeb pai. Ageban rek nep ȳip ḡın̄im̄in̄,” agak. N̄ib agek n̄ı̄n̄ig ḡi, ejol nop k̄ırı̄g ḡıl amnak.

Maria am nuwal Ilisabet nop n̄ı̄n̄ak

39-40 Pen Maria kasek amn̄ım, agı̄l, karı̄p l̄ım n̄ibak k̄ırı̄g ḡıl karı̄p l̄ım Judia d̄ım yırı̄k okok kanı̄b par ak amı̄l amı̄l, Sekaraia Ilisabet ber mal m̄idöl̄iḡipir taun ak amnak. Karı̄p k̄iri amjakı̄l, nuwal Ilisabet nop agak, “Nak m̄ideban?” agak.

41 “Nak m̄ideban?” agek, nuwal Ilisabet m̄ın̄ım n̄ibak n̄ı̄n̄ek, n̄i pabag m̄idek ak preñı̄d lak. Pen magı̄l n̄ibak nep Kaun S̄ıŋ ak ne Ilisabet nab adan amı̄l nop ap ran jakak.

42 God Kaun ap ran jakek, Ilisabet ne meg m̄ı̄gan dap ranı̄l Maria nop agak, “God bin ognap k̄ırop kod m̄ideb ak pen nep d̄i tep ȳib ḡıp. N̄i kogi nak m̄ideban p̄iyak n̄i ak abe d̄i tep ȳib ḡıp.

43 Yad bin tep mer pen nak Bî Kîb yad nonim
ne ak, yip niñig opan ak, yad wal agil, God nop
tep agebin.

44 Nak apil yip, ‘Mideban?’ agesan magil ak, ni
kogi midebin aul miñ miñ yib lîl preñid lip.

45 Nak, ‘Yip God agip rek ginigab,’ agil niñ
mideban ak me, nak miñ miñ ginimin,” agak.

Maria God yib ne agek ar amnak

46 Ilisabet niñ agek, Maria God nop gos niñig
gi, miñ miñ yib gilig gi agak,
“Yad Bî Kîb nop gos niñil,
yib ne agen, i ar alan amnigab.

47-48 Yad pis nep kimeb rek midenek,
God yip cib niñil di komij yokak ak,
nop gos niñil miñ miñ yib gebin.
Yad yokop pai nop wög gi ñeb midebin ak
pen yip sakol ma giip.

Nig giip ak,
miñi tikil, kisen tikil, tik dam linigal okok,
bin bi magilsek yip gos niñil agnigal,
‘God bin niñbak di tep yib gak,’ agnigal.

49 Ne kilis magilsek mideb ak,
ne tap kilis yib yip giip.

Yad niñpin ne nokim nep
Bî Sîn mideb.

50 Bin bi miñim ne niñil, kaun dil, sain ginigal
okok,
krop cib niñil di tep ginigab.

Kiri niñai pai tikil, tik damil, tik linigal okok,
krop ak rek nep cib niñil di tep ginigab.

51 Ne Bî niñmagil par kib yib;
ne tap kilis kilis konjai nep giip.

Bin bî, cîn ke bin kîb bî kîb mîdobîn, apal okok,
God kîrop yîk gî yokîp.

52 Nîb ak, kiñ bî kîb karîp lîm kîb kod mîdel yîb
kîb mîdoligîp okok,
God gek ke ke amel,
bin bî yîb ma mîdoligîp okok,
God kîrop dîl dî pîñjîl ar ar gîp.

53 Bin bî yuan lîp okok,
God kîrop tap nonîm lek ñîbel kogi gîp.

Pen bin bî tap konjai mîdeb okok
kîrop yokop ag yokek ambal.

54 God ne apîs based acîk cîn okok
kîrop mînîm agak ak saköl ma gîl,
cînop Isrel bin bî
per cîb nîñjîl kod mîd tep gîp.

55 Based Ebrahim abe, based cîn ognap abe,
ñî pai kîri tîkil tîkel amnîgab okok,
God kîrop kod mîdenîgain, agîl,
agak rek nep cînop gîp,” agak.

56 Maria mînîm nîbak agîl, nuwal Ilisabet eip
takîn omal nokîm mîdîl, kîsen adîk gî karîp ne
amnak.

Ilisabet ñî ne Jon Bi Ñîg Pak Ñeb ak nop tîk dowak

57 Mîd damîl, Ilisabet ñî alap tîk dowak.

58 God nop cîb nîñjîl kod mîdek, ne bin mîlep
yîb lîl ñî tîk dowak nîbak, bin bî nînai nuwal
nîmam nuwo sîkop ne okok nîñjîl, ne eip mîñ mîñ
yîb gîlak.

59 Ñî ak tîk dapîl, ñîn aknîb ar onjîd mîdîl, jîl
onjîd ñîn ak ñîñjâñ nîbak wañ wak ne tîb gî rîk
gînîg gî, ap mogîm gîlak. Ap mogîm gîl, kîri ñî ak

nop yib ñinig gi aglak, “Ñi nibaul, nap Sekaraia yib ak lak yipid gep,” aglak.

60 Agelak, nonim agak, “Mer, yib ne Jon agnigabir,” agak.

61 Nib agek, bin bi ne okok aglak, “Cin nig ma gipin. Based baid buwo nak okok yib alap Jon ma mideb,” aglak.

62 Nib agil, nap Sekaraia nop nñmagil ak nep yomil ag nñlak, “Ñi yib tari nñigan?” aglak.

63 Ag niñel, nap nñmagil ak nep yomil agak, “Yip mij nu kıl tikep alap dowim,” agak. Agek dapelak, ar nibak minim ñu kıl tikil, “Yib ne Jon,” agak. Niggil yib nu kıl tikek, kiri nñil magilsek wal yib aglak.

64 Pen magil nibak nep Sekaraia aleb miker gak ak auan amek nñlig gi, ned minim agoligip rek aglig gi, God yib ne agek ar amnak.

65 Bin bi uler siñak kin midelak okok, gak nibak nñil pırıkkıl, minim nibak yig dam karip lim Judia yırık okok magilsek yib, bin bi okok kırrop ag nñlak.

66 Ag ñelak, bin bi minim nibak nñlak okok, kiri magilsek gos par nñil aglak, “God gek, ñi nibak nig giglik dowip ak me, kisen bi tigeip bi rek midenigab?” aglak. God kılıs ñi nibak eip midék ak nñlak ak me, nib aglak.

Sekaraia God yib ne agek ar amnak

67 Kaun Sın ne ñiñan nap Sekaraia nab ne adan apıl ap ran jakak nñil God yib ne ak dap ranlig gi agak,

68 “Cin Isrel bin bi, God Bi Kib cin yib ne dap ranıl agon ar amnañ.

Ne ke karip l̄im wagin aul apil,
bin bi ne tau adik dip.

69 God Bi Kib ne gek, Depid t̄kek, t̄kel, t̄k amil
apil gel,
ñiñan alap t̄k dapek c̄nop di komiñ
yoknigab.

70 Birarik nep, m̄nim yad bin bi okok agnigain,
agil,

God ne bi ognap wög n̄bak ag lak.

God m̄nim agep bi siñ ne okok kiri God m̄nim
agak ak niñil,
bin bi okok kirop ag ñilak.

71 Bi ñag ñiñeb c̄n okok apil, c̄nop ñag pak l̄niñ
gebal
pen ne apil c̄nop di komiñ yoknigab;
bi c̄nop milik yapek niñal okok c̄nop gi t̄mel
giñig gebal ak
pen ne c̄nop kod midék komiñ amniñgabin.

72-73 God birarik nep based acik c̄n yimig niñil
di tep giñigain, agil, m̄nim kiliñ niñid ognap
ag lak.

God ne m̄nim based c̄n Ebrahim nop ag lak ak
sakol ma giñ;
m̄nim siñ n̄bak agak rek nep giñ.

74-75 Bi Kib c̄nop kod midék,
kaual maual okok c̄nop gi t̄mel giñimel rek
ma l̄niñgab.

Nib ak, c̄n bi ñag ñiñeb okok ma piriñkil, komiñ
midenigabin rek,

per per nep Bi Kib nep gos niñil, tap si tap
t̄mel okok kiriñ giñ,

Bi Kib bin bi siñ ne midil,
wög nop giñig giñ, giñ midonigabin.

- 76 Pen ñi yad, nak God Bî Kîb nop wög gek,
 bin bî okok kîri nîñjîl agnîgal,
 ‘God Bî Kîb yîb ar i oklañ mîdeb ak,
 bî mînîm ne agep me ak,’ agnîgal.
 Tari gînîg: nak ned amîl, bin bî okok kîrop ag ñi
 tep gek,
 kîri nîñjîl Bî Kîb ak nop kod mîdel nîñjîg gi,
 ne onîgab.
- 77 Nak bin bî ne okok kîrop mînîm tep ne ak ag
 ñi tep gek,
 Bî Kîb kîri ak apîl,
 tap si tap tîmel gîpal gac ak lîg gi yokîl kîrop
 dînîgab,
 mînîm tep ak nîñnîgal.
- 78 God Bî sain kapkap tîkîl,
 ne bin bî cîb nîñjîl,
 melîk tep ne pîb melîk rek
 seb kab ar alan nîb apîl,
 cînop melîk pak ñînîgab.
- 79 Cîn bin bî an an kîslîm okok mîdîl
 kîmnîg gînîgabîn okok,
 ne gek melîk magîl nîbak
 cînop mîdmagîl nab adañ melîk pak ñînîgab
 nîñjîl,
 cîn cîbur sain sain mîdep kanîb tep ak pîyo nîñjîl,
 ar nîbak nep ajonîgabîn,” agak.
- 80 Pen ñîñjañ nîbak Jon, kîb gek nîñjîg gi, kaun
 ne sek sek kîlîs gak. Ne karîp lîm bin bî ma
 mîdelîgîpal, mîñ mab kab nep mîdolîgîp nab
 sîñjak mîd mîd, pîs nep kîb gîl apek, Isrel bin bî
 nop nîñlak.

2

*Maria Jisas tik dowak
(Mat 1:18-25)*

¹ Pen ñin nab nibak, gapman bi kib Sisa Ogastas ne lo lil agak, “Bin bi yad kod midebin okok, kiri magilsek yib kiri dinimel,” agak.

² Ñin nibak gapman bi kib Kwairinias Siria Propins* bin bi kirop kod midoligip. Ne gapna midek minek ak kiri ned yib kiri ma dilak.

³ Nib ak, bin bi karip lim par kib ke okok nib apil midelak bin bi okok, adik gil karip lim kiri ke yib dinig amnilak.

⁴ Josep ne kin Depid kigin tik damil tiklak rek, ne Depid taun ne Betlehem amnig gak. Bin praj Maria nop pojid dil, Nasaret taun, karip lim Galili sinjak kirig gil, amil amil karip lim Judia amil, kin Depid nop tikel midoligip taun ne Betlehem amnirek.

⁵ Pen bin praj Maria, Josep dinigab aglak ak me, ñi kogi sek midek ninjlig git, Josep Maria nop pojid dil yib dinig amnirek.

⁶ Kiri Betlehem amel, Maria ñinjan tik dowep ñin ak ulep gak.

⁷ Pen Betlehem okok amjakil ninjrek, kab magil tauil kineligipal karip ak pis nep tibik dak. Nib ak me, kaj kau mikeligipal karip alap am midil, Maria ñinjan ned nokim ak tik dowak. Tik dapil ñinjan laplap kom kam gil, di kaj sipsip tap bep

* **2:2:** Ñin nibak Rom kai kiri karip lim Isrel kod midelak. Karip lim Isrel Siria Propins nab sinjak midek. Rom kai kin kiri Sisa agoligipal.

kısad kas ak tık dap lel ñibeligipal mab kınanı
migan ak lak.

*God ejol alap kaj sipsip mīkep bī okok kīrop
agak*

⁸ Maria Jisas nop tık dowak ñin nībak, kaj
sipsip mīkep bī okok ognap kīslim eyaŋ kaj sipsip
kod mīdelak karip līm ulep nīb sīŋak.

⁹ Bī Kīb ejol ne alap ag yokek, Bī Kīb melik tep
magił ne apıl kīrop pak nīŋek, jel gek pīrīklak.

¹⁰ Kiri pīrīkel nīŋlig git, ejol ak kīrop agak,
“Nībi ma pīrīknīmīb. Yad nībep abe bin bī okok
magiłsek kīrop abe, mīnīm tep mīñ mīñ gep alap
dapebin.

¹¹ Mīñi nep bin alap ñi aknīb ke alap tık dowip
Depid taun ne sīŋak. Ñi nībak nībep dī komiŋ
yoknīgab. Ne Krais[†] Bī Kīb ak me.

¹² Nop am pīyo nīŋil nīŋnīgabīm, nonīm nop
walij kom kam git, dī kaj sipsip tap bep kīsad kas
ak tık dap lel ñibeligipal mab kınanı migan ak lek
mīdenīgab. Nībi am nīŋil, agebin rek gīnīgab ak,
nīŋid agip, agnīgabīm,” agak.

¹³ Ejol nībak nīb agek nīŋlig git, dai ejol seb kab
ar alan sīŋak nīb konjai yib nep apıl ejol ned nīb
ak eip mīdīl, God yib ne ak dap ranlig git aglak,

¹⁴ “God yib ne i ar oklaŋ mīdeb;
ne bin bī an an cīb nīŋil dī tep gīnīgab okok,
cībur sain sain gos mīdmagił ar nokīm lep magił
ak
kiri eip mīdenīgab,” aglak.

[†] **2:11:** Grik mīnīm “Krais ak” abe, Hibrū mīnīm “Mesaia ak” abe
wagin nokīm alap mīdeb: “God ag lak Bī ak.”

Kaj sipsip mīkep bī okok am Jisas nop niñlak

15 Ejol okok adık ḡi seb kab ar alan amel niñlıg ḡi, bī kaj sipsip mīkep okok mīnīm ag niñ ag niñ ḡil aglak, “Bī Kīb cīnop mīnīm agosip ak, mīñi Betlehem am niñin,” aglak.

16 Nīb agıl kasek amıl niñlak, Josep eip Maria eip niñjan aglak nībak, walīj kom kam ḡıl, kaj sipsip tap bep kīsad kas ak dap lel niñbeligipal mab kīnan mīgan ak lel mīdekl.

17 Kīri niñjan nībak niñıl, amıl, ejol kīrop tari tari aglak mīnīm ak, bin bī okok okok kīrop ag niñlak.

18 Bī kaj sipsip mīkep okok bin bī okok mīnīm nībak ag ñel, kīri niñıl magılsekl wal yīb aglak.

19 Pen Maria nop tap ke yīb nībak gak rek, tep gek, gos tep nep niñ mīdoligip.

20 Bī kaj sipsip mīkep okok, God ejol ne okok aglak rek nep gek udın kīri ke niñlak ak me, God yīb ne ak dap ranlıg ḡi, olak okok adık ḡi amnīlak.

*Josep Maria ber mal Jisas nop dam God sobok
gep karıp ak dad amnirek*

21 Maria niñjan ak tīk dapıl niñ aknīb ar oñid mīdıl, mīnek jıl niñ ak wañ wak ne tīb ḡi rīk ḡilak. Ned ejol ak nonīm Maria nop, niñ tīk donīmīn yīb ne ak niğ ḡil līnīmīn agak rek, yīb ne ak Jisas, aglak.

*Bī Simion eip bin Ana eip Jisas nop niñıl mīñ
mīñ yīb girek*

22-23 Pen ned Mosis ne lo mīnīm ū kıl tīkıl, niñ ned tīk donıgal okok God nop niñigal agak. Nīb ak me, Maria niñjan ak tīk dapıl, Juda bin bī göligipal rek, God sobok gep karıp ak asık mosık

gıl, karıp ne ke okok nep midek, komıñ lek nıñlıg git, Josep eip, Jisas nop dam Bi Kib nop nıñig, God sobok gep karıp Jerusalem sığak amnirek.

24 Pen Bi Kib lo mınım alap sek ageb, “Bin nı̄tai tık donıgal okok komıñ lek, yakır malıg aka yakır tıbaglem omal dam God sobok gep karıp söñ eyañ amił, pak God nop sobok git nı̄l me, pı̄s nep komıñ lı̄p, agıl, God sobok gep karıp nı̄lik mı̄gan ak amnı̄gal.” Gos nı̄bak ak rek nep nı̄nıl me, yakır omal sek dad amnirek.

25 Pen Jerusalem sığak bī tep yı̄b alap midek, yı̄b ne Simion. Bī nı̄bak ne God Mınım ak nı̄nıl, agıp rek nep goligip. Kaun Sı̄n ne Simion eip midek; ne Krais ak Isrel bin bī dı̄ komıñ yoknı̄gab, agıl, kod mı̄doligip.

26 Kaun Sı̄n ne Simion nop ned agak, “Bī Kib ne Krais nop ag yokek onı̄gab ak, nak udın magıl nı̄nıl kı̄sen kı̄mnı̄gan,” agak nı̄nıl ne nı̄nılıg git mı̄doligip.

27 Pen nı̄n nı̄bak, Kaun ne Simion nop gos nı̄ek, God sobok gep karıp ak amił nı̄nık, Josep ber mal Jisas nop damıł, lo mınım agak rek gitir, agıl, ap mı̄derek.

28 Simion kırop mal nı̄nıl, Jisas nop dı̄ kainı̄d dı̄l, God yı̄b nop ak dap ranlıg git agak,

29-30 “Nak nokım nep Bī Kib.

Ñı̄nı̄n aul kib gıl,
cınop bin bī dı̄ komıñ yoknı̄gab ak,
ned yı̄p agnak rek, mı̄nı̄ udın magıl yad ke
bir nı̄nebin.

Nı̄b ak, mı̄nı̄ yı̄p kırıg gek, tep gek nı̄nılıg git kı̄mnı̄m.

31 Ñiňjaň nıbaul, bin bı karıp lım okok okok magılsek
dı nep eip jım ñıl lınígab.

32 Ne melık tep rek apıl,
Juda bin bı mer okok kırop pak ñek,
God bı tigeplırek mıdeb ak niňnígal.

Ne melık tep aknıb ke nak dapıl,
Isrel bin bı nak okok kırop pak niňnígal,”
agak.

33 Simion Jisas nop mınım nıbak agek ak niňıl,
Josep ber mal wal yıb agrek.

34 Pen Simion ne Josep Maria Jisas amılgon
kırop, “God nıbep kod mıdenj,” agıl, Jisas nonım
Maria nop agak, “Ñı nıbaul mıdek niňlıg git,
Isrel bin bı konjai nep nab ak tıg asık ke ke lıl,
kanıb tımel dıl amnígal okok, ap yap paknígal;
pen kanıb tep dıl amnígal okok, God kıd adek
amnígal. God Isrel bin bı niňlaň, agıl, ñı aul ag
yokak ak pen bin bı ognap nop ma dıl ag junıgal.

35 Nıg gıl me, bin bı konjai nep tarı tarı gos niňıl
niň mıdebal rek, bin bı okok mıseň niňnígal. Pen
tu par kıd alap mıdmagıl nab nep ke adan pıňıl
gınıgab,” agak.

36 Pen niň nıbak nep, God mınım agep bin alap
ap mıdek. Yıb ne ak Ana; nap yıb ak Panuel.
Panuel ak, Asa tıkek tık dapıl tıklak. Ne bin mılep
yıb. Ned bin praj bı dıl, nıgmıl eip mıderek mı
aknıb ar oñıd yınak.

37 Nıgmıl kımak pen Ana mı ne niňjuıl omal
omal aknıb yıgwu par alan (84) yınak. Ne God
nop nep gos niňıl niň ognap tap magıl nıbıl mer,

God sobok gep karip ak am midil, pi'b nab kislim eyan God nop sobok gilig gi midoligip.

38 Pen bin Ana ak, magil nibak nep Jisas nop di midelak ulep sijak apil, God nop tep agil, bin bi kiri, Bi Kib apil Jerusalem bin bi nag midelak ak wisibnitinj, agil, kod mideligipal bin bi okok krop agil, niyanj nibak tari tari rek ginigab ak, minim ag nak.

Ber mal Jisas di adik gi Nasaret amnirek

39 Josep ber mal Bi Kib lo minim agak rek magilsek gi sakil, kiri adik gi karip lim Galili amil, taun kiri Nasaret amnirek.

40 Am midil Jisas kib git, God nop kod mid tep gek niyliq gi, gos tep yib niyil, mid tep gak.

Jisas ne God sobok gep karip ak amnak

41 Pasopa nin kib ak ulep apek, Jisas nonim nap mi nokim nokim, Pasopa nin kib ak minni, agil, Jerusalem ameligipir.

42 Nig git me, Jisas mi ne yin migan alan lek, Juda kai gipal rek, nonim nap nop ponid dil Pasopa tap niyning Jerusalem am midelak.

43 Nin kib nibak ap padikek niyliq gi, karip amobin agil, adik gi am kanib nab sijak amil niyrek, Jisas eip ma apelak. Ne Jerusalem nep miderek pen kiri ma niyil,

44 ne bin bi ognap eip apeb, agil gos niyrek. Pen kanib nab sijak kinnig git, am nimid nimam bin bi ognap eip mideb, agil, nop piyo niyerek.

45 Piyo niy dam mer niyil, adik gi Jerusalem nop piyo niyning amnirek.

46 Amıl n̄in omal nokim m̄inek n̄ijrek, ne amıl God sobok gep karip ak midil, bi lo minim ag ñeb bi okok eip bisig midil, minim agelak ak n̄ijil, minim ognap ag n̄ij midek.

47 Bin bi n̄ij midelak okok, Jisas agak rek n̄ijil, niñbak gos n̄ij k̄d yikil minim tep ageb ak, agil, kib gaul ḡlak.

48 Pen nonim nap ber Jisas nop n̄ijil kiri ak rek nep wal agrek. Nonim pen Jisas nop agak, "Nak nap cirop tari ḡinig nig ḡipan? Midmagil cir yur gek n̄ijlig gi nep piyo n̄ij ajosir," agak.

49 Nonim nib agek, Jisas agak, "Niri tari ḡinig yip piyo n̄ij ajesir? Bapi yad karip am midebin ak niri ma n̄ipir ar?" agak.

50 Jisas nib agak ak pen kiri minim ageb ak, agil, ma tik n̄ijrek.

51 Jisas nop pojid dil karip kiri Nasaret adik gi amnilak. Jisas nib okok nep midil, nonim nap ageligipir rek nep n̄ijil sain goligip. Pen nonim Jisas tari tari gak ak gos n̄ijlig gi nep midoligip.

52 Jisas nonim nap eip midil, kib gil gos n̄ij tep yib gek n̄ijlig gi, God abe, bin bi okok abe nop n̄ijel tep gak.

3

*Jon Bi Ñig Pak Ñeb minim ag ñak
(Mat 3:1-12; Mak 1:2-8; Jon 1:19-28)*

1 Rom gapman bi kib yib Sisa Taibirias karip lim okok okok kod midoligip, mi yin lak aknib ajip pis adan (15). Pen ne par okok midil, bi kod midep nab piyak ne ognap ag lek, am karip lim ognap kod mideligipal. Bi ne Podias Pailot karip

lım Judia bin bı okok kırop kod mıdoligıp. Bı ne Herod karıp lım Galili bin bı okok kırop kod mıdoligıp. Herod nımmam ne Pilip karıp lım İturia bin bı okok abe, karıp lım Trakonaitis bin bı okok abe kırop kod mıdoligıp. Bı ne Laisenias karıp lım Abilini bin bı okok kırop kod mıdoligıp.

² Pen magıl nıbak, bı nak Anas eip, Kaiapas eip, God nop tap sobok gep bı kıb yıb omal Jerusalem mıdoligıpır.

Pen nın nab nıbak, Sekaraia nı ne Jon, bin bı koŋai ma mıdeligıpal, mıñ mab kab nep mıdoligıp nab sıŋak kın mıdoligıp. Nab okok kın mıdekl nıŋlıg git, God ne Jon nop gos ŋek,

³ karıp lım nıg Jodan gol okok okok ajoligıp nıŋlıg bin bı okok apel, kırop mıñım ag nıoligıp, “Tap si tap tımel gıpım okok, tari gınıg nıg gıpın agıl kırıg git yıp apem yad nıbep nıg pak nén, God tap si tap tımel gıpım okok nıŋıl kırıg gınıgab,” agoligıp.

⁴ Jon kırop mıñım ag nıoligıp nıbak, bı God mıñım agep Aisaia bırarık nep gınıgab agıl, ŋu kıl tıkkak rek nep gak. Aisaia mıñım nıbak ŋu kıl tıkkıl agak,

“Bı alap, karıp lım bin bı koŋai ma mıdebal, mıñ mab kab nep mıdeb

nab sıŋak am mıdıl, sık agıl agnıgab,
‘Bı Kıb ak apeb, agıl,
nop kod mıdenimıb!

Nıb ak, kanıb mak kılan kıyan gınımıtın okok,
dım gol pılıs gınımıtın okok, pıñıl pag tep gı
mıdenimıb.

⁵ Nıb ak, lım ban gıp okok pıñıl pag tep gınımıtın,
dım okok pıñıl pag tep gınımıtın,

kanıb yık mayık gìnimın okok, yıpíd gıl gìnimb, kab okok dı yok tep gıl mıdenimb.

6 Nıg gıl me, bin bı okok magılsek nıñnígal,
God ne titi gıl kırop dı komıñ yoknígab,’
agnigab,” agak.

7 Jon ne Aisaia mìnım ñu kıl tıkkak nıbak rek
ag ñek nıñlıg git, bin bı konjai nep ne mıdek sıñak
apıl aglak, “Cınop ñıg pak ñıñmın,” aglak. Jon
kırop sılik ag gıl agak, “Nıbi soin ñı pai sıñ aul!
Gos tari nıñıl pırık git opım? ‘Ñıg pakon, God bin
bı ognap kırop ag gìnigab ñın ak, cınop ma ag
gìnigab,’ agıl, pırık git opım ar?

8 Nıbi ñıg paknıg gìnigabım ak, tap si tap tımel
gıtım okok tari gìnig ñıg git, agıl, kırıg gıl, mıd
tep gìnimb. Nıg gem me, bin bı nıñnígal, nıbi
tap si tap tımel gölügitım okok kırıg gitım. Pen
nıbi gos alap nıñıl, ‘Cın based açık Ebrahim ñı
pai ne mıdobın,’ agıl, gos ak ma nıñmın. Cın
Ebrahim ñı pai ne mıdobın apım ak tap yokop!
God kab sıñ aul dıl, Ebrahim ñı pai ne okok git
lin, agıl, git linigab!

9 Nıñ tep gìnimb! God mab ak wagın sek tıb
junıg, tu ak mab wagın eyań kıd git mıdeb. Mab
alap, magıl ñıñeb tep ognap ma pılnigab ak, tıb
panııl dı mab yıneb eyań yoknígab,” agak.

10 Jon mìnım nıbak rek agek, kırı nop pen
ag nıñıl aglak, “Cın tari gìn, agıl, nıb ageban?”
aglak. Agel, Jon kırop agak,

11 “Bin bı sior omal mıdonımın ak, sior alap dı
bin bı sior ma mıdonımın okok kırop ñıñmel.
Pen bin bı tap magıl mıdonımın ak, bin bı tap

magıl ma m̄donim̄iñ okok k̄rop ognap nonim̄ li
ñinim̄el,” agak.

¹² Pen b̄i takis dep okok, Jon c̄inop ñig pak ñan̄,
agıl, apıl nop ag n̄ıñıl aglak, “M̄nim̄ ag ñeb b̄i,
c̄in tari ḡin?” aglak.

¹³ Agelak, Jon k̄rop agak, “Takis ak d̄inig
gınim̄ib, gapman apal rek nep d̄inim̄ib. Yokop
ognap ma d̄inim̄ib,” agak.

¹⁴ Pen ami b̄i ognap Jon nop m̄nim̄ n̄ibak rek
nep ag n̄ıñıl aglak, “C̄in tari ḡin?” aglak.

Agelak, Jon k̄rop agak, “N̄ibi m̄nim̄ tom agıl
bin b̄i okok mani k̄rop si ma d̄inim̄ib. M̄nim̄
tom agıl bin b̄i okok m̄nim̄ k̄ib ma agnim̄ib. Wög
saj d̄inigabim̄ ak alap sek d̄in, agıl, gos ak ma
n̄ıñim̄ib,” agak.

¹⁵ Pen n̄ig ḡil m̄id damıl bin b̄i okok gos ar alap
n̄ıñıl aglak, “B̄i n̄ibaul Krais per kod m̄idobin̄ ak
rek l̄ip,” aglak.

¹⁶ Agelak, ne m̄nim̄ n̄ibak n̄ıñıl k̄rop pen
agak, “Mer! Yad n̄ibep yokop ñig nep pak ñebin̄,
pen yıp sain onıñigab b̄i ak, ne yad rek mer; ne
b̄i k̄ib yıp, yad b̄i s̄ikol. Yad nop n̄ıñen nabıñ
gınigab. Tob tırıp ne ak nag d̄i w̄isibním̄ rek ma
l̄ip,” agak. B̄i n̄ibak ne apıl, n̄ibep Kaun Sıñ ak
nep pak ñıl, mab m̄ilañ pak ñıl gınigab.

¹⁷ “Ne wid magıl pok gek, t̄k dap pakpal rek
ak gınig geb. Wid magıl ñıñeb okok ke l̄ıl, wid
cög dai dai okok ke l̄ıl gınigab. N̄ig ḡil, wid magıl
ñıñeb okok dam karıp ñıllık m̄igan ne l̄ıñigab;
pen dai dai okok dam mab per yın m̄ideb ak
dagılnıñigab,” agak.

Herod Jon nop miñ lak

18 Jon, bin bì okok kìrop God mìnìm tep ak ognap sek ag ñen nìñj tep gìlañ, agìl, kìrop mìnìm tep nìbak rek sìkol ma agoligip.

19 Pen gapman bì kìb Herod, tap si tap tìmel okok gì damìl, kìsen nìmam Pilip bin ne Herodias nop dì gek, Jon ak tep ma gip, agak.

20 Jon mìnìm nìb agek, Herod nìñjìl, tìmel gak ar alap sek gìl, Jon nop dam nag lak.

*Jon Jisas nop ñig pak ñak
(Mat 3:13-17; Mak 1:9-11)*

21-22 Pen Herod Jon nop miñ ma lak magìl ak, Jon ne bin bì okok kìrop ñig pak ñoligip. Jisas nop abe ñig pak ñak. Jisas nop ñig pak ñek, ne Nap God nop sobok gì mìdek nìñlig gì, seb kab ar alan sìñak lìlig gì pìs pìs amek, kìjon yìkek, Kaun Sìñ ne yakır tìbaglem rek ulek lìl, Jisas nop ug gì owak. Ñig gìl apek nìñlig gì, mìnìm alap seb kab ar alan sìñak nìb apìl agak, “Nak Ñì mìdmagìl yad yìb. Nep nìñjen, yìp tep yìb gip,” agak.

*Jisas nìsed sìkop
(Mat 1:1-17)*

23 Pen Jisas mi ne aknìb ñinjuìl nokìm alap adìk gì dam aknìb wajrem alan (30) amek nìñlig gì, ne wagìn gìl bin bì okok kìrop God Mìnìm ag ñak. Bin bì okok Jisas nop, nap ne ak bì nak Josep, ag gos nìñlak.

Josep nap ne ak Heli.

24 Heli nap ne ak Matat.

Matat nap ne ak Lipai.

Lipai nap ne ak Melkai.

Melkai nap ne ak Janai.

Janai nap ne ak Josep.

25 Josep nap ne ak Matataias.
 Matataias nap ne ak Emos.
 Emos nap ne ak Neham.
 Neham nap ne ak Esli.
 Esli nap ne ak Nagai.
26 Nagai nap ne ak Mead.
 Mead nap ne ak Matataias.
 Matataias nap ne ak Semein.
 Semein nap ne ak Josek.
 Josek nap ne ak Joda.
27 Joda nap ne ak Joanan.
 Joanan nap ne ak Resa.
 Resa nap ne ak Serababel.
 Serababel nap ne ak Sialtiel.
 Sialtiel nap ne ak Nerai.
28 Nerai nap ne ak Melkai.
 Melkai nap ne ak Adai.
 Adai nap ne ak Kosam.
 Kosam nap ne ak Elmadam.
 Elmadam nap ne ak Er.
29 Er nap ne ak Josua.
 Josua nap ne ak Eliesa.
 Eliesa nap ne ak Jorim.
 Jorim nap ne ak Matat.
 Matat nap ne ak Lipai.
30 Lipai nap ne ak Simion.
 Simion nap ne ak Juda.
 Juda nap ne ak Josep.
 Josep nap ne ak Jonam.
 Jonam nap ne ak Eliakim.
31 Eliakim nap ne ak Melea.
 Melea nap ne ak Mena.
 Mena nap ne ak Matata.

Matata nap ne ak Natam.
Natam nap ne ak Depid.
³² Depid nap ne ak Jesi.
Jesi nap ne ak Obed.
Obed nap ne ak Boas.
Boas nap ne ak Salmon.
Salmon nap ne ak Nason.
³³ Nason nap ne ak Aminadap.
Aminadap nap ne ak Admin.
Admin nap ne ak Arni.
Arni nap ne ak Hesron.
Hesron nap ne ak Peres.
Peres nap ne ak Juda.
³⁴ Juda nap ne ak Jekop.
Jekop nap ne ak Aisak.
Aisak nap ne ak Ebrahim.
Ebrahim nap ne ak Tera.
Tera nap ne ak Nahor.
Nahor nap ne ak Seruk.
³⁵ Seruk nap ne ak Rehu.
Rehu nap ne ak Pelek.
Pelek nap ne ak Eber.
Eber nap ne ak Sela.
³⁶ Sela nap ne ak Kenam.
Kenam nap ne ak Apaksad.
Apaksad nap ne ak Sem.
Sem nap ne ak Noa.
Noa nap ne ak Lemek.
³⁷ Lemek nap ne ak Metusela.
Metusela nap ne ak Inok.
Inok nap ne ak Jaret.
Jaret nap ne ak Malelael.
Malelael nap ne ak Kenan.

38 Kenan nap ne ak Inos.
 Inos nap ne ak Set.
 Set nap ne ak Adam.
 Adam nap ne ak God.

4

Seten Jisas nop mìnìm tom agak

1-2 Kaun Sıñ ak Jisas nop ap ran jakıl, nop poñıd dıl ñıg Jodan okok nıb dad amek, Jisas karıp lım bin bı ma mıdeligıpal, mıñ mab kab nep mıdoligıp nab okok mıdekl. Seten ne Jisas tap si tap tımel ognap gınımın aka mer gıt nıñlıg gıt, gıt gıt gek, ñın aknıb ñın juıl omal (40) amnak. Jisas tap magıl ñıbil mer, nop yuan kıb lak.

3 Nop yuan kıb lek, Seten agak, “Nak ‘God Ñıne mıdebin,’ apan ak, kab sıñ aul agek, bred rek lañ,” agak.

4 Agek, Jisas pen agak, “God Mìnìm ak ñu kıl tıkıl aglak, ‘Bin bı okok, bred nep ñıbil komıñ ma mıdenıgal,’ aglak,” agak.

5 Agek, Seten Jisas nop dam dım kıb alap ar alanı amıl, karıp lım tep tep kiñ ke ke kodpal okok magılsek, magıl nıbak nep, Jisas nop yomıl agak,

6-7 “Karıp lım tep tep sıñ aul nıñjan! Bin bı ke ke kodpal. Yad me karıp lım nıb okok magılsek kod mıdebin rek, bı alap nop agníg, agnígain. Nıb ak, nak yıp kogım yımlı sobok genıgan ak, karıp lım nıb sıñ aul magılsek nepe agen, nak kod mıdenıgan,” agak.

8 Agek, Jisas pen agak, “God Mìnìm ak ñu kıl tıkıl aglak, ‘God Bı Kıb nıbi ak ageb rek nep gıl yıb ne nep agem ar amnañ,’ aglak,” agak.

9 Jisas nıb agek, Seten ne Jisas nop poñjd dıl Jerusalem amıl, dam God sobok gep karıp i ar alan gj lıłak ar ak amıl agak, “Nak, ‘God Ni ne midebin,’ apan ak, preñjd lım wagın eyan yowan.

10-11 God Mınım ak ñu kıl tı̄kıl aglak,
‘God ejol ne okok agek,
nep kod mı̄denıgal.

Ap yap pakníg genıgan ak,
nep ñı̄nmagıl kırı dı̄nıgal nı̄nılıg
kab tob nep ak pı̄nıl ma gınıgab,’ aglak,”
agak.

12 Seten nıb agek, Jisas pen agak, “God Mınım ak mınım ognap sek ñu kıl tı̄kıl aglak, ‘God Bi Kıt ak, ne bı nı̄nıd agep aka bı tom agep, agıl ma agnı̄mıt,’ aglak,” agak.

13 Kijekei Jisas nop mınım tom ag mer nı̄nıl, kırıg amnin, agıl, gos ne okok nep nı̄nık, “Mı̄nı mer pen kisen ñı̄n ognap apıl mınım ognap sek tom agıl agnım,” agıl, kırıg amnak.

Jisas karıp lım Galili wagın gıl mınım ag ñak
(Mat 4:1-11; Mak 1:12-13)

14 Pen God Kaun Jisas nop kılıç ñek, Jisas ne adık gj apıl karıp lım Galili mı̄deki nı̄nılıg gj, bin bı okok, mınım ne ak nı̄nıl, dam karıp lım Galili nab sı̄nık magılsek dı amnıłak.

15 Ne Juda mogım gep karıp okok amıl, mınım ag ñı̄n tep gek, bin bı okok ne bı̄n tep yı̄b, agıl, mı̄nı̄n yı̄b gılak.

Nasaret bin bı Jisas nop ma nı̄n dı̄lak
(Mat 13:53-58; Mak 6:1-6)

16 Pen Jisas ne karıp lım Galili nab okok gi tag juıl, Nasaret am midek. Taun nıbak ne ned midil kib gak. Juda God nop sobok gep nin kiri ak apek, ne per goligip rek, mogim gep karıp ak amił, warikil, God Minim ak udin li nijil agnig gek.

17 Bi God minim agep Aisaia nu kıl tikak mij ak nop dap nel, di pisgil, minim agnig gek dai ak udin li nijil krop agak,

18 “Bi Kib ak yip, wög yad ginimin, agil,
Kaun ne ag yokek yad eip mideb.

Nib ak, bin bi cib gep rek midebal okok
krop minim tep ak ag nen, niŋ tep ginigal.

Bin bi nagiman rek midebal okok
krop wisib yoken, komin amnigal.

Bin bi udin kwoi gip rek midebal okok
krop gen, udin nil nijngal.

Bin bi koslam midebal okok
krop dit tep gen, mid tep ginigal.

19 Pen, Bi Kib bin bi dinigab nin tep ak minni owin,
agil,
bin bi okok krop ag ninigain,” agak.

20 Jisas minim kıl nıbak udin li niŋ ag juıl, mij
bad ak di kom kam gıl, bi mij kod midoligip ak
nop adik nil bisigek ninlig gi, bin bi mogim gep
karıp nilik midebal okok magilsek udin juıl nop
niŋ i sek lılk.

21 Nig nijelak, Jisas krop agak, “God Minim
dai nıbak di udin li niŋ nıbep agen nijesim
nıbak, minni nig aknib rek nep gip.

22 Nib agek, minim tep yib agak ak nijil, bin bi
nop minni minni gıl, wal aglak. Pen gos alap nijil,
“Bi nıbaul Josep ni ne nep aka?” agil, kib gaul
gılak.

23 Nib agel, Jisas krop agak, “Pen yad nipin, yip agnigabim, ‘Nak soi komeb bi, nak ke ginimtin tap nak ke gip ak komij linigab. Nak taun sikkol Kapaneam am midil, tap ma gep rek genak, yid acmal tagosip nipin ak rek, miñi karip lim nak ke siñaul abe gek yid acmal tagek niñin,’ agnigabim.

24 Pen nitbep niñid agebin, bi God minim agep okok, karip lim ke okok amil, minim tep ak agel, niñid agebal, agil, dinigal. Pen karip lim kiri ke ak apil agel, bi cin okok ke agebal, agil, minim krop ma dinigal.

25 Pen niñim! Bi God minim agep Ilaija midek nin ak, bin kanjil konjai nep Isrel siñak mideligipal. Mi omal nokim takin akni b kagol onid ak, miñab ma pakek, tap magil ma tanek, yuan kib yib gak.

26 Isrel bin kanjil ognap yuan lak okok konjai yib nep midelak siñak, pen God Ilaija nop ag yokek, am taun sikkol Sarepat karip lim taun kib Saidon ulep siñak amil, tap ma gep rek gek, bin kanjil alap tap magil ne konjai nep midek.

27 Pen ar nibak rek, kisen bi God minim agep Ilaisa midek nin ak, Isrel bin bi ognap soi kisak lak okok konjai yib nep midelak siñak, pen krop ognap gek komij ma lak; Ilaisa bi Neman karip lim par kib Siria nib ak nop nep gek, komij lak,” agak.

28 Jisas nib agek, Juda bin bi mogim gep karip nillik midelak okok niñel milik kal yib yapek,

29-30 nop yik gi dam midiñ yokon kimañ, agil, yik gi dam amnilak ak pen Jisas ne adikgil nab kiri siñak amil amnak.

Jisas kijeki kiyob ñilik ag söy yokak

³¹ Jisas taun sîkol Kapaneam, karîp lîm Galili sînjak am mîdîl, Juda kai God nop sobok gep ñîn ak bin bî kîrop mînîm ag ñak.

³² God Mînîm ak, Jisas kîlis tîmel gîl yîpîd gîl nep agek, kîri nîjîl wal yîb aglak.

³³ Pen Juda mogîm gep karîp ñilîk nab nîb sînjak, bî kijeki abanñagak alap ap mîdek. Ne meg mîgan dap ranîl sîk par agîl agak,

³⁴ “Bî Jisas Nasaret nîb! Nak tari gînîg opan? Cînop gi tîmel gînîg opan aka? Yad nep nîpin. God Bî Sîn ne ak nep opan,” agak.

³⁵ Pen Jisas kijeki abanñag mîdek nîbak nop ag gîl agak, “Mînîm ma agnîmîn! Bî ak nop kîrîg gîl söy amnonj!” agak. Jisas agek, kijeki kiyob ñilîk söy amlîg gîl bî nîbak nop, bin bî mîdelak nab sînjak dî yokîl amnak. Pen nop tapîn magîl ma pakak; komîn amnak.

³⁶ Nîg gek, bin bî nîjîl mîdelak okok kîri ke ag nîjîl ag nîjîl gîl aglak, “Bî kîlis yîb nîbaul, mînîm nîbak akal nîb dapîl agek, kijeki okok söy ambal?” aglak.

³⁷ Pen Jisas gak mînîm nîbak karîp lîm nîb okok magîlseklək yîg dad amnîlak.

Jisas bin bî konjai nep gek komîj lak

(Mat 8:14-15; Mak 1:29-31)

³⁸ Pen Jisas Juda mogîm gep karîp ak kîrîg gîl Saimon karîp ak amnak. Saimon nîbor ne ak tap gek, mîb goñ ne okok magîlseklək mab rek yînek me, bin bî okok apîl Jisas nop aglak, “Onîmîn, nak Saimon nîbor nop gek warîk amnañ,” aglak.

39 Agelak, ne bin tap gek kİM mİdeK ulep sİñak apıł, tap gek nİbak ag gek nİñlıg gİ, magıl nİbak nep nop kırıg gıl amnak. Nop komıñ lek, warıktıl, bin bİ ap mİdelak okok kırop tap magıl bİlok ñak.

40 Bin bİ nİb sİñak mİdelak okok, mİNİM nİbak nİñjıl, pİb pañıd amnak magıl ak, bin bİ kİri mİñak gak okok magılsek dap Jisas mİdeK sİñak dolak. Dapelak, Jisas kırop nokım nokım dİ nİñek komıñ lak.

41 Pen bin bİ kijeki kiyob ñılık tap okok aban ñag mİdeK okok ag yokeK, söñ amlıg gİ sİk gaul gİlíg gİ aglak, “Nak God Ñi ne!” aglak. Kİri Jisas ne Krais ak nİñjıl nİb agelak nİñjıl Jisas ne kırop ag gıl agak, “MİNİM alap ma agnımib,” agek, agak rek nİñlak.

*Jisas karıp lım mığan ognap amił kırop mİNİM
ag ñak*

(Mak 1:35-39)

42 MİneK kİslıM sek, Jisas karıp lım nİbak kırıg gıl, ke am mİden, agıl, mİñ mab nep nab okok amnak. Amnak pen bin bİ okok kisen amił, nop pıyo nİñjıl aglak, “Okok ma amnımın; cın eip mİdon,” aglak.

43 Nİb agelak Jisas agak, “God yıp ag yokeK onek ak, yad amił bin bİ ke mığan ognap sek kırop ak rek nep God bin bİ dıl kod mİdenıgab mİNİM tep ak ag ñinıgaiN,” agak.

44 Nİb agıl, Jisas Juda bin bİ karıp lım kİri okok magılsek gİ ajlıg gİ, am Juda mogım gep karıp okok amił, mİNİM tep nİbak kırop ag ñolıgıp.

5

*Jisas agek kıbsal konai nep dılak
(Mat 4:18-22; Mak 1:16-20)*

¹ Jisas ñin alap am Ñig Cöb Genesaret gol sığak mıdıl, God Mınım ak ag ñek nınlıg gi, bin bı konai yıb, mınım tep nıbak nıñın, agıl, cırok cırok ñılıg gi olak.

² Ñig gił apel nınlıg gi, Jisas nıñak, bı kıbsal dep okok ñig magöb omal dap ñig cöb gol nıb sığak lıl, kıbsal dep uben okok acıp dı yoklıg gi mıdelak.

³ Jisas ne Saimon ñig magöb adek ak prenjd lıl agak, “Yıp dı neb neb gek, ñig cöb nab ulep sığ adań amnin,” agak. Agek, Saimon ñig magöb ak dı neb neb gek, Jisas ñig cöb nab ulep sığak amiń ñig magöb ar nıbak bısig gi mıdıl, bin bı okok kırop mınım ag ñak.

⁴ Mınım ag mıbil juıl, Jisas Saimon nop agak, “Ñig magöb aul ñig kas pırık gi dam ñig cöb nab kıb sığ adań amiń, uben yokıl kıbsal dım,” agak.

⁵ Agek, Saimon pen agak, “Bı Kıb, mıñi kıslım eyan nep cın kıbsal nıñ tag tag tag, karıp sek tık dam lıp pen cın kıbsal ognap ma dıpın. Pen nak nıb apan rek, uben ak abramek dı yok nıñın,” agak.

⁶ Nıb agıl kırı uben dı yokel nınlıg gi, kıbsal konai nep ap uben mıgan ak amel, uben okok ap ran jakıl, pıg rıknıg rek gak.

⁷ Ñig gak nınlıg gi, nımam sıkop ñig magöb ar alap mıdelak okok kırop ñin owan gel, kırı apıl kıbsal nıb okok dıl, ñig magöb nıb omal lel, pıs nep ap ran jakıl, ñig magöb omal pıge yonıg rek gak.

8-10 Nıg gak nıñıl, Saimon Pita bı ne eip ñıg magöb ar mıdelak okok, kıbsal konjai yıb dıłak okok nıñıl, gos par nep nıñlak. Pen Sebedi ñı ne Jems eip Jon eip, ñıg magöb alap dıl Saimon eip wög jım ñıł gölögipir bı omal, ak rek nep gos par nıñrek. Pen Saimon amıl Jisas mıdeklı ulep sıñak kogım yımıl agak, “Bı Kıt, yad bı tap si tap tımel gıpın ak, nak ke okok amnonj,” agak. Agek Jisas agak, “Nak ma pırıknımın. Mıñı ñıñ aul tıķıl, bı kıbsal dep ak kırıg gıl, bin bı dıl God nop dowep bı mıdenıgan,” agak.

11 Jisas nıb agek, ñıg magöb omal dam ñıg gol sıñak lıl, kıbsal tap okok kırıg gıl, Jisas eip amnıłak.

Jisas, bı soi sapeb lak alap gek, komıñ lak

12 Pen kısen Jisas am taun alap mıdeklı, bı mıb gon ne okok magıłsek soi sapeb bırbır gak bı alap apıł, Jisas mıdeklı ulep sıñak kogım yımıl nabıć kıyan gıl, agak, “Nak yıp gek komıñ lıñıg, gek komıñ lıñımın,” agak.

13 Nıb agek, Jisas agak, “Yau, yad gen, nep komıñ lıñımın,” agak. Nıb agıł, Jisas ñıñmagıł ne parsek lıl bı nıbak dı nıñek, magıł nıbak nep soi sapeb okok pıś nep kırıg gak.

14 Soi sapeb okok kırıg gak, Jisas bı nıbak nop agak, “Yad nep dı nıñen komıñ lıp ak bin bı okok ma agnımın. Pen bı Mosıs bırarık nep ñı kıl tıķıl agak rek, soi sapeb yıp ak komıñ lıp, agıł, ne amıl bı God nop tap sobok gıpıal okok kırıop yomıl, tap sobok gep ak kırıop ñıł agnımın, ‘Yıp komıñ lıp rek, tap aul God nop sobok gım,’ agnımın. Nak

nıg genıgan, bin bı nıñıl agnıgal, ‘Ne komıñ lıp rek nıg gıp,’ agnıgal,” agak.

¹⁵ Pen Jisas mıñım ne ak, karıp lım okok magıłsek tıgoñ tıgoñ amek, bin bı konjai nep, nop nıñın, agıl, cırok marok nılıg git apelıgıpal. Bin bı nıb okok, ognap mıñım tep ne ak nıñrıg apelıgıpal; ognap cınop gek komıñ lañ agıl apelıgıpal.

¹⁶ Pen ñin ognap Jisas am ke mıgan alap mıdıl, Nap nop sobok golıgıp.

Jisas, bı ñınmagıl tob kalau gak alap gek, komıñ lak

¹⁷ Ñin alap Jisas bin bı okok kırop mıñım ag ñı mıdek. Perisi bı ognap abe, lo mıñım ag ñeb bı ognap abe, karıp lım Galili nab sıñak karıp tırıg tıronj magıłsek okok nıb abe, karıp lım Judia nab sıñak karıp tırıg tıronj magıłsek okok nıb abe, Jerusalem nıb abe apıl, Jisas mıñım ag ñı mıdek sıñak bısig mıdelak. Pen Bı Kıb kılıs ne eip mıdek ak me, Jisas bin bı tap gak okok kırop gek komıñ lak.

¹⁸ Pen bı ognap, bı ñınmagıl tob kalau gak alap yır lı dapıl, Jisas nop gek komıñ lañ, agıl, nop Jisas mıdeb karıp nılık mıgan ak dad amnıñ, ag gos nıñlak.

¹⁹ Pen Jisas mıdek karıp ak nıñlak, bin bı okok karıp nılık mıgan nıbak pıs nep tıbık dak. Nıg gek, cıp yır lı dolak nıbak dam karıp ar alan amił, karıp ak tıg mıgan juıl, nag lıl, Jisas mıdek nab sıñak kıyan yoklak.

²⁰ Kırı gos nıñlak, Jisas gek komıñ lıñımın rek lıp, agıl nıñelak rek, Jisas gos kırı ak nıñıl, bı

ñinmagıl tob kalau gak ak nop agak, “Bı nıñeb yad, tap si tap tımel gıpan okok nıñıl kırıg gebin,” agak.

21 Jisas nıb agek, bı Perisi okok abe, bı lo mınım ag ñeb bı okok abe, gos nab kırı okok nep ke nıñıl aglak, “Bı nıbaul bı an? Ne God nop ag julıg gi ageb. God ne nokım nep me tap si tap tımel gıpal okok nıñıl kırıg gınımın rek lıp,” agıl, gos kırı ak nep nıñlak.

22 Pen gos nıñelak nıbak, Jisas ke tık nıñıl agak, “Nıbi tari gınig yıp gos tımel nıñebim?

23 Bı alap bı alap nop agnıgab, ‘Tap si tap tımel gıpan okok nıñıl kırıg gebin,’ agnıgab ak, nıbi titi gıl nıñnígabım ne mınım nıñıd ageb aka mınım tom ageb? Pen bı ñinmagıl tob kalau gıp alap mindenıgab, bı alap nop agnıgab, ‘Nak mıñi nep warık amnoŋ,’ agnıgab ak, nıbi titi gıl nıñnígabım ne mınım nıñıd ageb aka mınım tom ageb?

24 Bı Ŋı ne bin bı lım dai ar wagın aul tap si tap tımel gıpal okok nıñıl kırıg gınımın rek lıp ak, nıbi mınım nıbak mınım nıñıd agıl nıñ dıñımıb, agıl, yad mınım nıg gıl agnıg gebin,” agak. Nıb agıl, Jisas bı ñinmagıl tob kalau gak ak nop agak, “Nak mıñi nep warıkıl, nep yır lı dopal abañ bad ak dıl, adık gi karıp nak amnoŋ,” agak.

25 Jisas nıb agek, bin bı okok nıñ mıdel nıñlıg gi, bı nıbak magıl nıbak nep warıkıl, nop yır lı dolak abañ bad nıbak dıl, God nop tep aglıg gi, karıp ne amnak.

26 Nıg gek, bin bı nıñ mıdelak okok magılsek pak ju dılıg gi, God yıb ak dap ranlıg gi aglak,

“Mîñi tap ke nîb yîb alap gosîp nîpîn,” agîl, kîb gaul gîlak.

*Jisas bî ne Lipai nop dak
(Mat 9:9-13; Mak 2:13-17)*

²⁷ Pen kîsen Jisas amîl nînjak, bî takîs dep alap takîs ñeb karîp ñîlik mîgan ak bîsig mîdek. Yîb ne ak Lipai. Jisas nop nînjîl agak, “Nak owan, yad eip amnîr,” agak.

²⁸ Agek, Lipai warîkîl, wög goligîp ak kîrig gîl, tap ne okok magîsek kîrig gîl, Jisas eip amnîrek.

²⁹ Pen Lipai miñ miñ gîl, Jisas nop tap magîl kîb karîp ne ak dagîl lîl, bî takîs dep ognap, bin bî ognap koñai nep sîk agek, apîl Jisas eip bîsig gîl tap magîl ñîbelak.

³⁰ Pen Jisas kîri eip tap magîl ñîbek ak nînjîl, bî Perisi ognap abe, bî lo mînim ag ñeb bî kîri ognap abe apîl, Jisas bî ne okok kîrop aglak, “Nîbi tari gînîg bin bî tap si tap tîmel gîpal okok abe, bî takîs dep okok abe eip bîsigîl tap ñîbebîm?” aglak.

³¹ Nîb agel, Jisas mînim nîbak nînjîl kîrop pen agîl agak, “Bin bî komîñ mîdobîn apal bin bî okok, soi ñon gep bî sîk ma apal; bin bî tap gîp okok nep, cînop gek komîñ lañ, agîl, soi ñon gep bî sîk apal.

³² Nîb aknîb rek nep, yad bin bî, mîd tep gîpîn, agîl gos nîpal bin bî okok, kîrop agnîg ma opin; bin bî, cîn tap si tap tîmel gîl, mîd tep ma gîpîn, agîl gos nîpal bin bî okok, kîrop agnîg opin. Yad kîrop mînim tep ag ñen, kîri mînim yad ak nîñ dîl, tap tîmel gîpal okok, tari gînîg nîg gîpîn agîl, kîrig gîl, God ageb rek nep gînîmel,” agîl opin.

*God nop sobok gep gos ak nep niñil tap magıl
ma niñlak
(Mat 9:14-17; Mak 2:18-22)*

33 Pen kiri ognap Jisas nop aglak, “Jon bi ne okok abe, Perisi bi kiri okok abe niñin ognap, God nop nep gos nokim niñin, agıl, tap magıl ma niñbil yuan nep midil, God nop sobok gitpal. Pen bi nak okok tap magıl niñblig gi, niñg niñblig gi nep midabal,” aglak.

34 Niñb agelak, Jisas krop pen agak, “Bi alap bin dıl, bin bi ne okok eip tap kib niñnigal ak, bi ognap warikil, tari ginig nig gebim agıl ma agnigal.

35 Pen kisen bi ognap apil bi niñbak dad amel, niñin niñbak bin bi ne okok cib gek, tap magıl ma niñnigal,” agak.

36 Pen Jisas miñim sid tikil krop agak, “Walij ned niñb alap gi rik genigab ak, walij kisen niñb alap di gi rikgil, dap niag dör gel, adip adip ma liñigab. Ke ke yib lıl, omalgil timel yib ginigab.

37 Pen niñg wain ak, ak rek nep. Niñg wain komin ak dıl, kaj meme wak milep miñgan eyan soñ ma lipal. Tari ginig: soñ lıl simjen niñel, tan ap ranil, biñ timel yib agıl pig gi rikil soñ gek, kaj meme wak ak abe timel ginigab.

38 Gos niñbak niñil me, niñg wain komin dıl, kaj meme wak komin miñgan ak nep soñ lep.

39 Pen bin bi niñg wain ned niñb bir niñbal okok, kisen niñg wain komin kisen niñb ak niñbel krop tep ma ginigab; ‘Niñg wain ned niñb ak tep,’ agnigal,” agak.

6

*“Yokop midep ñin aul tari giniñ nig gebim?”
aglak*

(Mat 12:1-8; Mak 2:23-28)

¹ Kisen Juda God nop sobok gep ñin alap, Jisas bi ne okok eip wid wög dai nab sنجak amlig gi, bi ne okok wid magil nib okok ognap tik ñinmagil ar kiri sنجak lil, wak pak yokil ñiblig gi amelak.

² Nig gelak, bi Perisi ognap niñil aglak, “Niñi tari giniñ God nop sobok gep ñin wög ma gep aul, wid magil wak pak yokil wög gebim?” aglak.

³⁻⁴ Agelak, Jisas bi ne okok gelak niñbak gi timel ma gelak ak niñil, bi Perisi okok krop agak, “Depid birarik nep bi ne okok eip yuan gek, God sobok gep karip ak amjakil, bred God udin yirik ar ak lil, bi yokop ma niñbal, bi God nop tap sobok giñpal okok nep niñbal bred ak, Depid ag niñek, nop nel, bi ne okok eip niñlak. Krop yuan gek giñlak kesim ar niñbak God Minim nu kil tiklak ak, niñbi ma niñpim ar?” agak.

⁵ Jisas minim alap sek agil agak, “Bi Ni ne Bi Kib midil, ñin yokop midep ñin ak, tari giniñ, ag gos niñnigab ak, giniñgab,” agak.

Jisas, bi ñinmagil piñic gak alap gek, komiñ lak

⁶⁻⁷ Pen Juda God nop sobok gep ñin kisen alap, Jisas Juda mogim gep karip ak amiñ, krop God Minim ak ag ñiliñ gi midek. Karip ñiliñ miñgan niñbak, bi ñinmagil yipid kid ne ak pis nep piñic gak alap ap midek. Bi Perisi okok abe, bi lo minim ag ñeb bi okok abe, bi niñbak nop niñlak rek, Jisas ne God nop sobok gep ñin aul nop gek

komiñ liniñgab aka tari gek, nop ag gìn, agil, nop niñ i sek li mìdelak.

⁸ Pen gos niñlak nìbak, Jisas ke niñil, bi niñmagil pìpic gak nìbak nop agak, “Nak warikil nab siñaul owan,” agak.

⁹ Agek, warik apek niñlig git, Jisas bi Perisi okok abe, bi lo miñim ag ñeb bi okok abe kìrop agak, “Yokop mìdep ñin aul rek, bin bi okok kìrop di tep gìnigabin aka, yokop mìdep ñin miñi, agil, kìrop yem gìnigabin? Kìrop gon warik amnimel aka kìrop yem gon kìmnimel?” agak.

¹⁰ Nìb agil, kìrop niñ kis kis git, bi niñmagil pìpic gak ak nop agak, “Niñmagil nak ak parsek yokan!” agak. Agek, niñmagil ne parsek lek niñlig git, dai komiñ lak.

¹¹ Jisas bi nìbak nop gek komiñ lak ak niñil, bi Perisi okok abe, bi lo miñim ag ñeb bi okok abe, miñik kal yìb niñil, Jisas nop tari gìn, agil, ag niñ ag niñ git mìdelak.

*Jisas bi ne aknìb umigan alan dak
(Mat 10:1-4; Mak 3:13-19)*

¹² Pen ñin nab nìb siñak, Jisas Nap nop sobok gìnigain, agil, dìm gol alap amiñ, Nap nop sobok git mìdek mìdek, miñab tìkak.

¹³ Pen miñek pìb owak magil ak, bi ne okok magilsek agek apelak, bi ne aknìb umigan alan kìrop tìg asik ke lìl, nìbi bi miñim yad dad ameb okok mìdenigabim, agil ag lak.

¹⁴⁻¹⁵ Bi ne ag lak nìb okok yìb kìri me: alap Saimon, kisen Jisas yìb ne alap lìl Pita agak; alap Edru, Saimon niñmam ne ak; alap Jems; alap Jon; alap Pilip; alap Batolomyu; alap Matyu; alap

Tomas; alap Jems, Alpias ñit ne ak; alap Saimon yib alog Saimon Selot agölögipal ak;

¹⁶ alap Judas, Jems ñit ne ak; alap Judas Iskariot. Ne nep me kisen Jisas ñag pak lilanj, agil, nop mímig niŋak.

Bin bì konjai nep Jisas mìdek siŋak olak

¹⁷ Pen Jisas bì ne nìb okok eip dìm gol alan kırıg gıl, mak siŋak eyan kıyan gi am gımenj tep eyan mìdel niŋlig gi, bin bì konjai nep, nop niŋin, agil, ap mogim gılak. Bin bì nìb okok, ognap Jerusalem nìb, ognap karıp lım Judia okok nìb okok nìb, ognap karıp lım nabis taun kib omal Taia Saidon nìb,

¹⁸ Jisas mìnım ne niŋil, cınop tap gi p gek komiŋ liniŋiŋ, agil apelak. Bin bì kijeki kiyob niilik tap okok aban ñagek mìd tep ma gelak okok, Jisas gek komiŋ lak.

¹⁹ Kılıs ne nìb apıl, kırop tap tari tari gak okok gek, magılsekkom iŋ losip ak niŋil, bin bì nìb okok magılsekkapıl, cın abe Jisas nop di niŋin, agil, nop cırok marok niilik gi olak.

*Bin bì yım gep rek okok kisen miñ miñ gi niğal
(Mat 5:1-12)*

²⁰ Jisas bì ne okok kırop udın niŋlig gi agak, “Nìbi bin bì yım gep rek mìdebim okok,

God nìbep dī tep gīl kod mìdeniğab.

Gos nìbak niŋil

miñ miñ gi nīmib.

²¹ Nìbep miñi yuan kib leb okok,
kisen yuan ma liniğab.

Gos nìbak niŋil

miñ miñ gi nīmib.

Nı̄bep mapın gek, sıl magıl agebım okok,
 kisen tep gek nı̄nlı̄g gī, sı̄k agnı̄gabım.
 Gos nı̄bak nı̄njīl
 mı̄ñ mı̄ñ gını̄mı̄b.

22 Bı̄ Nı̄ ne nop cı̄g mı̄dem, bin bı̄ okok
 nı̄bep mı̄lìk kal nı̄njīl, yo nı̄njīl,
 bin bı̄ tı̄mel nı̄b sı̄j aul, bı̄ an eip mı̄denı̄gal, agıl,
 nı̄bep yı̄b gos tı̄mel nı̄njīl
 mı̄nım dıl ag juenı̄mel ak,
 nı̄bi mīñ mīñ gını̄mı̄b.

23 Gını̄gal nı̄bak, nı̄sed acı̄k kırı̄ okok,
 bı̄ God mı̄nım agep okok kı̄rop gölǖgipal rek
 nep nı̄bep gını̄gal.

Nı̄bi gos ar nı̄bak nı̄njīl, God cı̄nop dı̄ tep yı̄b
 gını̄gab
 karıp lı̄m ne ar alań sı̄jak, agıl,
 tep gek nı̄nlı̄g gī, ñı̄n tob ju ar ar gī warı̄klı̄g gī,
 mı̄ñ mı̄ñ gı̄lı̄g gī mı̄denı̄mı̄b.

Nı̄bi nı̄j rep gını̄mı̄b

24 “Pen nı̄bi bin bı̄ mani tap koñai mı̄deb okok
 nı̄njīl tep gını̄mı̄b.
 Tap nı̄bi dep rek ak,
 lı̄m dai ar wagın aul bı̄r dı̄pı̄m.
 25 Pen nı̄bi mı̄ñi tap magıl rek ñı̄b gem gem kogi
 gı̄p okok,
 kisen yuan gını̄gab ak nı̄njīl tep gını̄mı̄b.

Pen nı̄bi mı̄ñi mı̄nım sı̄k gaul gī mı̄debım okok,
 kisen mapın gek sıl magıl ag mı̄denı̄gabım.

26 Pen nı̄bep yı̄b dap ranlı̄g gī nep mı̄denı̄gal ak,
 nı̄bi nı̄njīl rep yı̄b gını̄mı̄b.

Nı̄sed acı̄k sı̄kop kırı̄ okok, bı̄ God Mı̄nım esek
 agelı̄gipal okok,

kırop aknib rek göligipal.

*Kaual maual nibi okok kırop mıdmagıl lınımib
(Mat 5:38-48)*

27 “Pen bin bi minim yad niyebim siŋ aul. Kaual maual nibi okok kırop mıdmagıl lınımib. Bin bi niyep milik yapek niyal okok kırop di tep gınımib.

28 Bin bi niyep ag juenimel, God kırop kod minden, agıl, nop sobok gınımib. Bin bi niyep gi timel genimel, kırop God nop sobok gınımib.

29 Pen bin bi ognap niyep mikem pis kid pakenimel, adık gem, pis kid abe paknimel. Pen bin bi ognap kolsior niyep ak denimel, sior ak rek abe dim, agıl, abramek niyinimib.

30 Bin bi ognap tap ma midonimij asib agenimel, kırop niyinimib. Pen tap nibi alap niyil denimel, cinop adık niim, agıl, ma agnimib.

31 Cinop gilan agıl gos niyebim rek ak, nibi ke bin bi ognap okok kırop ak rek nep gınımib.

32 “Bin bi niyep mıdmagıl lipal okok nep mıdmagıl lıniğabim ak, God niyep titi gıl niyek, tep gınigab? Bin bi tap si tap timel giyal okok, bin bi kiri ke okok ak rek nep pen pen mıdmagıl lipal.

33 Pen bin bi niyep di tep giyal okok nep kırop di tep gınigabim ak, God niyep titi gıl niyek, tep gınigab? Gınigabim niyak, bin bi tap si tap timel giyal okok giyal rek nep gınigabim.

34 Tap non pen niyigal, agıl, gos ak nep niyil tap niyigabim ak, God niyep titi gıl niyek, tep gınigab? Gınigabim niyak, bin bi tap si tap timel giyal okok giyal rek nep gınigabim.

35 Nı̄b ak, kaual maual nı̄bi okok mı̄dmagıl lıl, kırop gīt tep gīl, tap abramek ñı̄nı̄mı̄b. Cı̄nop pen ñı̄nı̄gal, agıl, gos ar ak ma nı̄nı̄mı̄b. Nı̄g genı̄gabım ak, God kılı̄s yı̄b ar i alan mı̄deb ak, ñı̄ pai ne mı̄denı̄gabım. Ne geb rek gı̄nı̄gabım ak me, nı̄bep saköl ma gīl, pen tep ñı̄nı̄gab. God ne bin bı̄ tap si tap tı̄mel gı̄pal okok abe, bin bı̄ nop, tep gīp, ma apal okok abe, kırop ak rek nep gīt tep gīp.

36 Nap nı̄bi bin bı̄ yı̄mı̄g nı̄nı̄l dı̄ tep gīp rek, nı̄bi ak rek nep bin bı̄ yı̄mı̄g nı̄nı̄l dı̄ tep gı̄nı̄mı̄b.

Bin bı̄ okok kırop mı̄nı̄m kı̄b ma agnı̄mı̄b

37 “Nı̄bi bin bı̄ ognap, ‘Nı̄g nı̄g gīpı̄m rek, nı̄bi bin bı̄ tı̄mel mı̄debım,’ ma agenı̄gabım ak, God nı̄bep pen ak rek nep, ‘Nı̄g nı̄g gīpı̄m rek, nı̄bi bin bı̄ tı̄mel mı̄debım,’ agıl ma agnı̄gab. Nı̄bi bin bı̄ ognap mı̄nı̄m kı̄b agıl, ‘Nı̄bi bin bı̄ tı̄mel, pen dı̄nı̄gabım,’ ma agenı̄gabım ak, God nı̄bep pen ak rek nep mı̄nı̄m kı̄b agıl, ‘Nı̄bi bin bı̄ tı̄mel, pen dı̄nı̄gabım,’ agıl ma agnı̄gab. Bin bı̄ okok nı̄bep gīt tı̄mel genı̄gal ak nı̄nı̄l yem genı̄gabım ak, God tap tı̄mel nı̄bi gīpı̄m ak, ak rek nep nı̄nı̄l yem gı̄nı̄gab.

38 Tap nı̄bi okok bin bı̄ okok kırop abramek ñenı̄gabım ak, God nı̄bep pen ak rek nep abramek yı̄b ñı̄nı̄gab. Nı̄bi sı̄kel tari rek dı̄l bin bı̄ okok kırop tap nonı̄m lı̄ ñı̄nı̄gabım ak rek, God sı̄kel nı̄bak nep dı̄ nı̄bep ak rek nep tap nonı̄m lı̄ ñı̄nı̄gab,” agak.

39 Pen Jisas mı̄nı̄m alap sı̄d tı̄kıl agak, “Bı̄ udın kwoi gı̄nı̄gab alap, bı̄ udın kwoi alap nop, kanı̄b nı̄b nı̄b mı̄deb, agıl, ma yomnı̄gab. Tari

gìnig: ne nìg gek, omalgił kau mìgan eyan ap yap paknìgair.

40 Bin bi skul apal okok, am skul apal won ak, ag ñeb bi kìri okok kìrop ar alan ma mìdebal. Pen kìsen skul ak ag tep gìl ag saknìgal ak, ag ñeb bi kìri okok eip adìp adìp mìdenìgal.

41 “Pen tari gìnig mab bog udin nìbep ke pak karìkìl mìdeb ak nìñ agìl mer, namam tap acìp udin ne mìdeb ak nep nìñ agebìm?

42 Mab bog kìb udin nìbep pak karìkìl mìdeb ak ned dì yokem, udin nìbi udin yìb lek, kìsen namam tap acìp sìkol udin ne mìdeb ak, dì yokìn, agìl agnìmìb,” agak.

Mab tep pìleb, mab tìmel pìleb

43 “Pen mab tep alap magìl tìmel alap ma pìlnìgab; pen mab tìmel alap magìl tep alap ma pìlnìgab.

44 Nìb ak, mab okok magìl pìlnìgab ak nep nìñìl, mab ak tep, mab ak tìmel, agìl, nìñnìgal. Nag mìgoñìb ak kìyau magìl ma pìlnìgab. Nag gablog ak tapok magìl ma pìlnìgab.

45 Bin bi tep okok, cìbur gos mìdmagìl nab kìri adan tep mìdeb rek, gi tep gìpal. Bin bi tìmel okok, cìbur gos mìdmagìl nab kìri adan tìmel mìdeb rek, gi tìmel gìpal. Pen bin bi tìgep bin bi rek mìdebal ak, mìnìm agnìgal ak nep peyìg nìñìl, bin bi okok tep, bin bi okok tìmel, agìl, nìñnìgabiñ.

Bì omal karìp omal gìrek

(Mat 7:24-27)

46 “Yìp Bì Kìb cìn, Bì Kìb cìn, apìm ak pen tari gìnig mìnìm agebin ar ak ma gìpìm?

47 Bin bì mìnìm yad ak nìñìl, agebin rek gìpal okok, mìnìm agníg gebin aul rek mìdebal.

48 Bin bì mìnìm yad ak nìñìl, agebin rek gìpal okok, bì karìp gì lìníg gìnìgab, kau par dìl, karìp sap kab ar sìñak dì pìñìl tep gìl, karìp ar nìbak nep gì lìnígab rek mìdebal. Nìg gek, nìg ulìk apìl, karìp sek pag jìsìpìk masìpìk gì dad amnìm ag mer nìñìl, karìp gì tep gìnìgab nìbak kìlis gìl nep mìdenìgab.

49 Pen bin bì mìnìm yad ak nìñìl, agebin rek ma gìpal okok, bì karìp gì lìníg gìnìgab, kau par ma dìl, karìp sap ma pìñìl, yokop karìp lìm ar ar sìñak gì lìnígab rek mìdebal. Nìg gek, nìg ulìk apìl, karìp sek pag jìsìpìk masìpìk gì dad amnìm, agìl, magìl nìbak nep karìp sek pìs nep dad amek, lìm cög nep mìdenìgab.

7

*Jisas bì wög gì ñeb alap gek komìñ lak
(Mat 8:5-13)*

1 Jisas bin bì nìb okok kìrop mìnìm nìbak ag nì dai juìl, taun sìkol Kapaneam amnak.

2-3 Pen taun nìbak, bì kìb ami sìkop konjai nep kod mìdoligìp bì alap mìdek. Bì ognap Jisas ap Kapaneam mìdeb agel, mìnìm nìbak nìñìl, Rom ami bì kìb Juda bì mìnìm tìg bìlokep ognap ag yokìl agak, “Bì mìñ wög gì ñeb tep yìb yad alap tap gìp kìmnìg geb nìñìl nìbi am Jisas nop ag nìñìl poñ dìl dapem, nop gek komìñ lan,” agak.

4-5 Agek, kìri Jisas mìdek sìñak amjakìl, nop mìnìm kìlis neb neb gìlig gì aglak, “Ami bì kod mìdep bì kìb alap, bì tep yìb. Cìnop Juda bin bì

okok m̄idmagil l̄il per kod m̄id tep ḡip. Mogim
gep karip c̄inop alap gi lak. Nīb ak, nak amil bi
mīñ wög gi ñeb ne ak gek komiñ linim̄in,” aglak.

6 Kiri agelak nīñil Jisas k̄rop eip amil amil
karip siñak ulep siñak amlig gel nīñlig gi, ami bi
kod m̄idep nībak bi nīneb ne ognap ag yokek, am
Jisas nop nabiq pakil aglak, “Bi ami kod m̄idep
bi c̄in ak nep ageb, ‘Bi Kib, yad bi tep mer, karip
yad ak tob yur ma onim̄in.

7 Yad bi tep rek nep niñim, pen yad nīpin, God
nak eip m̄ideb rek, “Komiñ lanj,” miñim ak nep
agenim̄in, bi yad tap ḡip nībak komiñ linim̄in.

8 Bi kib yīb alap yīp kod m̄ideb; yad ke pen
ami bi okok k̄rop kod m̄idil, “Amnīm!” agen
ambal; “Owim!” agen opal; “Wög nībak ḡim!”
agen ḡipal,’ ageb,” aglak.

9 Nīb agel, Jisas, bi nībak gos ne ke nīñil nīb
agip, agil, wal agil, bin bi nop k̄isen gil apelak
okok k̄rop agak, “Ami bi Rom nīb ak, yīp nīñ di
kilis ḡip. Ne ḡip nībak, Isrel bi alap aknīb rek ḡip
yad ma nīpin yīb,” agak.

10 Pen ami bi kod m̄idep bi ak, bi ne okok adik
gi amil nīñlak, bi tap gak nībak bir komiñ lak.

Jisas bin kañil ñi ne k̄imak ak nop gek, komiñ amnak

11 Ñin nab nībak nep, Jisas eip bi ne okok eip
Nen taun amnilak. Bin bi okok koñai yīb nep eip
amnilak.

12 Taun kijon wagin ulep siñak amjakel nīñlig
gi, bin kañil alap ñi nokim ne tik dowak k̄imak
ak, cīp se yir ar l̄il dapelak. Bin bi koñai nep taun
nībak nīb apil bin nībak eip apelak.

13 Jisas bin kanjil n̄bak nop n̄nejek, ȳmig gek agak, “S̄l ma agan,” agak.

14 N̄b aḡl, ne am̄l c̄p se ȳr ar l̄ dapelak mab ak d̄ n̄nejek n̄nejlig gi, b̄ ȳr ar dapelak okok w̄ös ḡlak. Jisas b̄ praj k̄mak ak nop agak, “N̄t aul, nep agebin, war̄kan!” agak.

15 N̄b agek, n̄t war̄kil b̄s̄g ḡl m̄n̄m agek n̄nejlig gi, Jisas non̄m nop, n̄t nak ak, aḡl, d̄ n̄ak.

16 Pen bin b̄ n̄j m̄delak okok maḡlsekk pak ju d̄l, God ȳb nop ak dap ranlig gi aglak, “God m̄n̄m agep b̄ k̄b ȳb c̄nop ow̄p. God c̄nop gi n̄n̄ig ow̄p,” aglak.

17 Jisas gak n̄bak n̄njil, kesim del, m̄n̄m n̄bak Juda bin b̄ karip l̄m k̄ri t̄gon t̄gon am̄l, karip l̄m ke t̄gon t̄gon maḡlsekk amnak.

Jon Bi Ņig Pak Ņeb b̄ ne omal Jisas n̄n̄ig amn̄irek

18 Jon b̄ ne okok, Jisas gak rek maḡlsekk n̄njil, am Jon nop ag n̄el, b̄ ne omal agek aperek agak,

19 “N̄ri mal am̄l Bi K̄b nop ag n̄mir, ‘Nak Mesaia per kod m̄dobin ak nep opan aka b̄ ke n̄b alap sek kod m̄dojin?’ agn̄mir,” agak.

20 Agek, b̄ omal Jisas m̄dek s̄njak am̄l agrek, “Jon b̄ ūig pak ūeb ak c̄rop b̄ mal aḡp, ‘N̄ri mal am̄l Bi K̄b ag n̄mir, ‘Nak Mesaia per kod m̄dobin ak nep opan aka b̄ ke n̄b alap sek kod m̄dojin,’ agn̄mir,’ aḡl, c̄rop mal ag yokek, nep ag n̄n̄ig apob̄r me aul,’ agrek.

21 Pen k̄ri mal n̄b aḡl n̄j m̄der n̄nejlig gi, Jisas bin b̄ konjai nep tap ar ke ke gak okok gek kom̄j lak; bin b̄ konjai nep m̄ñak gak okok gek kom̄j lak; bin b̄ konjai nep k̄jeki k̄yob ūlik aban ūag

midek okok gek komiñ lak; bin bi konjai nep udin kwoi gak okok gek udin ñil niñlak.

22 Niñ gıl, Jisas bi nıb omal kırop agak, “Niři mal adık gi amıl Jon nop agnimir, ‘Cır am niřir, bi nıbak bin bi udin kwoi giñ okok gek udin ñil niñebal; bin bi tob piñ nep tımel giñ okok gek kauyan ajebal; bin bi miñ goñ soi sapeb liñ okok gek miłep giñ; bin bi tımid miñan piñlin giñ okok gek miñim peyig niñebal; bin bi kımbal okok gek komiñ midebal; bin bi yım gep rek okok miñim tep ak ageb niñebal.

23 Bin bi yıp gos niñil ciñ giñig gi nep mideňgal okok, miñ miñ yib giñigal, ‘agnimir,’ agak.

24 Nıb agek, bi Jon miñim dad orek bi omal adık gi amer niñlig gi, Jisas ne, Jon nop miñim ar ak kesim dıl bin bi midebak okok kırop agak, “Niři ned miñ mab kab nep mideb nab siñak ambek niñ ak, tari niñniç ambek? Niři sid par nokim alap yiñgen di kaun gi adañ aul giñ alap niñniç ambek?

25 Niři tari niñniç ambek? Bi walij tep yib yimib alap niñniç ambek? Niřbak mer. Bi walij tep yib dıl, tap tep tep din, agıl gos nipal okok, bi kib karip okok nep kınbal.

26 Pen niři tari niñniç ambek? God miñim agep bi alap nop niñniç ambek aka? Niñid me, God miñim agep bi alap nop niñniç ambek, pen bi Jon nipek ak ne wög ar ke niř giniç owak.

27 Bi Jon niřbak me, birarık nep God Miñim ak nu kıl tikil aglak,

‘Bi miñim agep yad ak ag yoken, ned amıl,

bin bi okok kırop ag niñ tep giñigab;
kiſen nak ke ag yoken niñigan,’ agıl nu kıl tiklak.

28 Nı̄bep agebin, bin bı̄ ned mı̄deligipal okok abe, bin bı̄ mı̄nī mı̄debal okok abe, magı̄lsekī bin bı̄ yokop, Jon bı̄ kı̄b. Pen God bin bı̄ yokop okok dıl, karıp lı̄m ne seb kab ar alan sı̄njak kod mı̄denı̄gab bin bı̄ okok, kı̄rī Jon rek ma mı̄denı̄gal; kı̄rī bin bı̄ kı̄b mı̄denı̄gal,” agak.

29 Bin bı̄ okok, bı̄ takı̄s dep okok sek, ned Jon nop apel, kı̄rop magı̄lsekī nı̄g pak nı̄ak. Nı̄g gek, Jisas mı̄nım agak ak nı̄nıl aglak, “God kanı̄b ne nep yı̄pı̄d gıl mı̄deb,” aglak.

30 Pen bı̄ Perisi okok abe, bı̄ lo mı̄nım ag nı̄eb bı̄ kı̄b okok abe, kı̄rī tari tari gı̄laŋ, God agak mı̄nım ak gos kı̄rī ke nı̄nıl yo sı̄j rı̄mel nı̄nıl, Jon cınop nı̄g pak nı̄an, agıl, ma olak.

31-32 Pen Jisas bin bı̄ nı̄b okok kı̄rop mı̄nım alap agıl agak, “Bin bı̄ mı̄nī nı̄n aul mı̄debim okok yad nı̄pin, kı̄rī nı̄t pai sı̄kol okok, bin bı̄ mogı̄m gep kau sı̄njak bı̄sig gıl, nı̄t pai sı̄kol ognap meg mı̄gan dap ranı̄l ag amīl apı̄l gıl apal, ‘Cın akīl pı̄gon, nı̄bī tari gı̄nı̄g kogı̄m ma papı̄m? Pen kı̄mep sıl agep rek alap agon, nı̄bī tari gı̄nı̄g sıl ma apı̄m?’ apal rek ak, nı̄bī gı̄pı̄m.

33 Tari gı̄nı̄g: Jon bı̄ nı̄g pak nı̄eb ak apı̄l, tap magı̄l ma nı̄bıl, nı̄g wain ma nı̄bıl gek, nı̄bī nop ag juı̄l apı̄m, ‘Bı̄ kı̄jeki kı̄yob nı̄lık aban nı̄agı̄p mı̄deb ak,’ apı̄m.

34 Pen mı̄nī yad Bı̄ Nı̄ ne apı̄l, tap nı̄bıl, nı̄g wain nı̄bıl gen, yı̄p ag juı̄l agebı̄m, ‘Tap konaī nı̄bıl, nı̄g wain nı̄bıl geb ak me, ne bin bı̄ tap si tap tı̄mel gı̄pal bı̄ okok, bı̄ takı̄s dep bı̄ okok, bı̄ kı̄rī alap mı̄deb ak,’ agıl agebı̄m.

35 Pen bin bı̄ God Mı̄nım tep ak nı̄n dıl, kı̄sen

gıl, gıt tep gıl, mıt tep genıgal ak, bin bı okok kırop nıñıl agnıgal, God Mınım ak mıñım nıñıd yıb, agnıgal,” agak.

Bı si doligıp bin alap

³⁶ Bı Perisi alap yıb ne Saimon. Ne Jisas nop agak, “Nak onıñımın karıp yad ak tap magıl nıñır,” agak. Agek, Jisas karıp ne ak amıl tap magıl nıbel nıñlıg git,

³⁷ bin taun nıbak mıtıl tap si tap tımel goligıp mıñım alap agel nıñak, Jisas bı Perisi karıp amıl eip tap nıberek. Nıb ak nıñıl, nıg ki tep oweq kab barol dı tım lıläk alap dapıl,

³⁸ Jisas mıdek kıd ken okok apıl, tob wagın sıñak sıl ag mıdek. Nıg gıl sıl agek nıñlıg git, udın nıg ak pıg git rık Jisas tob ar eyaq yapek, kımkas ne ak dı lılig git yoklıg git, tob kıd ne ak bom sılokıl, mılık nıbıl, nıg ki tep oweq nıbak tob kıd ne ar sıñak soñ git li nıak.

³⁹ Nıg gek, bı Perisi Saimon ak, gos magıl nab ne ak nep gos nıñıl ne ke agak, “Bı nıbaul bı God mıñım agep yıpıd gıl mıdobkop, bin nıbaul ne tap si tap tımel git bin tımel alap apıl nop dı nıñeb ak tık dam nıpkop,” agak.

⁴⁰ Jisas pen, bı Perisi gos nıñak nıbak nıñıl, nop agak, “Saimon, mıñım yad nokım alap mıdeb nep ag nıñig gebin,” agak.

Agek, Saimon agak, “Mınım ag ñeb bı yad, mıñım nıbak agan,” agak.

⁴¹ Agek, Jisas mıñım sıd tıkkıl agak, “Bı alap warıkkıl, bı omal kırop bı alap paip hadred (500) denariai nıll, alap pipti denariai (50) nıñıgab.

42 Pen kisen bi n̄ib omal pen ūeb rek ma lek, bi mani n̄in̄igab n̄ibak k̄rop mal agn̄igab, ‘Yem gir. Mani n̄irep mal n̄ibin ak, pen ūir, agil gos ak ma n̄in̄imir,’ agn̄igab. N̄ib agek, bi an bi n̄ibak nop m̄idmagil ȳib l̄in̄igab, bi tap dai k̄ib m̄idenigab ak aka bi tap dai s̄ikol m̄idenigab ak?’ agak.

43 Agek, Saimon agak, “Gos yad n̄inebin ak, bi tap dai k̄ib m̄idenigab ak,” agak.

Agek, Jisas agak, “N̄in̄id ȳib ageban,” agak.

44 N̄ib agil, Jisas adik ḡil bin ak nop n̄in̄il, Saimon nop agak, “Bin aul nop n̄in̄an. Yad karip n̄il̄ik m̄igan nep aul apesin, nak ūig alap d̄il tob kīd ȳip l̄ig gī yokep ognap ma n̄iban, pen bin n̄ibaul, udin ūig ne ak pīg gī r̄ik yapil tob yad ūig lek, kimkas ne d̄il l̄il̄ig gī yokip.

45 Nak ȳip t̄ig bom ma s̄ilokpan, pen bin aul, yad karip n̄il̄ik m̄igan nep apjakesin won ak tīkek, ne tob kīd yad t̄ig bom s̄iloklig gī nep m̄ideb.

46 Ȳip wel nabic cög alan ma lī n̄iban, pen bin aul ne tob kīd yad ūig kī tep owep ak son gī lī n̄ib.

47 N̄ib ak, nep agebin, bin n̄ibaul tap si tap t̄imel konjai nep gīp ak n̄in̄il yem gebin. N̄ib ak, ne ȳip pen m̄idmagil ȳib leb. Pen bin bi tap si tap t̄imel s̄ikol s̄ikol gīpal okok n̄in̄il yem gen, ȳip pen m̄idmagil s̄ikol s̄ikol līpal,” agak.

48 Pen Jisas n̄ib agil bin n̄ibak nop agak, “Tap si tap t̄imel gīpan okok n̄in̄il k̄irig gebin,” agak.

49 N̄ib agek, bi ne eip tap n̄ibelak okok, k̄iri ke ag n̄in̄ ag n̄in̄ gīl aglak, “Bi n̄ibaul tari gīn̄ig, ‘Tap si tap t̄imel gīpan okok n̄in̄il k̄irig gebin,’ ageb?” aglak.

50 Nîb agelak ak pen Jisas bin nîbak nop agak, “Gos nak ke ak nep nîn dîl, tap si tap tîmel gîpin okok Jisas nînjil kîrîg gañ, agîl opan rek, tap si tap tîmel gîpan okok nînjil kîrîg gîpin. Nak amił, God nînmagîl arak ar ne ak mîdenimîn,” agak.

8

Bin ognap Jisas eip amniłak

1 Pen kîsen ñîn nab nîb sîňjak, Jisas bî ne aknîb umîgan alan eip taun okok abe, karîp tîrîg tîroñ okok abe amił, God bin bî ne dîl kod mîdenigab mînîm tep ak, bin bî okok kîrop ag ñak.

2 Pen ñîn nîbak, bin ognap kîjeki kîyob ñîlik sek mîdelak okok Jisas gek komîn lak, ognap tap gak okok gek komîn lak, nînjil bin nîb okok ognap Jisas eip ajölîgîpal. Bin nîb okok yîb kîri me, alap Maria Magdala agölîgîpal. Kîjeki kîyob ñîlik aknîb ar onjîd bin nîbak nab adañ mîdîl söñ amniłak.

3 Bin alap Joana. Nîgmîl ne yîb ak Kuja. Ne kinj Herod karîp tap ne okok kod mîdoligîp. Bin alap Susana. Pen bin ognap sek koñai nep eip ajölîgîpal. Bin nîb okok kîri magîlsek mani kîri ke dîl, tap magîl tau dapîl, Jisas bî ne okok eip tap magîl jîm ñîl ñîb ajölîgîpal.

Goñbil magîl rek ak, mînîm sid tîkil agak (Mat 13:1-9; Mak 4:1-9)

4 Bin bî taun ke ke, yakam ñon kîb yîb okok nîb okok nîb Jisas nop nîñníg apel nîñlig gi, bin bî ned olak okok kîrop mînîm alap sid tîkil agak,

5 “Bî alap, goñbil magîl tanañ, agîl, goñbil magîl ak dam wög dai okok yoknîgab. Ognap wög

dai ameb majıl okok yapek, bin bı talak gi amıl apıl gel, yakır okok pen ap niñıl niñnígal.

⁶ Pen yiñ ognap kab ar lım sıklol sıklol middenigab okok yapıł, marıp giniñgab ak pen kab lım sijnak niñ sek ma middenigab ak me, piş nep milep giniñgab.

⁷ Pen yiñ ognap nag kılıkasık nab okok yapek, nag nıbak sau gi pak nıbek, tan tep ma giniñgab.

⁸ Pen yiñ ognap lım tep sijnak yapıł, tan tep gił, magıl konjai yiñ nep piñigab. Nokım nokım magıl niñ juıl aknıb mamiñ alan piñigab,” agak.

Jisas kırop nıb agıl agak, “Nıbi bin bı gos tımid middenimiy okok, minim agebin aul tımid li niñ tep giniñmib,” agak.

Jisas, goñbil magıl ak minim sid tikil agak ak, minim wagın ak agak

⁹ Jisas minim sid tikil kesim nıbak agek, bı ne okok nop ag niñıl aglak, “Minim sid tikil agesan nıbak, minim wagın ak titi gił rek mideb?” aglak.

¹⁰ Agelak, Jisas kırop agak, “God bin bı ne dıl kod middenigab minim we gił midoligip ak, God nıbep gos ūek niñebim, pen bin bı ognap okok, yad kırop minim sid tikil nep agen,

‘kiri niñıl ma niñnimel,

minim magıl peyig niñıl minim wagın ma niñ dinimel.’

¹¹ Pen minim sid tikil tap yiñ rek agesin ak, God Minim ar ak agesin.

¹² Yiñ ognap yonigab wög dai ameb majıl ar sijnak agesin ak, bin bı okok God Minim ak niñnígal ak pen Seten gos tımel niñıl, kiri God Minim ak niñ del, God kırop di komiñ yokniñgab

ak t̄imel ḡip, aḡıl, ap̄ıl God M̄in̄ım gos k̄rop nab adan̄ m̄ideb ak t̄ig ju dek, saköl ḡin̄igal, aḡıl agesin.

13 Pen ȳıŋ ognap yon̄igab kab ar l̄ım s̄ikol s̄ikol m̄iden̄igab okok agesin ak, bin b̄ı okok God M̄in̄ım ak n̄ıŋjıl, m̄iň m̄iň ḡılıg ḡı, m̄in̄ım n̄ıbak n̄ıŋ d̄in̄igal ak pen n̄ıŋ d̄ı k̄ılıs ma ḡin̄igal rek, m̄iker ognap apek saköl ḡıl k̄ırıg ḡin̄igal, aḡıl agesin.

14 Pen ȳıŋ ognap yon̄igab nag k̄ılıkasık nab okok agesin ak, bin b̄ı okok God M̄in̄ım ak n̄ıŋn̄igal ak pen k̄isen m̄in̄ım m̄iker aka mani k̄ıb tap okok aka m̄iň m̄iň gep ar ak nep gos n̄ıŋjıl, God M̄in̄ım n̄ıŋ d̄ı k̄ılıs ma ḡin̄igal, aḡıl agesin.

15 Pen ȳıŋ ognap l̄ım tep ar s̄ıňak yapıł, tan tep ḡıl, maḡıl kon̄ai ȳıb nep p̄ılñigab agesin ak, bin b̄ı okok God M̄in̄ım ak n̄ıŋjıl, n̄ıŋ d̄ı k̄ılıs ȳıb ḡı, ḡı dam dam, tap maḡıl tep p̄ılñigab, aḡıl agesin,” agak.

Sıp dagıl we ma gep

16 Jisas n̄ıb aḡıl agak, “Bin b̄ı okok sıp dagıl tin cög m̄igan aka abaň ar k̄ınbal ak mok okpi okok we ma ḡin̄igal. Ar s̄ıňak alaŋ t̄ık lel melîk gek, bin b̄ı okok karıp n̄ılk m̄igan n̄ıbak ap̄ıl melîk n̄ıbak n̄ıŋn̄igal.

17 “Ak rek nep me, tap tari tari we ḡıl m̄ideb okok, maḡılsek m̄iseň l̄ın̄igab; tap tari tari karıkıl m̄ideb okok, maḡılsek d̄ı melîk geb s̄ıňak l̄ın̄igab.

18 “N̄ıb ak, m̄in̄ım agebin ak n̄ıŋ tep ḡin̄im̄ıb. Bin b̄ı m̄in̄ım n̄ıŋjıl, n̄ıŋ d̄in̄igal okok, m̄in̄ım tep ognap sek n̄ıŋn̄igal; pen bin b̄ı m̄in̄ım n̄ıŋjıl ma

nij dñigal okok, s̄kol s̄kol nijin agil n̄pal ak sek, p̄s nep k̄r ḡnigab.

*Jisas nonim nimam sikop okok
(Mat 12:46-50; Mak 3:31-35)*

¹⁹ Pen ñin n̄bak nep, Jisas nonim eip, n̄mam kisen ne okok eip, Jisas nop nijning olak. Apil nijlak, karip ñilik mīgan n̄b eyā Jisas bin b̄ tibik d̄l m̄idelak nijil mis okeyā m̄idelak.

²⁰ N̄g gel, bin b̄ karip ñilik mīgan ap m̄idelak okok nijil, b̄ alap Jisas nop agak, “Nanim namam nak okok nep nijning ap m̄idebal sȫj eyā,” agak.

²¹ Agek, Jisas agak, “Bin b̄ God Minim ak nijil kisen ḡpal bin b̄ okok me, ami yad, mam yad m̄idebal,” agak.

*Jisas agek, yigen kib dek ak k̄r gak
(Mat 8:23-27; Mak 4:35-41)*

²² Pen ñin alap, Jisas b̄ ne okok k̄rop agil agak, “N̄g Cöb Galili juil p̄s k̄dadañ amn̄n,” agil, n̄g magöb d̄l amn̄lak.

²³ Pen nab okok amel nijlig git, Jisas ne w̄sin kin amnak. W̄sin k̄nek won ak, yigen asad kib yib apil n̄g nab n̄bak d̄l, n̄g pag n̄g magöb mīgan ak apek, k̄mn̄mel rek nep lak.

²⁴ N̄g gek, b̄ ne okok apil, Jisas nop kaun gel warkek aglak, “B̄ Kib! Cin magilsek k̄mn̄ig gobin!” aglak.

Agelak, Jisas yigen dek ak abe, n̄g pag apek ak abe ag gek, won n̄bak nep yigen ak k̄r git, n̄g ak ulekil, ned m̄idek rek m̄idek.

²⁵ Pen Jisas b̄ ne okok k̄rop agak, “N̄bi ti ḡnig yip ma nij dipim?” agak.

Agek, kiri pırıkkıl kib gaul gił, kiri ke ag nıñ ag nıñ gił aglak, “Bı nıbaul bı an? Ne agek, yiğen abe, nıg kib abe mınım ne ageb rek nep geb,” aglak.

*Bı kijeki kiyob nılik sek ak, Jisas gek, komıñ lak
(Mat 8:28-34; Mak 5:1-20)*

26 Ņig magöb dıl, amıl Ņig Cöb Galili nab sıňak amıl amıl, karıp lım Gerasa bin bı mıdeligipal piş kıdadañ amnílak.

27 Pen Jisas Ņig magöb ak kırıg gił, Ņig cöb gol sıňak kab kılıp ar sıňak tob tau gek nıñlıg gi, magıl nıbak nep, kijeki kiyob nılikabañ ūag mıdelak bı alap, taun nıbak nıb apıl, Jisas nop nabıñ pakak. Bı nıbak ne magıl nep mıdıl, karıp yıb ūılik mıgan ak ma kınoligip; cıp tıgel göligipal kab mıgan okok nep kın ajoligip.

28-29 Bı ne kod mıdep okok, sen dıl ūınmagıl tob ne okok ūon gi kılıs göligipal ak pen kijeki tap okok apıl kılıs gel, sen lölögipal nıb okok piğ gi rıkek, mın mab nep nab okok per per amoligip. Pen bı nıbak, Jisas nop nıñıl wal agıl, apıl tob wagın sıňak yap pakak. Jisas kijeki kiyob ūılik nop aban ūaglak nıb okok kırop agak, “Bı nıbaul nop kırıg gił söñ amním!” agak. Jisas nıb agek, kijeki kiyob ūılik nop aban ūaglak bı ak, coco gił, mınım kib agıl agak, “Nak Jisas, God Bı Kib ar i oklañ mıdeb ūı ne ak, yıp tari gınig geban? Yıp yur kib ma ūınmıñ!” agak.

30 Agek, Jisas agak, “Yıb nak ak agan!” agak. Jisas agek, ne pen agak, “Yıb yad ak Konjai Nep,” agak. Kijeki kiyob ūılik tap okok konjai yıb nep nop yıpıl sıkkıl mıdelak rek ak me, nıb agak.

31 Pen kijeki kiyob n̄ılık okok Jisas nop neb neb ḡıl aglak, “Cinop agenim̄in, mab ke eyaŋ kau miŋan k̄irin̄ ma juıp ak ma ag yokn̄im̄in!” aglak.

32 Niňb agiľ, kaj koŋai yib nep amiľ niňbelak yokop p̄ırbak niňb okok niŋiľ, Jisas nop neb neb ḡıl aglak, “Nak cinop agek, am kaj miđebal okdaŋ k̄rop yip̄il s̄ikin̄,” agel, Jisas yau agak.

33 Jisas yau agek, kijeki kiyob n̄ılık tap okok, bi ak nop k̄irig ḡıl, am kaj niňb okok k̄rop yip̄il s̄ikel, kaj okok piğ ju mak bak eyaŋ amiľ, gi dam niňg cöb nab eyaŋ pakil̄, niňg niňbil̄ magiľsek kim saklak.

34 Pen bi kaj mikeligipal okok, gak niňbak niŋiľ, piğ gi rikid ag amiľ, bin bi taun miđelak okok k̄rop ag niňl, amiľ bin bi karip lim taun ulep siŋak miđelak okok k̄rop ag niňlak.

35 Ag niňel, tap niňbak tari geb agebal, agiľ, apil niŋlak, bi kijeki yip̄il s̄ikil̄ miđoligip ak, komiŋ lek, walij yimil̄, Jisas tob wagin ulep siŋak bisig miđek. Kiri niňbak niŋiľ jel gek p̄iriklak.

36 Pen bin bi niň miđel niŋlig gi, Jisas kijeki ag söŋ yokak ak, bin bi okok, bin bi kisen olak okok k̄rop, niň niň gip̄, agiľ, ag niňlak.

37 Pen Gerasa bin bi magiľsek jel gek p̄irikil̄, Jisas nop, nak adik gi amnoŋ agel, niňg magöb d̄il paŋdak.

38 Jisas k̄irig amniňg gek niŋiľ, ne gek kijeki kiyob n̄ılık söŋ amniňlak bi niňbak, nop miňniň neb neb ḡıl agak, “Yad nak eip amniř,” agak.

39 Niňb agek, Jisas nop pen agak, “Mer. God nep tap tep yib tari tari gip̄ ak, nak karip nak amiľ bin bi nak okok k̄rop ag niňniňm̄in̄,” agak.

Nıb ak, ne taun ne adık gi amıl, bin bi okok kırop magılsek, Jisas yıp nıb nıb gi, agıl, ag ñak.

Bin alap Jisas nop dı niŋek komıŋ lak; pai alap kimak Jisas gek warıkak

(Mat 9:18-26; Mak 5:22-43)

40 Pen bin bi Jisas apeb, agıl, kod mıdelak okok, Jisas ñig magöb dıl amjakek, use tep yıb apeban e, aglak.

41-42 Pen bi kib Juda mogım gep karıp kod mıdolıgip bi alap yıb ne Jairas. Pai ne nokım yıb mı yın lak umıgan alan ak kımnıg gek, Jairas ne apıl, Jisas mıdekl ulep sıňak kogım yımil agak, "Karıp yad amnır. Pai yad nokım ak kımnıg geb," agak. Agek, Jisas niŋníg amek niŋlıg gi, bin bi konjai yıb nep apıl, nop pıs pıs cırok cırok ñılıg gi amniłak.

43 Pen bin alap per per ne bin ajep amolıgip mı akiňıb umıgan alan lak. Bin niňbak, soi ñon gep bi okok yıp gel, yıp komıŋ laj, agıl, kırop mani ñolıgip ak pen nop gel mılep gınımın rek ma lak.

44 Ne Jisas amek kıd ken pıs apıl, waliј par kib lak ak dı niŋek niŋlıg gi, magıl niňbak nep nop mılep gak.

45 Pen Jisas kırop agak, "Yıp bi an dı niŋıp?" agak.

Agek, bin bi okok aglak, "Cın ma dı niňin," aglak. Pen Pita agak, "Bı Kib, bin bi konjai nep sıň aul apıl, nep cırok cırok ñebal," agak.

46 Agek, Jisas agak, "Bin bi alap yıp dı niŋosip. Kılıs yad ak amıb niŋıl agebin," agak.

47 Pen bin Jisas dı niŋak niňbak, ne we gınımın rek ma lak ak niŋıl, jep jep dılıg gi, Jisas mıdekl

ulep sığak ap kogim yimak. Bin bi nıb okok niñ mıdelak nab okok Jisas nop agıl, ne tap gak ak, Jisas dı niñek, magıl nıbak nep komıñ lak kesım ak magılsek misenj agak.

48 Agek, Jisas nop agak, “Pai yad. Nak yıp dı niñen komıñ lan agıl niñ dıpan ak, yıp dı niñek komıñ lıp me ak. Mınım ma mıdeb. Nak amıł, God niñmagıl arak ar ne ak mıdenimın,” agak.

49 Jisas nıb agek niñlıg gi, bi Jairas nop wög golıgıp bi alap apıl, Jairas nop agak, “Pai nak piş nep kımıb; ag ñeb bi nop agek tob yur ma onımtıñ; adık gi amnímtıñ,” agak.

50 Agek, Jisas mınım nıbak niñıl, Jairas nop agak, “Pai yad ak bir kımıb, agıl, gos ak ma niñniñmın. Niñ denıgan ak, nop komıñ lıñigab,” agak.

51 Jisas nıb agıl, Jairas karıp ne ak amjakıl, bin bi okok kırop magılsek ag söj sığ eyan lıl, pai nonım nap ber mal, Pita ak, Jon ak, Jems ak kırop poñ dıl, pai ak nop niñniñ karıp niñlik mıgan eyan amnílak.

52 Pen bin bi, pai nıbak kımıb, agıl, sıl ag mıdelak okok, Jisas kırop agak, “Niñbi sıl ma agım. Pai ak ma kımıb; yokop wişin kineb,” agak.

53 Jisas nıb agek, bin bi okok, pai nıbak piş nep kımıb ak niñıl, nop sığ aglak.

54 Pen Jisas pai ak niñmagıl kiđ ne ak dıl agak, “Pai yad, warıkan!” agak.

55 Nıb agek, kaun ne ak apıl kauyan kauper gek warıkek. Warıkek, Jisas agak, “Tap ognap ñem niñyan,” agak.

56 Pai nonim nap kiri kib gaul girek. Pen Jisas krop ber mal agak, “Bin bi ognap krop minim nibak ma ag ninimir, mer!” agak.

9

Jisas bi ne aknib umigan alaŋ okok ag ke ke yokak

(Mat 10:5-15; Mak 6:7-13)

1-2 Jisas bi ne aknib umigan alaŋ krop agek apelak agak, “Yad nibep bi yad, kilis yad ke nil, ag yoknigain. Nib ak, nibi okok amil, kijeki kiyob nilik bin bi yipil sikil midebal okok agem sön amnimel; bin bi tap git okok gem komij linimir; bin bi miñak git okok gem sin linimir; God bin bi dil kod midenigab minim tep ak ag nem niñnimel.

3 Pen amniqgil, kisal dai, wad, tap niñeb, mani, walij, tap okok sek ma dad amnimib; yokop amnimib.

4 Taun alap amil karip alap amjakem, nibep ag denimel, krop eip kin midil, taun nibak krig amniñ agnigabim ak, magil ak nep krig amnimib.

5 Pen karip lim migan alap amem, nibep ma ag denimel, taun nibak krig amniñ, agnigabim ak, krop agnimib, ‘Minim tep ak daposin ma dipim rek, lim dai nibep aul aposin, tap acip acip tob cinop dip ak lig gi yokil amobin,’ agil, lig gi yokil amnimib. Nig genigabim, kiri gi timel gitpal ak niñnigal,” agak.

6 Nib agek, kiri karip tigrig tironj magilsek tigonj tigonj amil amil minim tep ak ag nilig gi, bin bi miñak gak okok gel komij lak.

*Herod gos par niñjak
(Mat 13:1-2; Mak 6:14-16)*

⁷ Pen bin bî okok, Jisas tari tari gak mînîm ak ag amîl apîl gel niñlig gi, gapman bî kîb Herod niñjl, gos par yîb niñjak. Bin bî ognap aglak, “Jon bî ñig pak ñeb kîñjam tîb gi rîk gîlak kîmak ak, kauyan warîkîp,” aglak.

⁸ Ognap aglak, “Bî ned nîb God mînîm agep bî ak Ilaija ne owîp,” aglak. Ognap aglak, “Bî bîrarîk ped okok God mînîm ag ñolîgîp bî alap kauyan komiñ lîl owîp,” aglak.

⁹ Nîb agel, bî kîb Herod agak, “Jon nop kîñjam tîb gi rîk gen bîr kîmak rek, bî nîbak bî an ap mîdek niñlig gi agebal ak am niñnîm,” agîl, gos ak niñjak.

*Jisas bin bî konjai nep tap ñiñeb ñek ñiñlak
(Mat 14:13-21; Mak 6:30-44; Jon 6:1-12)*

¹⁰ Pen Jisas bî ne aknîb umîgan alan adîk gi apîl, karîp lîm okok ajîl tap tari tari gîlak mînîm ak, Jisas nop ag ñîlak. Ag ñel, am karîp lîm miñgan alap ke am mîdojin, agîl, Jisas kîrop poñ dîl Betsaida taun sîñjak amnîlak.

¹¹ Pen majîl nab okok amel niñlig gi, bin bî ognap aglak, “Jisas bî ne okok eip apîl padîkebal,” aglak. Nîb agel, bin bî konjai nep nop niñnîg kîsen gîlak. Apelak, ne tep apebîm e, agîl, God bin bî dîl kod mîdenîgab mînîm ak kîrop ag ñîlîg gi, bin bî tap gak okok gek komiñ lak.

¹² Pen dîgep piñb pañjîd amniñg gek magîl ak, bî ne aknîb umîgan alan apîl, Jisas nop aglak, “Karîp lîm sîñ aul, bin bî ma mîdebal, mîñ mab nep nab sîñaul mîdobîn rek ak, bin bî sîñ aul

kırop ag yokek, karıp bin bî mîdebal okok ke ke amił, tap nîjeb kiri okok ke pîyo nîjîl, kîneb mîgan okok pîyo nîjlanj,” aglak.

13 Nîb agelak, Jisas pen agak, “Nîbi ke tap magîl kîrop nîm,” agak.

Agek, kiri aglak, “Cîn tap nîjeb konjai ma mîdeb. Yokop bred magîl aknîb mamîd alan mîdîl, kîbsal omal mîdeb. Nak tari gos nîjeban? Bin bî sîj aul konjai nep mîdebal ak, cîn am tap nîjeb kîrop ognap tau dowin aka?” aglak.

14 Nîn nîbak, bin bî apîl mogîm gîlak okok, bin nî pai okok mer, bî okok nep me wök pagel paip tausen (5000) rek amnak.

Pen Jisas bî ne okok kîrop agak, “Bin bî konjai nep ap mîdebal sîj aul agem, bin bî aknîb nînjuıl omal adîk gî dam aknîb wajrem alan (50) nîon ke ke bîsiglanj,” agak.

15 Agek, bî ne okok ne agak rek nep gel, bin bî okok magîlseki sînjak bîsiglak.

16 Ne bred magîl aknîb mamîd alan dîl, kîbsal omal sek dîl, kîlan gî seb kab ar alan sînjak nîjîl, God nop tep agîl, tap nîjeb nîbak tî pañîl, bî ne okok kîrop ñek, kiri pen dîl, bin bî okok kîrop nonîm li ñîlak.

17 Nelâk, kiri magîlseki ñîb damîl, ñîb saknîmel rek ma lek, dai dai yepîl yepîl gîlak okok, bî ne okok dî wad aknîb umîgan alan yîgel ap ran jakak.

*Pita Jisas nop agak, “Nak Krais ak,” agak
(Mat 16:13-19; Mak 8:27-29)*

18 Pen ñin alap, Jisas amıl ke sijnak God nop sobok gi midil, bi ne okok krop ag niñil agak, “Bin bi okok yip bi an ag gos niñal?” agak.

19 Agek aglak, “Bin bi ognap nep Jon bi ñig pak ñeb ak ag gos niñal; ognap nep bi ned niñ God miñim agep bi ak Ilaija ag gos niñal; ognap nep bi birarik ped okok God miñim ag ñoligip bi alap kauyan komij lil owip ag gos niñal,” aglak.

20 Agelak, Jisas krop pen ag niñak, “Pen niñbi ke yip bi ban, agil, gos niñebim?” agak.

Agek, Pita pen agak, “Nak God Krais ne ak,” agak.

21 Niñ agek, Jisas krop agak, “Miñim niñbak bin bi ognap krop ma ag ñinimib, mer yib!” agak.

Jisas agak, “Kimil kauyan wariknigain,” agak

22 Jisas niñ agil, miñim alap agil agak, “Bi Ñi ne nop yur kib yib ñinigal. Bi miñim tiç bi lokep okok, bi God nop tap sobok gep bi kib okok, bi lo miñim ag ñeb bi okok, nop niñel milik yapek ñag pak lel, kimnigab ak pen ñin omal midil miñek ñin omal nokim ak kauyan wariknigab,” agak.

23 Pen Jisas bi ne okok abe, bin bi midelak okok abe, krop magilsek agil agak, “Bin bi yip kisen gin, agil, gos niñenigal okok, tap lim dai ar wagin aul gos kib niñal ak kiriç gil, miñ gon kiri ke gos kib niñal ak kiriç gil, ñin nokim nokim mab kros kiri di ka gil yip kisen ginimel.

24 Bin bi an an, miñ gon cin ke, komij midep magil cin ke, gos niñil mid tep ginigabin, agil gos niñenigal bin bi okok, pis nep ap yap paknigal. Pen bin bi an an, Jisas nop niñ dil, miñ gon cin, komij midep magil cin, tari tari ginigab ak

mİNİM ma mİdeb, agıl gos nİñnİgal bin bİ okok, komiñ mİdep magıl ak dİNİgal.

25 Bin bİ tap lİM dai ar wagın aul dİN, agıl gel amnİgab bin bİ okok, tap tep tep okok dİL, lİM dai ar wagın aul mİd tep gİNİgal, pen kİsen kİMİl lİM dai ar wagın aul kİRİG gİL, God eip per per mİDENİmel rek ma lİNİgab.

26 Bin bİ an yİp nabıñ gek, yad Jisas nop ma nİpin, agıl, mİNİM yİp ma nİñ dİNİgab ak, yad kİsen Bapi cır apıl melİK tep ke ak dİL, ejol sİN melİK tep sek okok eip onİgain nİñ ak, bİ nİbak nop nabıñ gek, ma nİpin agnİgain.

27 Pen nİbep nİñjİd yİb agebin, bin bİ mİñi mİdebİm sİN aul ognap ma kİMNIgabİm; komiñ nep mİdil, God bin bİ dİL kod mİdenigab nİñ ak nİñnİgabİm,” agak.

Jisas mİb goñ ne ak ke yİb lak

28 Jisas nİb agıl, nİñ aknİb jİl oñjİd rek mİdil, Jon, Jems, Pita kİrop poñ dİL, God nop sobok gİNİg gİ yokop dİM nİb sİNjAK amnak.

29 Amİl, God sobok gİ mİdek nİñlİg gİ, mİlİK dai ne ke yİb lİl, walİj ne tİd yİb lİl, melİK aknİb ke yİb gek nİñlak.

30-31 Nİg gek nİñlİg gİ, bİ bİrarık nep kİMREk, Mosİs eip, Ilaija eip, God melİK tep aknİb ke magıl ak dİL apıl, Jisas Jerusalem amİl kİMİl, wÖG ne gİ saknİg gek mİNİM ak ag mİdelak.

32 Pen Pita, Jems, Jon kİrop yakam wİsİN apek, udİN jİk jİk gİlİg gİ mİdelak, pen mİdarık kİri udİN nİl nİñjİl, Jisas melİK tep ne ak abe, bİ nİb omal Jisas eip warık mİderek okok abe, nİñlak.

33 Bi n̄ib omal amn̄ig ger n̄iñlig gi, Pita gos n̄iñ tep gił mer, Jisas nop agak, “Bi K̄ib, c̄in s̄iñaul m̄idobin ak, tep ȳib m̄idobin. Nak c̄inop yau agek, kar̄ip badak yokop omal nok̄im, nep alap, Mos̄is nop alap, Ilaija nop alap giñ,” agak.

34 N̄ib agek n̄iñlig gi, magił n̄ibak nep, k̄imi tiđ k̄ib alap apil k̄irop magiłsek kob ñek p̄ir̄iklak.

35 Pen m̄in̄im alap k̄imi nab s̄iñak n̄ib apil agak, “Bi aul Ñi yad; yad nop ag l̄inek. N̄ibi m̄in̄im ne agn̄im̄iñ rek n̄iñniñm̄ib,” agak.

36 M̄in̄im ag dai juek, magił n̄ibak nep n̄iñlak, bi n̄ib omal k̄iri ma m̄iderek; Jisas nep m̄idek. Pen d̄im ȳir̄ik alaŋ m̄idil, tap gak ak n̄iñelak ak, ñin nab n̄ib s̄iñak bin bi ognap k̄irop ma ag ñilak.

Ñi s̄ikol k̄ijeki aban ñagak alap Jisas gek, kom̄iñ lak

(Mat 17:14-21; Mak 9:14-29)

37 Pen m̄inek, d̄im gol alaŋ m̄idelak n̄ibak k̄ir̄ig gił, majił s̄iñak k̄iyan gi ap yapel n̄iñlig gi, bin bi konjai nep apil k̄irop nabbiñ paklak.

38 Bi alap bin bi nab n̄ibak s̄ik k̄ib agił agak, “M̄in̄im ag ñeb bi. Ñi yad nok̄im aul, nak nop ȳim̄ig n̄iñniñm̄in, agił, dapebin.

39 K̄ijeki k̄iyob ñilił per nop aban ñag m̄idil nop gek, s̄ik k̄ib ȳib agił gi dam pakil, k̄iñik kobkob kosib masib apil, k̄im dam nab lilił gi apeb. Nop n̄ig gił, per per nep gek gek me, ne yur mab dilig gi m̄ideb.

40 Bi nak okok k̄irop, k̄ijeki m̄ideb n̄ibak ag yok̄im, apin ak pen k̄iri ag yok mer n̄iñil k̄ir̄ig gipal,” agak.

41 Nıb agek, Jisas agak, “Bin bı mıñi mıdebım lım dai wagın aul, ñın akal mıñım nıñ dıñigabım? Yad bırarık nep mıker nıbep dad ajebin; pen kısen ñın titi gıl mıker nıbi dı amním?” agak. Nıb agıl, bı nıbak nop agak, “Ñı nak nıbak ulep sıñaul dowan,” agak.

42 Jisas nıb agek, ñı nıbak dad apek nıñlıg gı, kıjeki kıyob ñılik ñı ak nop kılıs yıb gıl, pag pe gı yokek gı dam lım eyan pałab sakak. Jisas pen kıjeki kıyob ñılik ak nop ag gek, ke amek nıñlıg gı, ñı nıbak komıñ lek, Jisas dam nap nop ñak.

43 Bin bı ap mıdelak okok, God kılıs ne aknıb ke nıbak nıñıl, ñaul dılak.

*Jisas, “Yıp mıñig gınigal,” agak
(Mat 17:22-23; Mak 9:30-32)*

Bin bı nıñ mıdelak okok, Jisas tap tari tari gak ak nıñıl, ñaul dıl nıñ mıdel nıñlıg gı, Jisas bı ne okok kırop agak,

44 “Mıñım agníg gebin nıbaul, nıbi tımid lı nıñ tep yıb gıl mıdenımıb. Ulep mıdeb, Bı Ñı ne nop mıñig nıñıl, bı ognap kırop ñıñigal,” agak.

45 Pen mıñım agak nıbak, kırı tık nıñnímel rek ma lak. Pen pırıkkıl Jisas nop ma ag nıñlak.

*Bı an rek bin bı kıb mıdenigab
(Mat 18:1-5; Mak 9:33-37)*

46 Jisas bı ne nıb okok kırı ke ag amił apıl gıl, bı alap agak, “Yad bı kıb mıden,” agak. Pen bı alap pen agak, “Wıs! Nak mer, yad bı kıb mıden,” agak.

47 Jisas bı ne okok gos nıñlak nıbak ke nıñıl, ñı sıklal alap dap ne mıdek bak sıñak lıl agak,

48 “Bin bî an yîp gos nîñjîl, ñî pai sîkol aul nîb rek dînîgab ak, yîp abe dînîgab. Pen bin bî an yîp dînîgab ak, Bî yîp ag yokek onek nop abe dînîgab. Pen bî an nab nîbi sînjâk bî yokop yîb rek mîdeb, bî nîbak nep ne bî kîb yîb,” agak.

49 Jisas nîb agek, Jon agak, “Bî Kîb, cîn nîpîn, bî alap yîb nak agîl, kîjeki kîyob ñîlik tap okok ag yokak. Pen bî nîbak cîn eip ma ajobîn rek, ‘Nak nîg ma gînimîn,’ agnok,” agak.

50 Agek, Jisas agak, “Tari gînîg nop nîb ag gîpek? Bin bî nîbep nîjel mîlik ma yonîgab okok, bî nîjeb cîn, agîl nîjnîmîb,” agak.

Sameria kai Jisas nop ma dîlak

51 Pen Nap ne Jisas nop dam karîp lîm ne seb kab ar alan dad ameb ñîn ak ulep gak nîñjîl Jisas, Jerusalem amnîm, agîl, gos kîlis gî nîñjîl me amnak.

52 Ne bî ne ognap ned ag yokak. Kîri amîl tap nop gî jîn gînîg, karîp lîm Sameria nab sînjâk karîp tîrîg tîronj alap amnîlak.

53 Pen Sameria bin bî karîp tîrîg tîronj nîbak kîneligîpal okok, Jisas Jerusalem amnîg gek mînîm ak nîñjîl, nop ag wasu ma dîlak.

54 Nîg gelak, Jisas bî ne Jems eip Jon eip nîñjîl, Jisas nop agrek, “Bî Kîb, seb kab ar alan nîb mab mîlanj agor, apîl bin bî nîg gîpal okok kîrop yînnîmîn akan?” agrek.

55 Nîb agerek, Jisas adîk gîl kîrop mal nîñjîl, nîg ma gînîgabîn, agîl, kîrop mal ag gak.

56 Bin bî nîb okok kîri Jisas nop ma dînîgal ak nîñjîl, kîri karîp tîrîg tîronj nîbak kîrîg gîl, karîp tîrîg tîronj ke nîb alap amnîlak.

*Bi alap Jisas nop agak, “Yad nak eip ajonigabir,” agak
(Mat 8:19-22)*

⁵⁷ Pen majıl nab okok amel nıñlıg gi, bi alap apıl, Jisas nop agak, “Karıp lım akal akal amnığan okok, yad eip ajonigabir,” agak.

⁵⁸ Nıb agek, Jisas nop agak, “Yad eip koslam ajenıgan. Kain sapeb okok karıp kineb kiri lım mı̄gan okok mideb; yakır okok tin kiri ak ke mideb; pen Bi Ni ne, kau kineb ne alap ma mideb,” agak.

⁵⁹ Pen Jisas bi alap nop agak, “Nak yad eip ajor,” agak. Nıb agek, bi nıbak pen agak, “Bi Kib, yıp yau agek, yad am bapi yad tigel gıl onım,” agak.

⁶⁰ Agek, Jisas nop pen agak, “Bin bi yıp ma nıñ dıpal ognap kımel, bin bi yıp ma nıñ dıpal ognap dam tigel gınımel. Nak pen amił, God bin bi dıl kod middenıgab mı̄nim ak ag ñek amnañ,” agak.

⁶¹ Pen bi alap agak, “Yad nak eip ajonigabir ak pen yıp yau agek, yad amił ami bapi, ai mam yad okok kırop mı̄nim ag ñi tep gıl, ñınmagıl pakıl, onım,” agak.

⁶² Agek, Jisas pen agak, “Bin bi an wög dai wagın gıl, gos par nıñıl, nab sıñak kırıg gınıgab ak, God bin bi dıl kod middenıgab mı̄nim tep ak ag ñeb bi wög ak gınımın rek ma lıp,” agak.

10

Jisas bi ne kojai nep ag yokek amił karıp lım ke ke amniłak

¹ Kißen Jisas bi ne ñıñjuıl omal nokım adık gi dam umı̄gan alan (72) dıl, kırop bılokıl omal ke,

omal ke, karip l̄im okok ke ke ag yoknig ḡil agak, “N̄bi ned amil, m̄inim yad ak ag ñem, yad k̄isen n̄inigain,” agak.

² Pen k̄rop m̄inim alap agak, “Tap wög k̄ib yib m̄ideb ak pen bin bi tap magil pag dowep okok konjai ma m̄idebal. N̄b ak, Bi K̄ib wög dai nap n̄ib ak nop ag n̄inem, bin bi tap magil pag dowep ognap sek agek, am pag dolan̄.

³ N̄bi amnim! Pen n̄ibep kaj sipsip ñilik rek kain sapeb m̄idebal nab sijak ag yokebin.

⁴ N̄bi mani tin, wad, tob t̄irip okok sek ma dad amnimib. Bin bi ognap eip majil nab sijak m̄inim ag parsek ma m̄idenimib.

⁵ Pen karip alap amjakil, karip ñilik m̄igan amlig gi, k̄rop m̄inim tep ag ñil agnimib, ‘God n̄ibep kod m̄iden,’ agnimib.

⁶ N̄b agenigabim, bin bi God m̄inim sain tep ne dep rek alap m̄idenigab ak, m̄inim sain n̄ibi n̄ibak dinigab. Mer ak, m̄inim sain agnigabim ak n̄ibep ke adik gi onigab.

⁷ Pen karip n̄ibak nep midil, tap magil dap ñinigal ak ñiblig gi m̄idenimib. Bi wög ḡipal okok pen saj dinimel. N̄ibak rek, k̄rop m̄inim tep ak ag ñenigabim rek, k̄iri pen tap magil dap ñinigal. Pen n̄bi karip karip ma ginimib.

⁸ Pen taun alap amem, n̄ibep ag wasu d̄il, tap magil ñenimel ak, di ñijnimib.

⁹ Karip l̄im n̄ibak, bin bi tap gonimij okok k̄rop gem, komij linimij. Bin bi okok magilsek k̄rop ag tep ḡil agnimib, ‘God bin bi d̄il kod m̄idenigab ak, tob wagin n̄ibep ak bir owip,’ agnimib.

10 Pen taun alap amem, nibepe ag wasu ma denimel ak, majil nab sijak amil agnimib,

11 ‘Karip lim nibepe aul aposin ak, silpil acip acip tob cinop cig dip ak, nibepe ke lig gi yokil amobin. Pen niy tep gom! God bin bi dil kod midenigab ak, tob wagin nibepe ak bir owip,’ agnimib.

12 Yad nibepe agebin, kisen minim kib niyngal nin ak, taun kib Sodom bin bi tap si tap timel nep gel gel yin sibok nib amnak ak, minim kib niyil yur sikol rek dinigal; pen bin bi minim nibi am agem ma dinigal okok, minim kib niyil yur kib yib dinigal.

Pen yur kib dinigal

13 “Korasin bin bi okok abe, Betsaida bin bi okok abe, tap ma gep rek ak gen, niyil kirig giplim rek, yur kib yib dinigabim. Pen taun kib omal Taia Saidon bin bi okok kirop, tap ma gep nibak rek ognap gen niplap ak, kiri walij pig girik yowip ognap yimil bisig git, tin se di liliq gi di liliq gi midil, tap timel goligipal nibak kirig giplap.

14 Minim kib niyngal nin ak, Taia Saidon bin bi okok yur sikol rek dinigal; pen nibi Korasin bin bi okok abe, nibi Betsaida bin bi okok abe, yur kib yib dinigabim.

15 Pen nin nibak, nibi Kapaneam bin bi okok ak rek nep, seb kab ar alan sijak ma amnigabim; pis nep kau migan kib eyan amnigabim,” agak.

16 Jisas bi ne okok kirop agak, “Bin bi minim nibepe dinigal okok, minim nibepe nep mer, minim yad ak, kiri ak rek nep dinigal. Pen nibepe

ma dînîgal okok, nîbep nep mer, yîp ak rek nep ma dînîgal. Pen yîp ma dînîgal okok, yîp nep mer, Bi yîp ag yokek onek ak, nop ak rek nep ma dînîgal,” agak.

Bî ne ag yokak okok adîk gi olak

17 Pen kîsen bî ne ñînjuîl omal nokîm adîk gi dam umîgan alan (72) nîb okok, karîp lîm okok gi rag kîrig gîl apîl, tep aglig gi Jisas nop aglak, “Bi Kîb! Kîjeki kîyob ñîlîk bin bî abañ ñâpal okok, yîb nak agîl, ‘Jisas mîdeb rek amnîm!’ agon, apîn rek nînîl ambal,” aglak.

18 Agelak, Jisas kîrop agak, “Yad nîj mîden nînîlîg gi, kîjeki kîyob ñîlîk nap kîri Seten, añîm añîm rek dîl seb kab ar alan nîb ap yap pakak.

19 Nîbep ag lîpin ak me,toi soin sarau, gaiwadö, kodal, tap sapeb nîb okok abe, Bi Kaual Maual kîlîs ne ak abe, nîbep gi tîmel gînîmel rek ma lîp.

20 Pen kîjeki kîyob ñîlîk tap okok apîn rek nînîl söñ ambal, agîl, mîñ mîñ ma gînîmîb; God ne yîb cînop seb kab ar alan sînjak ñu kîl tîkip, agîl, mîñ mîñ gînîmîb,” agak.

Jisas Nap God nop tep agak

(Mat 11:25-27; 13:16-17)

21 Magîl nîbak, Kaun Sîñ ak Jisas nop ap ran jakîl mîdek nînîlîg gi, ne mîñ mîñ gîlîg gi, Nap ne nop agak, “Bapi, nak Bi Kîb seb kab ar alan abe, lîm dai wagîn aul abe kod mîdeban ak, gos nak ke nîjek tep gîp ar ak nep gîpan. Cîn bin bî kîb gos nîj kîd yîkîl ke nîpîn, apal bin bî okok, kîrop mînîm tep wagîn ak ma yomban, pen ñî pai sîkol okok, nak kîrop gos tep ñek, mînîm tep wagîn ak nîpal ak me, nep tep agebin,” agak.

22 Jisas n̄ib aḡıl agak, “Bin b̄ı ognap yad b̄ı tigepl̄ı
b̄ı rek m̄idebin ak ma n̄ipal; Bapi ne nep ȳıp
n̄ıñıp. Pen Bapi ne b̄ı tigepl̄ı rek m̄ideb ak, bin
b̄ı ognap ma n̄ipal; yad ke nep n̄ipin. Ne ȳıp
kılıs tap ne okok maḡılsekl̄ı n̄ib rek, bin b̄ı k̄rop
yomn̄ım agn̄ıgain bin b̄ı okok nep, Bapi k̄rop
yomen nop n̄ıñnígal. Bin b̄ı ognap sek Bapi nop
ma n̄ıñnígal,” agak.

23 Jisas n̄ib aḡıl, adık ḡıl, b̄ı ne okok nep k̄rop
aḡıl agak, “Tap n̄ıbaul n̄ıñebim ak, m̄iñ m̄iñ
gın̄ımitb̄ı. God n̄ıbep nep me d̄ı tep ȳıb gek
n̄ıñebim.

24 God m̄in̄ım agepl̄ı b̄ı okok konjai nep abe,
kin̄ı okok konjai nep abe, tap n̄ibi udıñ n̄ıñebim
n̄ıbaul, n̄ıñın, aḡıl, kod m̄ideliḡıpal ak pen k̄iri
ma n̄ıñlak; m̄in̄ım n̄ibi peyıg n̄ıñebim n̄ıbaul,
n̄ıñın, aḡıl, kod m̄ideliḡıpal ak pen k̄iri ma
n̄ıñlak.

*Jisas, b̄ı tep Sameria n̄ib ak, m̄in̄ım sid tı̄kil
agak*

25 N̄ıñ alap nab s̄ıñjak, b̄ı lo m̄in̄ım ag ñeb b̄ı
alap, Jisas ȳıp tari m̄in̄ım agn̄ımit̄ı, aḡıl, apıł nop
ag n̄ıñıl agak, “M̄in̄ım ag ñeb b̄ı, yad tari tari ḡıl,
komıñ per m̄idep maḡıl ak d̄ın̄ım?” agak.

26 Agek, Jisas nop agak, “Lo m̄in̄ım ak ñu k̄ıl
tı̄kil, tari aglak?” agak.

27 Agek, b̄ı lo m̄in̄ım ag ñeb b̄ı n̄ıbak agak, “Lo
m̄in̄ım ak n̄ipin, Mosı̄s ñu k̄ıl tı̄kil agak,
‘God B̄ı K̄ıb nak ak nop m̄iñ m̄iñ ḡıl,
gos tı̄mid nak ak nop ñıł,
kılıs nak ak maḡılsekl̄ı nop ñıł,
nop m̄ıdmaḡıl ȳıb lı̄n̄ımit̄ı.

Nak ke m̄idmaḡıl l̄ipan rek,
 bin b̄i ognap k̄rop ak rek nep m̄idmaḡıl
 l̄in̄im̄in̄,’ agak,” agak.

28 N̄ib agek, Jisas b̄i n̄ibak nop agak, “Nak ȳip̄id
 ḡıl apan; ar n̄ibak nep k̄isen ḡıl, kom̄in̄ per m̄idep
 maḡıl ak d̄in̄igan,” agak.

29 Jisas n̄ib agek, b̄i lo m̄in̄im ag ñeb b̄i n̄ibak,
 ȳib yad ak s̄ikol ḡin̄igab, aḡıl, Jisas nop kauyan
 ag n̄in̄ıl agak, “Lo m̄in̄im ñu k̄il t̄ikak ak, bin b̄i
 ognap k̄rop m̄idmaḡıl l̄in̄im̄b, aḡıl, ñu k̄il t̄ikak.
 N̄ib ak, bin b̄i akal k̄rop m̄idmaḡıl l̄in̄im̄b, aḡıl,
 ñu k̄il t̄ikak?” agak.

30 Agek, Jisas b̄i lo m̄in̄im ag ñeb b̄i n̄ibak nop,
 m̄in̄im pen aglig ḡı, kes̄im d̄ıl agak, “B̄i alap
 Jerusalem k̄ir̄ig ḡıl, taun k̄ib Jeriko amn̄im, aḡıl,
 maj̄ıl nab s̄in̄ak amek n̄in̄ig ḡı, b̄i tap si dep
 ognap ap̄ıl, nop tap̄ın maḡıl pak̄ıl, wal̄ıj tap ne
 okok p̄ili ḡı dad amel n̄in̄ig ḡı, ne maj̄ıl nab s̄in̄ak
 k̄imn̄ig mapal t̄ib m̄idek.

31 B̄i God nop tap sobok gep b̄i alap, maj̄ıl ar
 n̄ibak amił b̄i n̄ibak k̄imn̄ig mapal t̄ib m̄idek
 s̄in̄ak n̄in̄ıl, p̄is k̄id nep ajep l̄ıl amnak.

32 Pen b̄i Lipai waḡın b̄i alap, maj̄ıl ar n̄ibak
 nep amił, b̄i n̄ibak k̄imn̄ig mapal t̄ib m̄idek s̄in̄ak
 n̄in̄ıl, ne ak rek nep p̄is k̄id nep ajep l̄ıl amnak.

33 Pen b̄i Juda mer, karıp l̄ım Sameria n̄ib b̄i
 alap, maj̄ıl par nok̄im n̄ibak nep amił, b̄i n̄ibak
 k̄imn̄ig mapal t̄ib m̄idek s̄in̄ak n̄in̄ıl, nop ȳim̄ig
 ȳib n̄in̄ak.

34 Nop ȳim̄ig ȳib n̄in̄ıl, m̄idek man̄ s̄in̄ak amił,
 soi nop okok wel ognap l̄ıl, ñıg wain ognap l̄ıl, soi
 nop okok ñon ḡıl, d̄ı donki ar ne ak

lil, karip mani tauil kineligipal ak dam lil, kod mid tep yib gak.

³⁵ Minek amniggil, bi karip kod midoligip nibak nop silpa kid omal nil agak, ‘Nak bi nibaul nop kod mid tep ginimin. Pen mani titi agnigan ak, adik git apil nep ninigain,’ agak,” agak.

³⁶ Jisas kesim nibak dil, ne bi lo minim ag neb bi nibak nop ag niyak, “Bi majil nab siyak pak lilkak ak, bi omal nokim padiklig git amnilak okok, bi an ne ke midmagil lak rek, nop midmagil lak?” agak.

³⁷ Agek, bi lo minim ag neb bi ak agak, “Bi nop yimig niyil git tep gak bi nibak,” agak.

Agek, Jisas nop agak, “Niyid nep ageban. Me nak amil, ar nibak rek nep ginimin,” agak.

Jisas ne Mata Maria air mal karip kirop amnak

³⁸ Pen Jisas bi ne okok eip karip lim alap amjakelak, bin karip lim nibak midek alap apil, kirop pon dil dam karip ne ak amnak. Bin nibak yib ne Mata.

³⁹ Karip ne ak ninai alap midek. Yib ne ak Maria. Maria ne Jisas midek ulep siyak ap bisig git, Jisas minim agek ak niy midek.

⁴⁰ Mata ne ke nep tap magil dagil, gos par niyil, ap Jisas nop agak, “Bi Kib, Maria yip kirig gek, yad ke nep tap magil cin dagilebin ak tep ma git. Nop agek apil yad eip tap magil dagilir,” agak.

⁴¹ Agek, Jisas agak, “Mata, Mata, nak tap konjai nep gos par niyeban ak tep mer.

⁴² Maria minim tep yad niyinim, agil, gos nokim ak nep niyil, ap minim yad niy mideb. Bin bi

alap tap tep diph n̄bak p̄ili ḡi d̄n̄im̄in̄ rek ma l̄ip,” agak.

11

*God nop sobok ḡin̄ig, n̄ig ḡil rek agn̄im̄ib, agak
(Mat 6:9-15; 7:7-11)*

¹ Ņin̄ alap, Jisas karip̄ lim ke m̄igan alap m̄idil, Nap God nop sobok ḡilḡil ḡi m̄idek. Sobok ḡi juek n̄ijl̄ig ḡi, b̄i ne alap ap̄il nop agak, “B̄i K̄b, God nop titi ḡil sobok ḡin̄? Jon b̄i ne okok k̄rop ag ūek n̄ipal rek, nak c̄inop ak rek nep ag ūek n̄ijin̄,” agak.

² Agek, Jisas k̄rop pen agak, “God nop sobok ḡin̄ig ḡil, n̄ibgil agn̄im̄ib,
‘Bapi, bin b̄i okok ȳib nak agel ar amnañ.
Nak bin b̄i d̄il kod m̄iden̄igan ūin̄ ak kasek on̄im̄in̄.

³ Tap magil̄ c̄inop ūin̄ nokim̄ nokim̄ per per ūiban rek ūin̄im̄in̄.

⁴ Bin b̄i ognap c̄inop ḡi t̄imel gel,
k̄rop pen ḡi t̄imel ma ḡip̄in̄ rek,
c̄in̄ tap si tap t̄imel ḡip̄in̄ okok n̄ijil k̄rig ḡin̄im̄in̄.

C̄inop kod m̄iden̄im̄in̄,
gos alap p̄iwakon̄im̄in̄, ḡi t̄imel ma ḡijin̄,
agn̄im̄ib,” agak.

⁵⁻⁶ Jisas min̄im̄ n̄bak agil̄, b̄i ne okok k̄rop min̄im̄ sid̄ t̄ikil̄ agak, “N̄ibi b̄i alap, k̄islim nab k̄ib eyañ, b̄i n̄ijeb ne karip̄ amil agn̄igab,
‘N̄ibemmam, b̄i n̄ijeb yad alap par okok n̄ib ap̄il karip̄ yad ak apjakosip̄. Pen tap nop ūen̄ ūin̄im̄in̄ ak ma m̄ideb ak me, nep apebin. Ȳip

bred magıl omal nokım ñan,’ agnıgab. Agenıgab, bı niñeb ne niñbak mìnım pen agnıgab,

7 ‘Kıslım nab kib aul apıl yip aknib ma agnımın! Yad niñ pai yad okok eip kijon giñil kınobın. Niñ ak, yad titi git warıkıl, nep tap ageban niñ okok di niñım?’ agnıgab.

8 Pen niñep agebin, bı karip nap niñ ak, bı niñeb yad, agıl, kasek di ma niñıgab, pen nop ñan agıl kod midlig gi, kılıs gi midek midek, agnıgab rek niñıgab.

9 Niñ ak, niñep agebin, tap tari ma midonimij, God nop ag niñem, niñep niñıgab. Tap tari piyo niñıgabım ak, dıniğabım. Cınop kijon ak yikan, agıl, pak gu gu gem, yıknıgab.

10 Tari giñig: bin bı God nop ag niñıgal okok, dıniğal. Bin bı tap piyo niñıgal okok, dıniğal. Bin bı cınop kijon yikan, agıl, pak gu gu gel, kırop kijon yıknıgab.

11 Niñi niñ pai nap okok, niñi alap kıbsal nen agenıgab,toi alap niñıgan aka?

12 Aka pen, yakır magıl nen agenıgab, kodal alap niñıgan aka? Ak rek nep niñ ma giñigan.

13 Niñi bin bı tep mer ak pen niñi pai niñi okok tap tep okok nep niñıgabım. Bapi seb kab ar alan siñak mideb ak Bi tep yiñ. Ne tap timel alap ma niñıgab. Kaun Siñ ak cınop ñan, agenıgabım ak, Bapi niñep niñıgab,” agak.

*Jisas Seten kılıs dıl tap ma gep rek geb, aglak
(Mat 12:22-30; Mak 3:20-27)*

14 Pen bı alap nop kijeki aban ñagek, mìnım agıl mer, yokop nep midek. Jisas kijeki niñbak ag

yokek, bı aban ńag mıdeklak ak mınım agek nıñlıg
gıt, bin bı nıñ mıdelak okok kıb gaul gılak.

15 Pen bin bı nıb okok ognap aglak, “Ne kijeki
kıyob ńılık nap kiri Bielsebul kılıs ne ak dıl,
kijeki kıyob ńılık okok ag yokeb,” aglak.

16 Pen bin bı nıb okok ognap, Jisas tari gınıgab,
agıl, aglak, “Tap ma nıñjep alap ke seb kab ar
epel gek nıñıl me, God nep ag yokek onak ak,
nıñnıgabın,” aglak.

17 Pen Jisas gos tom kiri ke nınlak ak ke nıñıl
agak, “Karıp lım kıb nokım alap, tıg asık ke ke
lıl, bin bı kiri ke eip pen pen genıgal ak, karıp
lım nıbak pıs nep ap yap paknıgab. Bin bı wagın
nokım alap, ak rek nep tıg asık ke ke lıl, bin bı kiri
ke eip pen pen ńagenıgal ak, bin bı wagın nokım
nıbak ap yap paknıgab.

18 Nıb aknıb rek nep, Seten wagın ne ak tıg asık
ke ke lenıgab ak, titi gıl mıd tep gınımın? Pen
nıbi yıp agebım, ‘Bielsebul kılıs ne ak dıl, kijeki
kıyob ńılık ag yokek söj ambal,’ agebım.

19 Nıb agebım ak, yakam nıbi ke okok kijeki
kıyob ńılık okok titi gıl ag söj yokpal? Yakam
nıbi ke agnıgal, bin bı nıg gınımel rek ma lıp.

20 Pen yad God kılıs ne dıl, kijeki kıyob ńılık tap
okok ag söj yokebin rek, nıbi nıñnıgabım, God
bin bı dıl kod mıdep ńın ak cınop bır owıp aul,
agıl nıñnıgabım.

21 “Pen bı kılıs alap, cım tu ne lı tep gıl, karıp
ne ak nıñ mıdenıgab, bin bı ognap tap ne alap
pılı gıt dınimel rek ma lınígab.

22 Pen bı kılıs yıp alap ke apıl, nop eip pen pen
gıl pakenıgab ak, cım tu karıp sığak lı tep gak ak

sek pili gi dıl, tap si dınígab okok dam nonım li
ñınígab.

23 “Bin bi an an yad eip ma midebal okok, wög
yad gebin ak tib wal gebal. Bin bi an an kiri bin
bi ognap yip ma dapenigal okok, bin bi yip onig
gebal okok krop yik gi dam yokebal.

*Kijeki kiyob nılık tap okok kauyan adık gi
onimij rek lip, agak*

24 “Kijeki kiyob nılık alap, bin bi aban ñag
midek, ag söj yokek amnígab ak, am miñ mab
nep nab okok amił, kau alap piyo niñil middenim,
agil, am nab nib okok piyo niñ tag tag mer niñil,
‘Karip nılık miğan ned midil opin ak amnin,’
agnigab.

25 Agil, amił niñnígab, karip nibak lig gi tep
gek, kau tep nep middenigab.

26 Ne niñil okok amił, ne rek mer, kijeki kiyob
nılık timel yib aknib ar oñid ak sek pon di dapil,
miğan nibak am middenigal. Nig gek, bi nibak
ned tep sıklol sıklol midoligip rek mer; miñi ne pis
nep timel yib gił middenigab,” agak.

27 Jisas minim nibak agek, bin bi konjai midelak
nab nib sığak bin alap warıkıl, sık sık agil agak,
“Nanım nep tik dap ci ñak ak, miñ miñ yib
giñimiñ,” agak.

28 Agek, Jisas pen agak, “Nib ageban ak pen bin
bi an an God Minim ak niñil ageb rek giñigal
okok, kiri miñ miñ giñigal,” agak.

*Tap alap ke gek niñin, aglak
(Mat 12:38-42; Mak 8:12)*

29 Pen bin bi konjai yib nep ap mogim gel niñlig
gi, Jisas krop agak, “Bin bi miñi midebitm nab

sıñaul, tap si tap tîmel gîlig gi mîdil agebim, 'Tap ma gep rek alap seb kab ar alan gek nîñin,' agebim. Pen yad nîbep agebin, tap alap ke gen ma nîñnigabim. Bi God mînim agep Jona nop gak ar ak nep yîp gek, nîñnigabim.

30 Taun kîb Ninepa bin bi okok, God mînim agep bi Jona apîl gak rek nîñil God nop nîñ dîlak rek, bin bi mîni mîdebim okok, yad Bi Ñi ne gînigain rek nîñil, nîñnigabim.

31 Pen bîrarîk nep bin kwin karîp lîm par mîdek okok nîb apîl, Kiñ Solomon mînim tep ageb ak nîñin, agîl, owak. Pen nîbi bin bi mîni mîdebim okok, bi kîb Solomon rek mer, yad Bi Kîb yîb apîl nab nîbep sıñaul mîdil, nîbep mînim tep yîb ag ñen ma nîñ dîpim. Nîb ak, mînim kîb agep ñîn ak, kwin nîbak warîkil nîbep bin bi mîni mîdebim okok mînim kîb agnigab.

32 Bîrarîk nep Jona am Ninepa bin bi okok kîrop agek, tap si tap tîmel göligipal okok, tarigînig nîg gîpîn agîl kîrig gîl, God nop nîñ dîlak. Jona ne agek nîñ dîlak ak pen mîni yad Bi Kîb yîb apîl nab nîbep sıñaul mîdil, mînim tep yîb ag ñen, tap si tap tîmel gîpîm okok ma kîrig gîpîm. Nîb ak, mînim kîb agep ñîn ak, Jona ne warîkil nîbep bin bi mîni mîdebim okok mînim kîb agnigab.

*Kîslîm nab okok rek ma mîdenimîb
(Mat 23:1-26; Mak 12:38-40; Luk 20:45-47)*

33 "Bin bi okok sîp dagîl tin cög mîgan okok ma we gînigal; ar sıñak alan tîk lel melîk gek, bin bi okok karîp ñîlik mîgan nîbak apîl mîsen nîñnigal.

34 Pen udin magil ak sip melik rek mideb. Udin magil ak mid tep ginigab ak, mi'b goj nab adan melik gi'l mid tep ginigab, pen udin magil mid tep ma ginigab ak, mi'b goj nab adan kislim gip ak rek midenigab.

35 Nibi nij rep ginimib, nab nibi adan melik mideb aka kislim mideb. Nibi gos nippim, nab cin adan melik mideb ag gos nippim ak pen kislim onimij rek lip rek, nibi ke nij rep ginimib.

36 Mi'b goj nibi nab adan magilsek melik gi'midlig gi, mi'gan s'kol eñap kislim ma midenigab ak, sip melik gek nibep melik pak ninigab akni'b rek linigab," agak.

Nibi Perisi kai gac sek midebim, agak

37 Pen Jisas minim ag juek nijlig gi, bi Perisi alap nop agak, "Apek karip yad amil tap nijin," agak. Agek, Jisas karip ne amil, karip mi'gan eyan tap nijenig bisigak.

38 Bisigil, tap nibek nijlig gi, bi Perisi nibak, gos ne ke nab okok nep nijil, bi nibaul tari ginig cin Juda kai per gipin rek, ninmagil ne ak nij li yokil mer, yokop nep tap nibeb, agil, gos ak nijak.

39 Jisas gos nijak nibak ke nijil nop agak, "Nibi Perisi kai, kiri pler kap okok soj ken okok nij pak tep gipal rek ak gipim ak pen nab nibi eyan tap si tap timel gipim gac ak ap ran jakil mideb. Nibi bin bi tap tep krop okok din, agil, gi timel yib nep gipim.

40 Nibi sakol sek yib. God nibep wak ak nep ma gi lak; nab adan abe gi lak.

41 Nib ak, tap pler kap migan eyan middeb ak, bin bi tap ma middeb okok krop ninimib. Nig genigabim ak, tap nibi magilsek tid ginigab.

42 “Pen nibi Perisi kai, niñ tep yib ginimib: nibi mikter kib yib dinigabim. Sinib, dil, tap yokop ki tep owepl wög dai tanib okok niñem, tap kib rek lek, wök pag niñ damil, wajrem alan amek, nonim lïl God nop nokim alap nin, agil, per gos nippim. Tap sïkol sïkol okok per niggil gipim ak tep, pen tari ginig minim wagin yib ak niñil kisen ma gipim? Bin bi okok krop yipid gil gip ar ak ma gipim; krop timel gip ar ak nep gipim. God nop midmagil ma lipim. Nig gil, gi timel gipim.

43 “Pen nibi Perisi kai, niñ tep yib ginimib: nibi mikter kib yib dinigabim. Nibi Juda mogim gep karip okok amil, bi kib mab bog bisigpal ar ak nep bisigpim. Gos nibi nippim ak, bin bi konjai middebal nab okok amon, ‘Minim ag ñeb bi apeban e!’ agel, cinop tep ginigab, agil, nippim.

44 Pen nibi Perisi kai, niñ tep yib ginimib: nibi mikter kib yib dinigabim. Bin bi ognap niñil, nibep bi tep yib apal ak pen cip tigel gipal ki timel middeb migan okok bin bi ma niñil ar alan ajpal rek middebim,” agak.

45 Jisas nib agek, lo minim ag ñeb bi alap nop agak, “Minim ag ñeb bi, minim kiliis yib lïl ageban nibak, cinop ak rek nep ag jueban,” agak.

46 Agek, Jisas agak, “Pen nibi lo minim ag ñeb bi okok, niñ tep yib ginimib. Nibi mikter kib yib dinigabim. Minim kili tep apim ak, wad mikter kib okok rek, bin bi okok krop gom nibim ak pen krop yimig niñil ag tausak ma dipim.

47 Pen n̄ibi lo m̄in̄im ag ñeb b̄i okok, n̄iŋ tep ȳib ḡin̄im̄ib. N̄ibi m̄iker k̄ib ȳib d̄in̄igab̄im̄. Nased ac̄ık n̄ibi okok b̄ırarık nep b̄i God m̄in̄im agep b̄i okok k̄rop ñag pak l̄ılk. Pen n̄ibi God m̄in̄im agep b̄i okok c̄ip t̄igel k̄rop ḡi l̄ip̄im̄.

48 Ḡip̄im n̄ibak, tep nep paklak, aḡıl, ḡip̄im̄. Nased ac̄ık God m̄in̄im agep b̄i okok ñag pak l̄ılk; n̄ibi pen c̄ip t̄igel k̄rop ḡi l̄ip̄im̄.

49 N̄ib ak, God gos tep ke n̄iŋip̄ ak agak, ‘B̄i m̄in̄im yad agep okok, b̄i m̄in̄im tep yad dad ameb okok k̄rop ag yokn̄igain, pen k̄rop yo n̄iŋil, ognap ḡi t̄imel ḡıl, ognap p̄is nep ñag pak l̄in̄igal,’ agak.

50 Pen b̄ırarık nep, God l̄ım dai wagın aul ḡi l̄in̄ig gak ñin̄ ak t̄ik̄ıl, b̄i God m̄in̄im agep okok k̄rop per pakel owıp rek, bin b̄i m̄iñi m̄ideb̄im̄ s̄in̄ aul, tap dai n̄ibak pen d̄in̄igab̄im̄.

51 M̄iker n̄ibak me, b̄i Ebol nop ned wagın ḡıl ñag pakıl, ñag pak dapıl, ñag pak dapıl, k̄isen Sekaraia nop, kau tap sobok ḡi ñeb karıp ñılık m̄igan ak k̄idadan̄, kab kolım d̄i ḡılak b̄id ar s̄in̄ aul, nab s̄in̄jak ñag pak l̄ılk. N̄ibep n̄iŋid ȳib agebin, m̄in̄im m̄iker n̄ibak magılsek, bin b̄i m̄iñi m̄ideb̄im̄ okok d̄in̄igab̄im̄.

52 Pen n̄ibi lo m̄in̄im ag ñeb b̄i okok, n̄iŋ tep ȳib ḡin̄im̄ib. N̄ibi m̄iker k̄ib ȳib d̄in̄igab̄im̄. M̄in̄im tep ak, gos tep n̄iŋeb karıp ñılık m̄igan k̄ijoñ ki ak n̄ibi d̄ıl, okok we ḡip̄im̄. Okok we ḡip̄im̄ ak, bin b̄i karıp ñılık m̄igan am n̄iŋin̄, aḡıl gos n̄ipal okok, k̄rop per majıl magrem ag r̄ıkp̄im̄,” agak.

53-54 Jisas k̄rop n̄ib aḡıl söj amek n̄iŋlig ḡi, lo m̄in̄im ag ñeb b̄i okok abe, b̄i Perisi okok abe nop

yo nıñlıg gi aglak, “Mınım tari ak agon, pen agek nıñıl, nop dam mınım kib agın,” agıl, Jisas nop mınım esek esek ar ognap agel amnak.

12

*Tap we gıl gipal okok misen niñnigal
(Mat 10:26-27)*

¹ Pen nıñ alap, bin bi konjai yib nep ap mogim gił, pen pen cirok cirok nıñ bin bi ognap tob tau pag jisipik masipik gılıg gi amel niñlıg gi, Jisas bi ne okok krop agak, “Perisi kai per gi timel gipal ak we gił, mid tep gipin, ag gos nıpal. Nıbi nıb akinib rek ginimib rek lip ak, nıbi yis kiri ak niñ tep yib ginimib.

² Tap we gił gipim okok, kisen misen lek niñnigal. Mınım kapkap ag we gipim okok, ak rek nep misen lek niñnigal.

³ Pen mınım kislım eyan apim ak, melik sek agel niñnigal. Mınım kapkap karip migan eyan apim ak, meg migan dap ranıl karip ar alan agel, yiğ dad karip lim okok dad amnigal,” agak.

*God nop nep pırıknımib
(Mat 10:31)*

⁴ “Bin bi yad sığ aul, nıbep agebin, God nop cıg gon, cınop nıag paknigal, agıl, ma pırıknımib. Ak yokop mıb gon ar ak nep gi timel gel, ki ginigab. Kisen kiri tap alap nıbep ginimel rek ma linigab.

⁵ Nıb ak, yad nıbep agebin, nıbi pırık ginig, Bi nıbep mıb gon nıag pak lıı, kisen nıbep mab ke yineb migan eyan di yoknımın rek lip, Bi nıbak nep pırıknımib. Ne nep Bi pırıkep me; nop nep pırıknımib.

6 “Nı̄bi nı̄pı̄m, bin bı̄ yakır sı̄kol aknı̄b mamīd alan sı̄kim gı̄l, manı̄ lakañ sı̄kol omal nep dı̄pal. Yakır sı̄kol nı̄b okok, God nokı̄m alap ma nı̄nı̄mını̄j rek ma lı̄p; magı̄lsek nı̄nejeb ak nep mı̄deb.

7 Pen nı̄bi bin bı̄ okok tap yı̄b; yakır okok nı̄bep eip adı̄p adı̄p rek mer. God nabı̄c cög kı̄mkas nı̄bep ak magı̄lsek wök pagı̄p ak me, nı̄bi ma pı̄rıkıl, gos sek mı̄denı̄mı̄b,” agak.

Jisas bin bı̄ ne mı̄debı̄m ak, bin bı̄ okok mı̄sej agnı̄mı̄b

(Mat 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

8 “Nı̄bep mı̄nı̄m nı̄nejı̄d agebin, bin bı̄ Jisas pı̄s ken mı̄dobı̄n, agı̄l, bin bı̄ mı̄debal nab sı̄njak mı̄sej ag yı̄kenı̄gal ak, yad kı̄rop pen abe bin bı̄ sı̄nj aul yı̄p pı̄s ken mı̄debal, agı̄l, God ejol ne mı̄debal nab sı̄njak mı̄sej ag yı̄knı̄gain.

9 Pen bin bı̄ Jisas pı̄s ken ma mı̄dobı̄n, agı̄l, bin bı̄ mı̄debal nab sı̄njak mı̄sej agenı̄gal ak, yad kı̄rop pen abe bin bı̄ sı̄nj aul yı̄p pı̄s ken ma mı̄debal, agı̄l, God ejol ne mı̄debal nab sı̄njak mı̄sej agnı̄gain.

10 “Bı̄ Ņı̄ ne nop ag juenı̄gal ak, God nı̄nı̄l kı̄rı̄g gı̄nı̄g, kı̄rı̄g gı̄nı̄gab; pen Kaun Sı̄nj ak nop ag juenı̄gal ak, God ne nı̄nı̄l ma kı̄rı̄g gı̄nı̄gab.

11 “Pen nı̄bep mı̄nı̄m kı̄b agnı̄g gı̄l, dad Juda mogı̄m gep karı̄p sı̄njak, aka gapman bı̄ kı̄b mı̄debal nab sı̄njak, aka kīj mı̄debal nab sı̄njak, dapenı̄gal ak, pen mı̄nı̄m tari ak dı̄l agı̄n, agı̄l, gos par ma nı̄nı̄mı̄b.

12 Warık agem nıñlıg gi, won nıbak nep Kaun Sıñ ne nıbep gos ſek nıñlıg gi, nıñıl agnıgabım,” agak.

Tap konjai dın, agıl, gos ak ma nıñnımib

13 Bin bı konjai mıdelak nab nıb sıñak, bı alap Jisas nop agak, “Mınım ag ſeb bı, nak mam yad ak nop agek, bapi tap ne dı lıl kımak okok, nonım lı yıp pıs kıd ke ſaŋ,” agak.

14 Agek, Jisas nop pen agak, “Yıp bı an agıl, ‘Bı tap tıg bılok ſeb ak mıdenımın,’ agek nıñıl tap nıbep okok dı nonım lı ſıñım?” agak.

15 Jisas nıb agıl, bin bı mıdelak okok kırop agak, “Nıñ tep yıb gıñımib. Tap konjai nep dın, agıl, gos ak ma nıñnımib. Tap konjai dın, agıl, gos nıñıgabım ak, mıd tep gıñımib rek ma lıñıgab,” agak.

16 Pen Jisas mıñım alap kırop mıñım sıd tıktıl agak, “Bı mani konjai mıdenıgab alap, wög dai ne ak, wid magıl tap okok konjai yıb nep mıdenıgab.

17 Gos ne okok nep ke nıñ damıl, ‘Tap ſıñeb yad konjai nep mıdeb okok, karıp ſıñık mığan akal dap lıl, nıb mıdenım?’ agnıgab.

18 Pen gos alap nıñıl, ‘Karıp sıkol okok tıb wal gi yokıl, karıp kıb kıb okok nep gi lıl, wid magıl yad abe, tap yad okok abe magıłsek dı karıp ſıñık mığan nıb okok dam lıñıgain.

19 Yad nıg gił, adı ke agnıgain, “Bı aul. Nak tap tep konjai yıb mıdeb ak mı konjai yıb nep mıdıl ma kır gıñıgab. Nıb ak, wög nak ak kırıg gił, tap nak nıb okok nep ſıñıg gi, ſıñig ſıñıg gi, mıñ mıñ giłig gi, gi mıdenımın,” agnıgain, agnıgab.

20 Nib agıl gos niñnígab, pen God nop agnígab, ‘Nak bı saköl sek yıb! Mıñi kıslım nab eyan nep kımnıgan. Tap nak koñai nep git jın git lek mıdeb nib okok, an rek dı nib mıdenigab?’ agnígab.

21 “Nıbak rek me, bin bı tap tep okok koñai nep dı mogım gitpal ak pen God udın yırık ne sıñak kiri bin bı yım gep rek mıdebal,” agak.

God cınop kod mıdenigab, agıl, gos par ma niñnímib

22 Jisas nib agıl, bı ne okok kırop agak, “Nib ak, ‘Tap magıl akal nib dıl nib mıdojın, walıj akal nib dıl yım mıdojın,’ agıl, gos par ak ma niñnímib.

23 Tap niñeb ak tap kıb mer. Komıñ mıdep won ak tap yıb. Walıj tap okok tap kıb mer. Mıb goñ ak tap yıb.

24 Yakır mıdebal okok niñım. Yakır okok, bin bı gitpal rek, wid wög git yımel, pok gek ma tık dopal. Wid magıl tık dap mogım gep karıp kiri alap ma mıdeb. God nep me tap niñeb kırop nib. Ne tap sıkol okok gos niñıl nıg git ak, nibi tari gınıg cınop bin bı ma kod mıdenigab, agıl, gos par niıpım? Yakır okok tap sıkol; nibi tap sıkol mer.

25 Pen nibi gos par niñenigabım ak, kımnıg gınıgabım niñ ak kırıg git, magıl alap sek mıdenigabım aka?

26 Ak tap sıkol, pen nibi ke tap sıkol nibak gınımib rek ma lıp. Nib ak, nibi tari gınıg tap yokop ar ognap gos par niıpım?

27 Tap be okok tanıl, magıl pılıl sıñ yokip ak pen ke walıj git tıb kadıg gınımın rek ma lıp. God nep gek, tıb kadıg tep yıb git mıdeb. Pen Kin

Solomon tib kadig tep yib goligip ak, kausil okok tib kadig tep gi middeb ak rek ma goligip.

28 Tap be okok tanib nib okok tap yokop; per ma midenigab. Mini rek midil, tol menik tib gi rik di mab dagilel yinnigab. God ne tap yokop okok gos niyil nib gip ak, nibi tari ginig cinop walij ma niyigab, agil, gos par nippim? Niy dep magil nibi ak par ma middeb.

29 Cin tap magil, nig, tap okok akal nib dil niyin, agil, gos mikter ak ma niyinimib.

30 Bin bi God nop ma nipal okok, gos nibak rek nipal. Pen Nap nibi ak nibep sakol ma gip; tap nibi ma middeb okok niyip.

31 Nib ak pen, God bin bi dil kod midenigab ak, cinop sek dinimiy, agil, gos nokim niyil gem amek me, nibep kod midlig gi, tap nib okok nibep niyigab.

Karip lim seb kab ar alan sijak tap tep tep di mogim ginimib

32 “Kaj sipsip bad sikol yad sij aul, Nap nibi ak, nibep dil kod midenigain, agil niyip ak me, nibi ma pirknimb.

33 Tap nibi middeb rek okok, sikim gi mani dil, bin bi tap ma middeb okok kirog niyinimib. Nig genigabim ak, mani tin nibi wor ma git per per nep midenigab; tap tep tep nibi seb kab ar alan sijak midil ma kir ginigab; bi si dep apil si ma dinigab; sipsep tap okok ma niyinigab.

34 Pen tap tep nibi okok lim dai ar wagin aul di mogim genigabim ak, cibur gos midmagil nibi ak, ak rek nep lim dai ar wagin aul midenigab. Pen tap tep nibi seb kab ar alan sijak di mogim

genigabim ak, cibur gos midmagil nibi ak, ak rek nep nib alaq midenigab.

Gijin gil midenimib

35 “Nib ak, walij nibi ak ulep ulep pag tep gil, sib nag pog li tep gil, sip dagil li nijlig git midenimib.

36 Bi wög git neeb okok agnigal, ‘Bi kib cin ak, bi nijeb ne bin dil eip tap kib nib midel nijlig git, ulep adik git onigab,’ agil, ni nep midenigal. Bi kib kiri ak adik git apil, kijon pak gu gu gek, kasek yiknigal. Nib aknib rek nibi nig ginimib.

37 Pen ne adik git apil, kiri ni nep midenigal ak nijil, krop di tep yib ginigab. Bi kib nibak ne ke, walij ne ak ulep ulep pag tep gil, sib nag pog li tep gil, krop agek, apil tap nijeb li nibal kau ak bisig kis kis gel, ne ke tap nijeb okok dam krop nijigab.

38 Pen bi kib kislím nab kib eyan aka klokil agenigab won ak apil nijnjigab, bi ne okok wisin ma kinenigal, krop di tep yib ginigab.

39 Nib ak, nijim. Bin bi karip nap nib okok, bi tap si dep bi onigab nijn ak, agil, ni nep middeblap ak, karip krop pipagil, tap krop okok ma si dipkop.

40 Nib aknib rek, Bi Ni ne onigab, agil, kod midenimib. Ma onigab agil gos nijnjigabim magil ak nep onigab,” agak.

God nöp wög git tep ginimib (Mat 24:45-51)

41 Jisas nib agek, Pita agak, “Bi Kib, minim sid tikil ageban nibak, cinop nep ageban aka bin bi okok magilsek ageban?” agak.

42 Agek, Bi Kib pen agak, “Bi an gos tep midék, wög gi tep ginigab bi ak, bi kib ne karip ne ak amniiggil bi nibak nop agnigab, ‘Bi wög yip gipal ognap krop kod midil, tap nijeb krop okok nonim li nillig gi midenimin,’ agil, amnigab.

43 Nib ak, kisen adik gi apil, agnigab rek nep genigab ak nijil, nop di tep yib ginigab.

44 Yad nibep agebin, bi kib nibak agek, bi ne gi tep ginigab nibak tap ne okok magilsek kod midenigab.

45 Pen bi wög gi neb ne ak, bi kib yad ak kasek ma apeb, agil, bin bi wög gi neb ognap krop tapin magil pakil, tap kib nibil, nig wain kojai nibil, sakol nagiil, gi midenigab.

46 Pen bi kib ne ma onigab, agil, nijningab nin ak nep apil, nop tib girik ma rikgil, bin bi minim nop ma nopal nab krop sijak ag yoknigab.

47 “Bi wög gi neb bi alap, bi kib ne minim agnigab ak nij tep ginigab, pen minim nop ak tib juil, agnigab rek ma ginigab ak, bi kib agek, kiri nop tapin paknigal.

48 Pen bi wög gi neb bi alap, bi kib ne minim agnigab ak ma nijil, minim agnigab rek ma ginigab ak, bi kib agek, kiri nop pakil yur sikel rek ninigal. God bin bi krop tap kojai ninimb, agnigab; pen bin bi krop tap kojai yib ninigab okok, yip pen tap kojai yib ninimb, agnigab.

*Bin bi ognap Jisas nop ma dil asik ke ke linigal
(Mat 10:34-36)*

49 “Yad opin ak, l̄im dai ar wagin aul s̄ip p̄ig yokn̄ig opin. Karip l̄im okok magilsek b̄ir ȳnbkop ak tep!

50 Ȳp yur pak n̄in̄ig gebal ak, ȳp m̄iker k̄ib ȳib ḡip. M̄iker k̄ib n̄ibak mid dam dam, ȳp yur pak sakn̄igal n̄in̄ ak nep auan amn̄igab.

51 N̄ibi ȳp agn̄igabim, bin bi t̄ig j̄im n̄in̄ig ow̄ip agn̄igabim ak pen ak mer. Yad opin rek, bin bi okok gos ar ke ke n̄in̄il asik ke ke l̄in̄igal.

52 Miñi n̄in̄ aul t̄ikil, amilgon ap̄ilgon akn̄ib mamid rek midenigal ak, omal nokim ȳp del, omal ȳp ma d̄il, asik ke ke l̄in̄igair. Pen mer ak, omal ȳp der, omal nokim ȳp ma d̄il, asik ke ke l̄in̄igal.

53 Bi ap̄il mal, n̄i ne aka nap ȳp ma dek me, asik ke ke l̄in̄igair. Bin amil mal, pai ne aka nonim ȳp ma dek me, asik ke ke l̄in̄igair. Nonim eip n̄i ne bine ak eip, ak rek nep ḡin̄igair; nonim aka n̄i ne bine ak ȳp ma dek, asik ke ke l̄in̄igair,” agak.

*Krais ak apeb, agil, ma niylak
(Mat 16:2-3; Mak 8:11-13)*

54 Pen Jisas minim alap sek k̄rop agak, “P̄ib pañid ameb pis kid k̄imi komib n̄in̄il, miñi miñab ñagn̄ig geb, agil n̄in̄ midem, midak midak apim rek nep miñab ñagn̄igab.

55 Ȳgen k̄ib okim nib okol git apek n̄in̄lig git, miñi p̄ib k̄ib l̄in̄ig geb, agil n̄in̄ midem, midak midak apim rek nep p̄ib k̄ib l̄in̄igab.

56 N̄ibi bi esek agep! Tap l̄im dai wagin aul n̄in̄ tep git, tap seb kab ar alan n̄in̄ tep git ḡipim ak, pen tari ḡin̄ig n̄in̄ k̄ib per kod midelgipim ak, miñi b̄ir ow̄ip, agil ma niyim?” agak.

*Bi nep mìnìm kib agnígab ak eip mìnìm tig
asíknímib
(Mat 5:25-26)*

57 “Nìbi ti gìníg, majıl nìbak tep, majıl nìbak
tìmel, agıl ma nìpım?

58 Pen bì alap, nep mìnìm kib agníg dad ame-
bin, agonımış, mìnìm kib nìbak tari gìníg agníg
amobır, agıl, majıl nab sıñak amlıg git, nop eip
mìnìm ag tig asık tep gìnímır. Mer ak, nep dam
bì kib mìnìm nìneb ñìnmagıl ar ne ak yokek, ne
pen nep dam polisman ñìnmagıl ar kırop okok
lek, nep pıs nep dam mìn lınıgal.

59 Nìb ak, yad nep agebin, nak nagıman nep
mìdıl, tap dai nak okok pıs nep dai pag ju sakıl
me, söñ amnígan,” agak.

13

*Nìbi tap si tap tìmel gıpım ak ma kırıg
giniğabım ak, kimnígabım*

1 Magıl nìbak, bin bì ognap apıl, Jisas nop agıl
aglak, “Galili bin bì ognap apıl, God sobok gep
karıp ak tap sobok git ñel nìnlıg git, magıl nìbak
nep gapman bì kib Pailot kırop pıs nep ñag pak
lak,” aglak.

2 Agelak, Jisas kırop agak, “Galili bin bì nìb
okok nep, tap si tap tìmel aknıb ke gel nìb gıpı,
pen Galili bin bì ognap tap si tap tìmel sıkol sıkol
gıpıpal rek nìb ma gıpı, agıl, nìpım ar?

3 Ak mer! Yad nìbep agebin, tap si tap tìmel
gıpım okok tari gìníg nìg gıpın, agıl, ma kırıg
giniğabım ak, bin bì nìb okok kımlak rek nep,
nìbi magılseк ak rek nep kimnígabım.

⁴ Pen Siloam cöb ulep sığak, karıp par kib tı pañ pe gıl bin bı aknib kagol piş kıd adañ (18) krop pak lak ak, tap si tap tımel aknib ke gel nıg gıp, pen bin bı Jerusalem midebal ognap tap si tap tımel sıkol sıkol gıpal rek nıg ma gıp, agıl, nıpım ar?

⁵ Ak mer! Yad nıbep agebin, tap si tap tımel gıpım okok tari gınig nıg gıpın, agıl, ma kırıg gınigabım ak, bin bı nıb okok kımlak rek nep, nıbi magılsek ak rek nep kımnıgabım.

Mab alap magıl ma pılıp

⁶ Pen Jisas mınim sid tıkıl krop agak, “Bı alap ulem magıl alap pılañ, agıl, yın ak ju dapıl, nag wain wög ne sığak yımniğab. Kisen adık gi apıl nıjnıgab magıl alap ma pılnıgab.

⁷ Bı wög gep ne ak nop agnígab, ‘Mı omal nokım mı nokım nokım yınek nınlıg gi, per apıl nıpin ulem yımnek ak magıl nıneb alap ma pılıp. Nıb ak, wög dai yad nab sığak mideb ak tep ma gıp. Tıb yokan!’ agnígab.

⁸ Agenıgab, bı wög gi ñeb ne agnígab, ‘Bı kib, ulem wagın nıbak mıñi tıb ma yokep. Yad ulem wagın nıbak kıpıl gi tep gıl, tap kas kas ognap dap len,

⁹ mı kisen nıb ak magıl pınlımin ak, kırıg gınimın; pen magıl ma pınlımin ak, tıb gi rık yoknımin, agnígab,” agak.

Jisas bin alap kıd magıl ñık gak gek, yıpıd gak

¹⁰ Pen Juda God nop sobok gep ñin alap, Jisas Juda mogım gep karıp alap amił, krop mınim ag ñı midek.

11 Karıp ñılık mığan nıbak bin alap ap midek. Bin nıbak nop kijeki kiyob ñılık gek, kıl magıl ne ak ñık ñık gıl nep ajoligip mi aknıb kagol pıs kıl adan (18) yınak.

12 Jisas bin nıbak nop agek apek agak, “Tap nep gıp ak komıñ lıp,” agak.

13 Nıb agıl, nop dı nıñek nıñlıg gi, magıl nıbak nep kıl magıl ne ak yıpıd gek, God yıb ne ak agek ar amnak.

14 Pen Jisas God nop sobok gep ñin ak gek komıñ lak ak nıñıl, bı kıl Juda mogım gep karıp nıbak kod midoligip ak, Jisas nop nıñek mılık yapek, bin bı ap mıdelak okok kırop agak, “Nıbi bin bı tap gıp okok, wög gep ñin aknıb kagol onıd nep apem komıñ lıñımın. Mıñi God nop sobok gep ñin aul nıg ma gınımıb,” agak.

15 Nıb agek, Bı Kıl nop pen agak, “Nıbi bı esek agep! Kaj kau, kaj donki nıbi okok ñon gi lem mıdenigab sıñak, God nop sobok gep ñin ak ñıg nen gek, kırop nag wısibüll, dad amem ñıg ñıñıngal aka mer?

16 Pen based acık cın Ebrahim tıkkıllı, tıkkıllı dap lıllak pai aul, Seten nop bırarık nep ñon gi lek, mı yın kagol pıs kıl adan mıdeb ak, nop yımıg ma nepım ar? Mıñi God nop sobok gep ñin aul, nag ne wısibüll yokesin, yıp mıñım kıl agebım ar?

17 Jisas nıb agek, bı nop nıñel mılık yowak okok nabıñ yıb gak. Pen bin bı ognap okok, Jisas tap ma gep rek goligip okok nıñıl, mıñ mıñ yıb gılak.

Mab mastad magıl ak, mıñım sıd tıkkıllı agak

18 Jisas mìnìm alap sek agıl agak, “God bin bì dìl kod mìdenigab mìnìm ak nìbep ag ñìnig gebin ak, titi gıl agen, nìbi nìñj tep gìnigabım?

19 Me mìnìm agnig gebin ar nìbaul rek mìdeb. Bì alap mab mastad magıl ak dam wög dai ne ak yimek, tan kib gıl tam lıl kıl kıl amenigab, yakır okok apıl lek lek kıl kıl mìdenigal,” agak.

20 Mìnìm alap pen kauyań agak, “God bin bì dìl kod mìdenigab mìnìm ak, titi gıl agen, nìbi nìñj tep gìnigabım?

21 Ar nìbak rek, bin alap yis bad sìkol sìkol alap dìl, plaua tin kib eyań sek tıg adık madık gek mìdlig git, kib yib tannigab rek ak gìnigab,” agak.

*Kijoń sìkol ak
(Mat 7:13-14,21-23)*

22 Pen Jisas Jerusalem amniǵ gıl, yipid gıl ma amnak. Ne taun okok abe, bin bì karıp tırig tıronj mìdelak okok abe, nab nab kılılıg git, mìnìm ag ñılıg git amnak.

23 Bin bì mìdelak nìb okok, bì alap Jisas nop agak, “Bì Kib, God yokop bin bì omal nep dì komiń yoknigab aka?” agak.

Agek, Jisas kirop agak,

24 “Nìb ak, nìbi kılıs gıl nep, kijoń wagın sìkol tam nìbak amniǵabım. Bin bì konjai yib nep, kijoń tam sìkol nìbak amniń, agıl, am sisinj tık mer nìñnígal.

25 Tari gìnig, bì karıp nap nìb ak kijoń giñnígal, nìbi söj okok nep mìdıl, pak gu gu gıl agnigabım, ‘Bì kib, kijoń yikan!’ agnigabım. Nìbi nìb agem, ne pen pe agnigab, ‘Nìbi akal nìb? Yad nìbep ma nìpin!’ agnigab.

26 Agenigab, n̄bi pen agnigabim, ‘Nak ned karip l̄im c̄in ak ap̄l, nep eip tap n̄ibil n̄ig n̄ibil goligip̄in; nak c̄inop m̄inim ag n̄oligip̄an,’ agnigabim.

27 N̄bep pen agnigab, ‘Yad n̄bep ma n̄ipin. N̄bi akal n̄b yad ma n̄ipin. N̄bi bin b̄ tap si tap t̄mel ḡip̄im ak me, n̄bep k̄ijon ma ȳikn̄igain. Amn̄im!’ agnigab.

28 K̄isen n̄bi n̄ijn̄igabim, Ebrahim, Aisak, Jekop, b̄ God m̄inim agep b̄ okok, God karip l̄im per m̄idep ak God eip m̄idenigal, pen n̄bep ag s̄oñ yokek, s̄il k̄ib aglig gi, meg m̄igan su t̄ibiklig gi nep m̄idenigabim.

29 Pen bin b̄ par okok n̄b, p̄ib apeb piş ken n̄b, p̄ib pañid ameb piş ken n̄b, okim okok n̄b, okid okok n̄b, God karip l̄im per m̄idep ne ak ap̄l, bisig gi j̄im n̄il tap k̄ib n̄ijn̄igal.

30 Pen bin b̄ m̄ini kid ken ȳib s̄ıñak m̄idebal okok, k̄isen ognap ned am m̄idenigal. Pen bin b̄ m̄ini ned amebal okok, k̄isen ognap kid ken ȳib okok m̄idenigal,” agak.

Jisas Jerusalem niñek map̄in gak

31 Won n̄bak nep, b̄ Perisi ognap ap̄l Jisas nop aglak, “Gapman b̄ k̄ib Herod nep ñag pak l̄in̄ig geb. N̄b ak, nak karip l̄im aul k̄irig gił, karip l̄im ke alap amnoñ,” aglak.

32 Agelak, Jisas agak, “N̄bi am kain sapeb n̄bak nop agem, niñ m̄idonim̄iñ. M̄ini abe, tol abe, bin b̄ k̄ijeki k̄iyob n̄ilik aban ñagip̄ okok gen komiñ lił, bin b̄ tap ḡip̄ okok gen komiñ lił, ḡin̄igab. M̄inek pen, ñin̄ omal nokim̄ ak me, wög yad ak gi sakn̄igain.

33 Pen miñi, tol, menik yad majil amnin ag gos niñin ak amniçgain. Bi God miñim agep okok kîrop Jerusalem nep ñag pak lînigal.

34 “Jerusalem! Jerusalem! God ne miñim agep bi ne niñepen nen agil ag yokak bi okok, tari gînig per kab ju pak lîpim? Kîlokîl ñîlik dî auan mok okok lîp rek ak, yad per ñi pai nak okok dî tep gînim, agil, niñin ak pen yîp yîrik niñil mer apim.

35 Niñ ak, niñim. Karip niñbi ak kau nep mideb. Midak, niñbi yîp ma niñnigabim; kisen okok, ‘Bi niñbaul Bi Kîb ag yokip apeb aul, God gek, yîb ne ar alaŋ amnaŋ,’ agnigabim ñin ak me, yîp kauyan niñnigabim,” agak.

14

Jisas, bi ñinmagil tob su gak alap nop gek, komiŋ lak

1 Juda God nop sobok gep ñin alap, Jisas amil Perisi bi kib alap karip ne ak tap niñbek niñlig git, bin bi midelak okok, ne tari rek gînimin, agil, niñ i sek li midelak.

2 Tari gînig: ñin niñbak, bi ñinmagil tob su gak alap ap midék.

3 Jisas, bi Perisi okok abe, bi lo miñim ag ñeb bi okok abe, kîrop agak, “God nop sobok gep ñin aul, bi tap giñ alap gon komiŋ lînigab ak tep aka mer? Lo miñim tari ageb?” agak.

4 Agek, miñim alap pen ma aglak. Niñ ak, Jisas bi ñinmagil tob su gak ak nop di niñek komiŋ lak. Komiŋ lek, Jisas bi niñbak nop ag yokek amnak.

5 Jisas bi nibak ag yokil, bi nib okok kirop agak, “Ni pai nibi alap aka kaj kau nibi alap, God nop sobok gep nin ak nig milpim kau migan eyan yapanigab ak, nibi kasek am di yoknigabim aka mer?” agak.

6 Agek, kiri pen minnim alap agnimel rek ma lak.

Cin yib kib midej, agil, gos ak ma nijnnimib

7 Pen bin bi nib okok tap magil nijnig apil, kau bisigep tep tep ar ak nep nijil bisigin, agil, bisiglak ak, Jisas nijil, minnim alap minnim sid tikil agak,

8 “Bi alap bin dinig gil, tap kib nijnig nibep sik agek amil, kau bisigep tep linnimij ar ak ma bisignimib. Tari ginig: bin bi kib ognap onimel rek lip.

9 Nib ak, nibi kau bisigep tep ar nibak bisig genigabim ak, bi nibep sik agnigab ak apil agnigab, ‘Nak ke sinjak amnon, bi kib aul ar nib sinjak bisigañ,’ agek, nod nab*in* gek nijlig gil, am lilig gil am bak okok bisignigaban.

10 Pen nibep, tap nijin, agil, sik agenimel, am gol okok bisig midem me, bi nibep sik agnigab ak apil agnigab, ‘Bi nibbemmam. Nak apil kau ar tep aul bisig gan,’ agek, bin bi tap nijinig ap midenigal okok nep nijil, bi ak nab aul bi kib nep mideeb, agnigab.

11 Nib aknib rek, cin yib kib mideeb, ag gos nipal bin bi okok, God yib kirop gek ap yonigab. Pen cin yib kib ma mideeb, ag gos nipal bin bi okok, God yib kirop gek ap rannigab,” agak.

12 Jisas minnim ar nibak agil, bi tap kib nijinig bin bi sik agak bi ak nop agak, “Nak tap kib

ñiñníg, bì niñeb nak okok, nanai namam yakam nak okok, bin bì karip lìm alog nak mani konjai mìdeb bin bì okok, kìrop ma sìk agnìmìn. Bin bì nìb okok, cìn dai ñin, agìl, nep pen tap ñiñníg sìk agnìmel rek lìp.

¹³ Nak tap kìb ñiñníg, bin bì yìm gep rek okok, bin bì ñinmagìl tob kalau gìp okok, bin bì tob tìmel gìp okok, bin bì udìn kwoi gìp okok, kìrop sìk agem, apenìgal, tap ñiñnímìb.

¹⁴ Bin bì yìm gep rek nìb okok, nep pen ñinìmel rek ma lìniñgab ak me, kisen God bin bì komìñj tep ne okok gek warìknìgal ñin ak, ne ke nep pen ñiñigab,” agak.

Tap kìb ñiñnígal ak, mìnìm sid tikìl agak

¹⁵ Pen mìnìm nìbak niñìl, bì kìri eip tap ñìbelak alap Jisas nop agak, “God bin bì ne dìl kod mìdenìgab ak, ne eip jìm ñìl tap kìb ñibenìgal okok, miñ miñ yìb gìnìgal,” agak.

¹⁶ Agek, Jisas agak, “Bì alap tap kìb ñiñníg gìl, bin bì konjai nep sìk agnìgab.

¹⁷ Pen tap kìb ñiñeb ñin nìbak apenìgab, bì wög gì ñeb ne ak nop agnìgab, ‘Miñi nak amìl bin bì ned ag lìpin okok kìrop am ponìd dowan,’ agnìgab. Bì wög gì ñeb ne pen amìl agnìgab, ‘Tap magìlsek dap gìjin gìpìn; apem amnìn!’ agnìgab.

¹⁸ Agenìgab, bin bì nìb okok alap agnìgab, ‘Yad amnìm ak pen lìm dai alap taupin ak niñníg amebin,’ agnìgab.

¹⁹ Pen alap agnìgab, ‘Yad amnìm ak pen kaj kau akniñ wajrem alan taupin ak, wög gì tep gìnìgal aka, agìl, am niñnígain,’ agnìgab.

20 Alap agnigab, ‘Yad amniṁ ak pen bin yad kisen nep dīpin ak me, onim rek ma līp,’ agnigab.

21 Nib agenigal, bi nibak adik gi amil, bin bi okok kiri tari tari agnigal ak, bi kib ne ak nop agnigab. Agenigab, bi kib ak cibur nop ak timel gek, bi ne ak nop kauyan ag yokil agnigab, ‘Nak kasek am majil kib okok abe, majil sikol okok abe amil, bin bi yim gep rek okok, bin bi ninmagil tob kalau gip okok, bin bi udin kwoi gip okok, bin bi tob timel gip okok, kirop ponid dowan,’ agnigab.

22 Agenigab, agnigab rekgil, kisen bi wog gi neb nibak agnigab, ‘Bi kib, apan rek gipin ak pen migan ognap kau nep mideb,’ agnigab.

23 Agenigab, bi kib ak bi wog gi neb ne nop agnigab, ‘Nak majil kib okok abe, majil sikol okok abe amil, bin bi minim kiliis agil agek, kiri apel, karip nilik migan yad ak pis nep tib dinimiñ.

24 Pen bin bi ned sik agen ma opal okok, bin bi alap tap yad sikol sikol ognap ma niñniñgab, mer yib,’ agnigab,” agak.

*Gos niñ tep gil, yip pis ken onimib, agak
(Mat 10:37-38)*

25 Jisas majil amek ak, bin bi konjai yib nop kisen gilak. Ne adik gil kirop agak,

26 “Bin bi okok yip pis ken amniñ agnigal ak pen gos kib kiri amnigab nonim nap, bin ni pai, niñai niñam, aka miñ goñ kiri ke, bin bi okok bin bi yad midenimel rek ma līp.

27 Bin bi ognap agnigal, Jisas bin bi ne midojin ak pen niñ gon, bin bi ognap cinop gi timel ginimel rek līp, agil, miñ goñ kiri ke nep gos

nin̄lig gi, mab kros kiri di ka gił yip sain ma ginīgal ak, bin bi yad mīdenimel rek ma lip.

²⁸ Pen bi n̄bi alap, karip par kib i ar alan alap ginīg, ned mani titi gił rek dił ginīm, agīl, gos nīn̄ tep gił ginīgab.

²⁹ Pen, ginīm ginīm, agīl, kab ned nep ginīgab ak pen kisen mani ulep gek, karip ulep gek, bin bi okok nop ag juil agnīgal,

³⁰ ‘Ake! Bi par aul karip ginīg gi rek gi damil, karip dai kirīg gīp sisak geb,’ agnīgal.

³¹ Pen n̄bak rek, bi kin̄ alap, bi kin̄ alap eip pen pen ginīg, ned gos nīn̄ tep gił amnīgab. Pen ne gos nīn̄ damil, ami bi yad ak ten tausan nep mīdeb; pen kin̄ n̄bak ami bi ne twenti tausan mīdeb; pen pen gił, ne ami bi yad ñag pak lin̄imīn̄ rek lip, agnīgab.

³² Gos n̄bak nīn̄il, kin̄ alap par okok kisen apek nīn̄lig gi, min̄im yokil agnīgab, ‘Cir titi gił, min̄im ag j̄im ñir?’ agnīgab.

³³ N̄b ak, nīn̄ tep ginīmib. Tap n̄bi okok magilsek kirīg gił, yad eip ma onigabim ak, bin bi yad mīdenimib rek ma lip.

³⁴ “Dek tap tep yib ak pen dek kal ne amnīgab ak, kiri tari gel kauyan yidek ginīgab?

³⁵ Dek n̄bak rek, di wög dai aka kilokil cib sīnak yokel tap magil tan tep ma ginīgab. Dek n̄bak rek wög alap ma mīdeb; di yokep rek nep lip. N̄bi bin bi gos timid midonimij okok, min̄im agebin aul timid li nīn̄ tep ginīmib,” agak.

*Kaj sipsip alap kır gak
(Mat 18:12-14)*

¹ Pen bı takıs dep okok abe, bin bı tap si tap tımel gılak okok abe, Jisas mìnım ageb ak nıñıñ, agıl, ap nıñ mıdelak.

² Pen bı Perisi okok abe, bı lo mìnım ag ñeb bı okok abe, Jisas nop ag juıl aglak, “Ne tari gınıg bı tap si tap tımel gıpal okok dıl, eip tap magıl jım ñıñ ñıbeb?” aglak.

³ Nıb agelak, Jisas mìnım alap sıd tıkıl kırop agak,

⁴ “Bı nıbi alap, kaj sipsip ñıñjuıl aknıb mamıd alan (100) mık mıdenıgab. Pen nokım nıb alap kır genıgab ak, ognap dam lım sılın sılın mıdeb okok lıl, am kaj sipsip ne kır gınıgab ak pıyo nıñ tag tag, nop pıyo nıñ dam dam nıñ dıniğab.

⁵ Kaj sipsip ne nıbak pıyo nıñ dek, tep gek nıñlıg gi, dı wajrem ne ak ar alan lıniğab.

⁶ Wajrem alan dap karıp amił, bin bı nıñeb ne okok, bin bı karıp lım alog ne okok, kırop sık agıl, ap mogım genıgal agnıgab, ‘Kaj sipsip yad kır gıp ak, pıyo nıñıl bır dıpin ak, nıbi apem yad eip mıtın mıtın gın,’ agnıgab.

⁷ Nıg aknıb rek me, bin bı konai nep okok, cın gi tep gıl tap si tap tımel ma gıpın, agıl, gos nıpal okok, seb kab ar alan sıňak mıdebal okok nıñıl mıtın mıtın ma gınıgal; pen bin bı nokım alap, tap si tap tımel gıpın okok tari gınıg nıg gıpın, agıl, kırıg genıgab ak, seb kab ar alan sıňak nıñıl mıtın mıtın gınıgal.

Kab magıl alap kır gak

8 “Aka pen, bin alap mani silpa magıl ne aknıb wajrem alanj middenigab. Pen magıl alap, karıp nıllık mıgan okok kapkap ap yapenigab ak, ne tari giniğab? Ne sıp dagıl ar sıŋ epel lıl, piyo nıŋ nıŋ kau acıp acıp lig lig, kab magıl ne nıbak dıniğab.

9 Kab magıl ne nıbak piyo nıŋ dek, tep gek nıŋlig gi, bin bı nınejeb ne okok, bin bı karıp lım alog ne okok, kırop sık agek, ap mogım genıgal agnígab, ‘Kab magıl yad yowıp magıl nokım nıbak piyo nıŋıl bır dıpin ak, nıbi apem yad eip miñ miñ gın,’ agnígab.

10 Nıbak rek me, bin bı nokım alap, tap si tap tımel gıpin okok tari giniğ nıg gıpin, agıl, kırıg genıgab ak, seb kab ar alanj sıňak God ejol ne okok nıŋıl miñ miñ giniğal,” agak.

Nı alap nap nop kırıg amnak ak, mınim sid tıkil agak

11 Jisas mınim nıbak agıl agak, “Bı alap nı ne omal middenigab ak.

12 Nı ne kisen ak, apıl nap nop agnígab, ‘Bapi, tap cırop mal apan okok, tıg asık yıp okok ke ñan,’ agek, nap tap kırop mal okok tıg asık ke ke nıniğab.

13 Nek, nı ne kisen ak magıl ulep magıl alap mıdıl, nap tap nop tıg asık ñak okok magılsek sıkım gił, mani dıl, dad karıp lım par okok amnígab. Am nıb okok mıdıl, bin si tap tımel okok gılıg gi, mani tap ne dad amnígab okok, abramek bin bı okok nı saknígab.

14 Nıg gek, mani ne sakek, karıp lım nıbak yuan kıb yıp lıniğab. Pen tap magıl tau nıŋnımıŋ mani alap ma middenigab.

15 Nıg gek, ne amıl, bı karıp lım nıbak nıb nap kiri alap ag nıŋek, nop kaj mıkep wög ak ag lıniŋab.

16 Pen nop yuan kıb yıb ak lek gı mıdeklı mıdeklı, kaj mıkeligıpal womai wak okok ognap nıŋnım agnıŋab ak pen bin bı ognap nop tap magıl ma nıniŋgal.

17 Pen gos magıl ne nıŋ dad amek gos tep magıl ak apek agnıŋab, ‘Bapi yad bı nop wög gıpal okok, tap magıl konjai mıdeb. Pen yad sıŋaul mıdebin, yıp yuan kıb yıb lıp.

18 Nıb ak, yad karıp lım aul kırıg gıl, bapi mıdeklı sıŋak kauyan adık gı amıl, nop agnıŋgain, “God udın yırı̄k ar ne ak gı tımel gıl, udın yırı̄k ar nep ak gı tımel gıl, gıpın rek,

19 nak yıp nı yad ma agnımın. Yıp bı wög gı ſıb nak alap rek ag lek gınıŋgain,” agnıŋgain, agnıŋab.

20 Gos nıbak nıŋıl, bapi karıp adık gı amnıŋgain, agıl, paŋ dıniŋab. Am am am, nap ne par okok nıb nı ne nıbak nop yıpıd nıŋnıŋab. Nap nı ne nıŋıl, nop yımış yıb gınıŋab. Ne kasek pıg gı rı̄kıd ag amıl nop nab nab lı dı kaiŋ gıl, tıg bom sılokıl mılık nıŋnıŋab.

21 Nap nıg gek, nı agnıŋab, ‘Bapi, God udın yırı̄k ar ne ak gı tımel gıl, udın yırı̄k ar nep ak gı tımel gıl, gıpın rek, nak yıp nı yad ma agnımın,’ agnıŋab.

22 Nap pen, bı wög gı ſıb ne okok kırop agnıŋab, ‘Nıbi kasek nep am waliŋ par kıb yad ak dap nop yım nıl, nıŋmagıl nop ak riŋ lı nıl, tob tı̄rıp lı nıl, gım.

23 Nıg gıl, amıl kaj kau nılik marıp sılin tep yıb

ak pak dam dagilem, miñ miñ gılıg git tap kib
ñiñin.

24 Ni yad ak pis nep kimak rek lak ak, pen
miñi ne kauyañ komiñ mideb. Ned ne pis nep
kiriñ gak ak, pen miñi nop piyo niñil adik dipin,
agnigab. Nap nib agek, kiri am kaj kau ñilik pak
dapil, tap magil dagilel, miñ miñ ginigal.

25 “Pen ni ne ned ak, wög dai okok git tag kiriñ
gil, adik git yokop karip ulep siñak apil niñigab,
caciq, mab cög paklig git, kogim paglig git, miñ
miñ gılıg git midenigal.

26 Ng genigab, ni ned ak nap bi wög git ñeb ne
alap nop sik agek apek ag niñil agnigab, ‘Tari
gebal?’ agnigab.

27 Agenigab, agnigab, ‘Namam kisen nak kimib
agil niñip ak pen miñi adik git aposip, nap kaj kau
ñilik marip silin tep ak pak dagil ñiblig git miñ
miñ gebal, agnigab.

28 Agenigab, nop milik kal yib yapek, karip
ñilik migan ma amnigab; söj siñak eyañ nep
midenigab. Nap pen söj amil, apek karip ñilik
migan amnir, agil, nop minim sain sain agil
agnigab.

29 Nap ne minim sain sain agenigab pen ni ned
ne agnigab, ‘Yad minim nak apan rek per nep
kisen git, bi miñ wög gep nak rek midil, wög nep
per per gen gen mi koñai yib nep amib. Pen yip
kaj meme ñilik alap ñek, ñibemmam yad okok
eip pak dagil ñibil miñ miñ ma giñin.

30 Pen ni nak nibak, tap nonim li ñinak okok
damil, bin si tap okok git git ñib yok sakil owip,
nop yimig niñil, kaj kau ñilik marip silin tep yib

ak pakpan!' agnigab.

³¹ Nib agenigab, nap ni ne ned nop agnigab, 'Cir apil per midobir rek, tap yad okok magilsek nak dinigan.

³² Namam kisen nak pis nep kimak rek lak ak, pen miñi ne kauyan komin mideb. Ne pis nep kir gak rek lak ak, pen miñi nop piyo niñ adik dipin. Nib ak me, cin miñ miñ gin, 'agnigab," agak.

16

Bi wög kod mideb bi ak, minim sid tikil agak

¹ Jisas bi ne okok krop agak, "Bi kib tap konai middenigab alap, bi tap ne kod mideb bi alap ag lek, tap ne okok kod middenigab. Pen bi kib ak, minim alap niñniñigab, bi tap ne kod middenigab nibak, tap ne okok abramek ginigab.

² Bi kib minim nibak niñil, nop sik agek apenigab agnigab, 'Tap yad okok kod mid tep ma geban ak, yip ag nel nippin. Nib ak, nak amil, tap yad titi middeb okok magilsek wök pag niñ tep gil, bin bi okok krop tap dai yad titi middeb okok magilsek wök pag niñ tep gil, ap yip ag nil, wög yad geban ak kisen ma ginigan, 'agnigab.

³ Agenigab, bi tap ne kod middeb nibak, nab ne okok nep gos par niñil agnigab, 'Bi kib ak yip ag yoknig geb ak pen yad tari ginim? Yad bi kilis ma midebin rek, lim piñil pag ginim rek ma lip. Bin bi ognap tap krop ak asib ag gi nilbenigain ak, yip nabin ginigab, 'agnigab.

⁴ Pen kisen gos niñ tep gil agnigab, 'Yad tari ginim ak miñi nippin. Ar nibak gen, kisen bi kib

yad yip ag yoknígab ñin ak, bin bi ognap yip del,
karip krop siňak kin midenigain,’ agnígab.

⁵ Niňb agit, bin bi ognap krop bi kib ne tap dai
midenigab okok sik agnígab. Sik agek, bi ned
oniňgab ak nop agnígab, ‘Nak bi kib yad tap dai
titi middeb?’ agnígab.

⁶ Agenigab agnígab, ‘Wel ñinjeb dílam ñinjuň
aknib mamid alan (100),’ agnígab. Agenigab
agnigab, ‘Tiket aul díl, kasek bisigil dílam ñinjuň
omal adik gi dam aknib wajrem alan (50) nu
kil tikan,’ agnígab. Agenigab, agnígab rek nep
ginigab.

⁷ Kisen bi alap apenigab, agnígab, ‘Nak bi kib
yad tap dai titi middeb?’ agnígab. Agenigab
agnigab, ‘Wid bek ñinjuň aknib mamid alan
(100),’ agnígab. Agenigab agnígab, ‘Tiket aul
díl, kasek bisigil bek ñinjuň omal omal (80) nu
kil tikan,’ agnígab. Agenigab, agnígab rek nep
ginigab.

⁸ Niň genigab, kisen bi kib ne ak niňil agnígab,
‘Bi tap yad kod middep bi nibak, gos niň tep giľ,
tari tari giľ mid tep ginigain, agip ak, ne gi tep
giplap,’ agnígab. Niň ak niňim. Bin bi lim dai ar
wagin aul gos niňpal okok apal, ‘Miňi titi giľ kisen
bisig middep ciň ak mid tep ginimil?’ apal. Pen
melik tep niňpal bin bi okok niň aknib rek nep
giplap ak tep.

⁹ “Mani tap lim dai ar wagin aul middeb okok,
bin bi ognap okok ñem me, kisen tap niň okok pis
nep kır ginigab ñin ak, God karip lim per middep
ne siňak niňbep ag wasu dinigab.

¹⁰ Mani tap sikol alap, bin bi alap ñinmagil ar

ak lel, kod mîd tep gînîgab ak, tap kîb okok ñel, ak rek nep gînîgab. Pen mani tap sîkol alap, bin bî alap ñînmagîl ar ak lel, kod mîd tep ma gînîgab ak, tap kîb okok ñel, ak rek nep gînîgab.

11 Pen nîbi mani tap lîm dai ar wagîn aul mîdeb ak dîl, esek agîl, kod mîd tep ma gînîgabîm ak, bî an nîbep tap tep yîb ar alanj nîb ñînîgab?

12 Bî alap mani tap ne dî ñînmagîl ar nîbep lînîgab ak, nîbi esek agîl, kod mîd tep ma genîgabîm ak, bî an mani tap nîbep ke ñînîgab?

13 Bî nokîm alap, bî kîb omal kîrop wög gînîmîn rek ma lîp. Bî omalgîl kîrop wög gînîgab ak pen ne bî kîb alap nop mîdmagîl lîl, bî alap nop mîdmagîl ma lînîgab. Aka bî kîb alap nop mîdmagîl lîl, bî alap nop mîdmagîl ma lînîgab. Aknîb rek, nîbi mani tap okok tap tep yîb agîl nînjenîgabîm ak, God nop wög gîpîm ak kîrîg gînîmîb rek lîp,” agak.

14 Bî Perisi okok, gos kîb kîri mani ar ak nep nînölgîpal ak me, Jisas mînîm agek ak nîñîl sîk agîl ag juelak.

15 Ag juelak, kîrop agak, “Nîbi bin bî udîn yîrîk ar ak, cîn bin bî tep mîdobîn, apîm ak, pen God cîbur gos mîdmagîl nab nîbep adañ nîñîp. Tap bin bî nîñîl tep gîp okok, God nîñek tap tîmel rek lîp.

16 “Jon bî ñîg pak ñeb ma owak ñîn ak, lo mînîm ñu kîl tîklak ak abe, bî God mînîm agep mînîm ñu kîl tîklak ak abe agel, bin bî nîñîl, ar nîbak gel amolîgîp. Pen Jon owak ñîn ak tîkek, God bin bî dîl kod mîdenîgab mînîm tep ak agel, bin bî nîñîl kîri magîlsekar ar nîbak nep amnîn, agîl, kîlis gîl gel ameb.

17 Seb kab ar alan abe l̄im dai wagin aul abe k̄ir ḡin̄im̄in̄ rek l̄ip, pen lo m̄in̄im̄ ak dai s̄ikol alap k̄ir ḡin̄im̄in̄ rek ma l̄ip.

18 “Pen, b̄i alap bin d̄il k̄iriḡ ḡil, am bin k̄isen n̄ib alap d̄in̄igab ak, bin si d̄in̄igab. Pen b̄i alap warik̄il, bin ak, b̄i d̄il k̄iriḡ ḡin̄igab bin n̄ibak d̄in̄igab ak, ne ak rek nep bin si d̄in̄igab.

B̄i mani sek b̄i alap eip, Lasaras eip

19 “B̄i alap mani tap ne konjai ȳib m̄idoliḡip. Ne walij tep tep nep ȳim̄il, tap n̄iñeb tep tep nep n̄iboliḡip.

20 Pen karip k̄ijoñ wagin gol ne s̄in̄ak, b̄i soi b̄irb̄ir sek tap ma m̄idoliḡip b̄i alap dap lel m̄idoliḡip. Ȳib ne Lasaras.

21 Gos ne ak nep n̄iñil, ‘B̄i tap konjai m̄ideb aul tap n̄ibek, tap ȳipil ȳipil abañ mok s̄in̄ aul yon̄igab ak, yad n̄iben̄igain yuan ma l̄in̄igab,’ agil, n̄in̄oliḡip. Pen kain okok apil, soi ne okok b̄ileg gi n̄ibeliḡipal.

22 K̄isen b̄i ȳigen n̄ibak k̄imak. Ne k̄imek, ejol okok apil, nop dam karip l̄im ar alan s̄in̄ak amił, Ebrahim p̄is ne p̄is k̄id lek tap k̄ib n̄iñak. Pen b̄i gep n̄ibak abe k̄imek, t̄igel ḡilak.

23 B̄i gep n̄ibak k̄imil, mab ke ȳineb eyan̄ s̄in̄ak amek, nop yur k̄ib ȳib gek n̄in̄liḡ gi m̄idoliḡip. Pen m̄idil k̄ilan gi n̄iñak, Ebrahim Lasaras eip ke ke s̄in̄ alan m̄iderek.

24 N̄iñil, s̄ik par agil agak, ‘Bapi Ebrahim, ȳip ȳim̄ig n̄iñil, Lasaras nop agek, n̄in̄magil par ne alap n̄ig alap tauil, dap aleb ȳip ak d̄i n̄iñek, ȳip sain gañ. Mab ak s̄ij ȳin̄il, ȳip yur k̄ib ȳib ḡip,’ agak.

25 Agek, Ebrahim agak, ‘Ñi nñjan! Lím dai ar wagin eyan mìdeligipan ñin ak, nak tap tep tep nak bir döligipan, pen Lasaras tap tìmel tìmel nep doligip. Pen mìñi karip lím aul, ne sain tep mìdek nñjlig git, nep yur kib git.

26 God ne mol kib yib nab aul git lak ak me, cìn bin bi pis kid aul talak git pis kid adan nijin rek ma lip; pen nibi pis kid talak git pis kid aul onimib rek ma lip,’ agak.

27 Agek, bi nìbak agak, ‘Nìb ageban rek, Lasaras nop agek, ne bapi yad karip amil,

28 mam yad aknib mamiòd alañ kiroc mìnìm kiliç yib agek, karip lím yur ke tìmel per nep git sinjaul ma onimel,’ agak.

29 Agek, Ebrahim pen agak, ‘Mosis abe, bi God mìnìm agep bi okok abe, mìnìm ñu kıl tiklak ak nijnimel,’ agak.

30 Agek, agak, ‘Bapi Ebrahim, nig ma ginigal; pen bin bi alap kìmìl warikil, am agenigab ak me, nijnid agip, agil, tap si tap tìmel gitpal ar ak, tari ginig nig gitpin, agil, kiri ginigal,’ agak.

31 Agek, Ebrahim agak, ‘Kiri Mosis abe, bi God mìnìm agep bi okok abe, mìnìm ñu kıl tiklak mìnìm nìbak ma nijnigal ak, bi alap kìmìl wariknigab ak, kiri ak rek nep ma nijnigal,’ agak,” agak.

17

*Tap si tap tìmel gep magil ak
(Mat 18:6-7; Mak 9:42)*

1 Jisas bi ne okok kiroc agak, “Bi alap aka bin alap nag tìmel ar ak git, bin bi ognap kiroc

gos ñek, kiri abe nag t̄imel ar n̄ibak ḡil ap yap pakn̄igal. Nag ar n̄ibak ned göliḡipal, miñi ḡipal, kisen ak rek nep ḡin̄igal. Pen bin b̄i kiri gos t̄imel ñin̄igal okok, kiri yur akn̄ib ke ȳib d̄in̄igal.

² Pen b̄i alap aka bin alap, ñīt pai okok nok̄im alap nīg ḡin̄ig ḡin̄igab ak, ned kab k̄ib wid pa c̄ib jakep kab alap d̄il k̄in̄jam nop ak sek nag lī r̄ibik̄il, dam ñīg solwara yokplap ak tep. Tari ḡin̄ig: ne komiñ m̄idil, ñīt pai alap nop gek ap yap pakn̄igab ak, yur k̄ib ȳib d̄in̄igab.

³ N̄ib ak, n̄ibi ke gos nīñ tep ḡil ḡin̄im̄ib.

“Nanai namam nak alap tap si tap t̄imel gon̄im̄in̄, nop s̄ilik agem, tari ḡin̄ig nīg ḡipin, agiñ gos nīñen̄igab ak, gī t̄imel gak n̄ibak nīñil k̄irig ḡin̄im̄ib.

⁴ Tap n̄ibep rek ognap gī t̄imel ḡil, kisen ap̄il, tari ḡin̄ig nīg ḡipin, agiñ agen̄igab ak, tap t̄imel gak n̄ibak nīñil k̄irig ḡin̄im̄ib. Pen ñiñ nok̄im alap, nīg gek gek akn̄ib ar oñ̄id ak gen̄im̄in̄ ak, ak rek nep nīñil k̄irig ḡin̄im̄ib,” agak.

Niñ dep magiñ ak

⁵ Jisas n̄ib agek, b̄i miñim ne dad ameb okok aglak, “Nak c̄inop gek, nīñ dep magiñ c̄in k̄ib ḡin̄im̄in̄,” aglak.

⁶ Agelak, Jisas k̄rop agak, “Niñ dep magiñ k̄ib mer, niñ dep magiñ n̄ibi mab mastad magiñ s̄ikol ȳib ak rek nep m̄iden̄igab ak, n̄ibi mab n̄ibaul, wagin sek ju am̄il ñīg solwara nab siñ adañ tan m̄idei, agiñ agem, agn̄igabim̄ rek ḡin̄igab.

B̄i wög gī ñeb alap wög ne

⁷ “N̄ibi gos tari n̄ip̄im? B̄i wög gī ñeb b̄i alap līm dai p̄iñil pag sakil, aka kaj sipsip mik sakil,

adık gi karıp apek, bi nap ne ak nop mìnìm tari agnígab? ‘Nep yuan gi p ak, nak sìñaul bísigil tap magıl ñíñan,’ agnígab aka?

⁸ Mer. Nıb ma agnígab. Ne agnígab, ‘Walıj dek ap ranek, sıb nag pog lıl, ñig tap yad okok dap ñek ñíben, kısen ñig tap nak okok ñíñan,’ agnígab.

⁹ Nıbi gos tari nípım? Bi wög gi ñeb nıbak, bi kıb agnígab rek genígab ak, bi kıb mìnìm tep ognap nop agnígab aka? Mer. Bi wög gi ñeb ne mideb ak me, bi kıb ne agnígab rek nep gínigab.

¹⁰ Nıb aknıb rek me nıbi. God nıbep wög ag lınigab rek, gi sakıl, agnígabım, ‘Cın bin bi wög gi ñeb tep mer. Tap ar alap ke ma gi pın; wög cın ke gep ak rek nep gi pın,’ agnígabım,” agak.

Bi aknıb wajrem alan soi kısak lak okok, Jisas gek, komıñ lak

¹¹ Jisas Jerusalem amním, agıl, karıp lım Sameeria aul, karıp lım Galili kıdadan nab sìñak adan amił amił,

¹² karıp tırıg tıron alap ajek nıñlıg gi, bi soi kısak lak aknıb wajrem alan, nop nabıñ pakıl, ke ke sìñ adan mıdıl,

¹³ meg mıgan dap ranıl aglak, “Jisas, Bi Kıb, cınop yımig nıñan,” aglak.

¹⁴ Agelak, Jisas kırop agak, “Nıbi amił, bi God nop tap sobok gep okok kırop wak nıbi okok yomnímıb,” agak. Nıb agek, kırı amił, majıl nab sìñak amel nıñlıg gi, kırop komıñ lak.

¹⁵ Pen kırop nıg gił komıñ lek, bi Sameria nıb alap, nop komıñ lak ak nıñıl, mìnìm kıb aglıg gi, God yıb nop agek ar amek nıñlıg gi,

16 adık gi apıl, Jisas midek ulep tob wagın sığak yap pakıl, mılık dai ne kıyan gi lım eyan nıñıl, Jisas nop tep agak.

17 Ne nıg gek, Jisas agak, “Yad gos nıpin e, bı aknıb wajrem alan komıñ lıp ak, pen bı aknıb ajiñ alan okok akal?

18 Bı ognap tari gınig ma opal? Bı par okok nıb, bı Juda mer ak nep apıl God nop tep ageb ar?” agak.

19 Jisas nıb agıl bı nıbak nop agak, “Jisas yıp gek komıñ lıniğab, agıl, nıñ dıpan rek, nep komıñ lıp amnoñ,” agak.

God bin bı dıl kod mıdenıgab

(Mat 24:23-28)

20 Pen nıñ alap bı Perisi okok Jisas nop ag nıñıl, “God bin bı dıl kod mıdenıgab nıñ nıbak nıñ akal onıgab?” aglak. Agelak, Jisas pen agak, “God bin bı dıl kod mıdenıgab, agebım nıbak, bin bı okok kinj kiri ak kod mıdıl mıdıl, nıñ tep gel gel, kisen kinj kiri apek, bin bı nop udın nıñıl, mıñi apeb, agnígal rek ma gınigab.

21 ‘Mıdeb aul,’ aka ‘Mıdeb adan,’ ma agnígal. Tari gınig: ne kapkap apıl, nab nıbep sığaul bıır mıdeb,” agak.

22 Nıb agıl, bı ne okok kırop agak, “Kısen okok, Bı Ñı ne apek nop nıñın, agıl, mıdmagıl nıbep pıñıl nıł nep mıdenıgab, pen nop ma nıñnıgabım.

23 Bin bı ognap nıbep agnígal, ‘Mıdeb aul,’ aka ‘Mıdeb adan,’ agenıgal ak pen mıñım nıbak nıñıd agebal, agıl, pıg gi rıķıd ag amıl, kırop eip ma amnımıt.

24 Tari gìnig: Bi Ni ne onigab niñ ak, añim añim díl, melik parsek amib nípal ak rek onigab.

25 Pen niñbi bin bi miñi midebim siñ aul, Bi Ni ne nop yirik niñil, nop ma díl, nop miñker kib yib niñigabim.

26 Bi Ni ne onigab niñ níbak, bırarık nep Noa midék niñ ak gak rek gìnigab.

27 Noa midék niñ ak, bin bi okok tap magıl niñblig gi, niñg niñblig gi, bin pen pen niñlig gi, gi midel niñlig gi, Noa amilgon apilgon niñg magöb kib niñlik miñgan amel niñlig gi, nogob asad kib yib niagebin, agek, niñg ulik apil bin bi okok kırop magılseki dı yipıl yipıl yokek kim saklak.

28 Pen bi Lot midék niñ ak, Sodom bin bi okok ak rek nep tap niñblig gi, niñg niñblig gi, tap okok sikim gılıg gi, tap wög dai okok gılıg gi, karıp gılıg gi, gi midel niñlig gi,

29 Lot karıp lim níbak kırıg gi, karıp lim miñgan alap ke amek niñlig gi, won níbak nep, mab miñan kib seb kab ar alan níb apil, Sodom bin bi kırop magılseki yin sibok niñ amnak.

30 Bi Ni ne onigab niñ ak, niñ aknib rek nep gìnigab.

31 “Niñ níbak, bin bi karıp ar alan midenimel okok, tap kiri karıp niñlik miñgan eyaç mideb ak dinig karıp miñgan eyaç ma amnimel. Pen bin bi wög dai okok ajenimel okok, tap ognap dinig adik gi karıp ma amnimel.

32 Lot bine nop gak ar ak nep gos niñil, niñ tep gìnimb.

33 Bin bi an, yad ke niñ tep gi komiñ midenigain, agiñ niñigab ak, kımnigab; pen bin

bî an, Krais mînîm tep ageb rek wög nop gi damîl kîmnîgaiñ, agîl niññîgab ak, komiñ mîdenîgab.

³⁴ Nîbep agebin, ñîn nîbak kîslîm eyan bî omal abañ ar nokîm alap kînenîgair ak, alap dîl, alap kîrîg gînîgaiñ.

³⁵ Pen bin omal wid magîl pak jîsîpîk masîpîk lîgolîg genîgair ak, alap dîl, alap kîrîg gînîgaiñ.

³⁶ Bî omal wög dai okok wög gi mîdenîgair ak, alap dîl, alap kîrîg gînîgaiñ,” agak.

³⁷ Jisas nîb agek, kîri aglak, “Bî Kîb, mînîm ageban nîbak, karîp lîm akal niñ gînîgab?” aglak.

Agelak, Jisas agak, “Kîmin kobri alap kîmîl mîdenîgab sîñjâk, yakîr gîlgalap niñil ap sîbaibai gînîgal,” agak.

18

Bî mînîm tîg bîlokep alap, bin kanjîl alap

¹ Jisas, bî yad okok gos par ma niññîmel, God nop sobok gîlîg gi nep mîdenîmel, agîl, kîrop mînîm alap mînîm sîd tîkîl agak,

² “Karîp lîm alap, bî kîb mînîm tîg bîlokep bî alap mîdenîgab. Pen bî nîbak, God nop gos ak ma niñil, bin bî okok kîrop yîmîg ma niññîgab.

³ Pen bin kanjîl karîp lîm nîbak nîb alap, per nep apîl nop agnîgab, ‘Bî kaual maual yad alap mînîm cîrop ak niññîmîn,’ agnîgab.

⁴ Nîb agnîgab ak pen bî mînîm tîg bîlokep bî kîb nîbak mînîm ne ak ma dînîgab. Pen bin kanjîl nîbak, ne per per apîl ag niñ gek gek, kîsen bî kîb nîbak agnîgab, ‘Yad God nop ma pîrîkpîn; bin bî okok kîrop yîmîg ma niñpin;

5 pen bin kañıl aul yıp per per apıl ag nıñ gek
gek yıp yırık gıp ak me, yad am mınım kıb nıbak
nıjnım,’ agnígab,” agak.

6 Bi Kıt nıb agıl agak, “Bi mınım tıg bılokep
nıbak bin bi yımig ma gak, pen ne mınım tari
agak ak nıñ tep gınımib.

7 Nıbi gos tari nıpm? God ne bin bi ne ke ag
lıp okok, pıb nab kıslım eyan nop sobok genıgal
ak, mınım kırop nıñıl yımig ma nıjnıgab, agıl,
nıpm? Kırı mılek par kod mıdenıgal, agıl,
nıpm?

8 Yad nıbep agebin, ne mınım agnígal nıbak
nıñıl, kırop yımig nıñıl, kasek nep bi kaual
maual kırop gi tımel gınıgal okok majıl pılıñ
gınıgab. Pen Bi ñı ne lım dai ar wagın aul adık
gi onıgab ñın ak, bin bi ognap nop nıñ dılıg gi
mıdenıgal aka mer?” agak.

Bi Perisi alap, bi takıs dep alap

9 Bin bi ognap, cın bin bi tep, bin bi ognap okok
bin bi tımel, agıl, nınlak rek, Jisas kırop mınım
alap mınım sıd tıkil agak,

10 “Bi Perisi alap, bi takıs dep alap, God nop
sobok gınıg, God sobok gep karıp ak amnıgair.

11 Bi Perisi nıbak, nab ne okok nep God nop
sobok gi agnígab, ‘Nep tep yıp agebin. Yad bi
ognap gıpal rek, tap tep konjai nep dıl, tap si dıl,
bin si dıl, ma gıpın. Yad bi takıs dep epim aul rek
mer.

12 Wik per per, ñın omal tap magıl bıl gıpın sek.
Per tap yad aknıb wajrem alan dıl, nep nokım nıb
alap ñıbin,’ agnígab.

13 Pen bi takis dep nibak, nop nabinj gek, seb kab ar alan ma ninjil, ke ke sinj adan kibor kiyan gil, pabil cog ne ke pakil, gos par ninjil agnigab, ‘God, yad bi tap si tap timel gipin ak, yip yimig ninjinmin,’ agnigab.

14 Nibep agebin, bi takis dep ak nib agek, God nop, tap si tap timel gipan ak ninjil kirig gebin, agnigab. Pen bi Perisi ak nop God nib ma agnigab. Tari ginig: bin bi yib kiri ke dap rannigal okok, God gek ap yap paknigal. Pen bin bi yib kiri ke ma dap rannigal okok, God gek kiri yib midenigab,” agak.

*Jisas nit pai sikol okok kirop di ninjak
(Mat 19:13-15; Mak 10:13-16)*

15 Bin bi okok, Jisas nit pai sikol cinop di ninjan, agil, dapelak. Jisas kirop di ninjek ninjlig gi, bi ne okok nig gesal ak ninjil, bin bi nib okok kirop silik agil aglak, “Nibi aknib ma ginimib,” aglak.

16 Jisas pen nit pai nib okok sik agek apelak, bi ne okok kirop agak, “Tari ginig kirop nib ag gebim? Nit pai sikol nib okok kirig gem yip olan. God bin bi dil seb kab ar alan kod midenigab ak, nit pai sikol nib okok rek midenigal,” agak.

17 God Minim ag nil nib gil mideb agenigal ak, nit pai sikol okok God Minim nibak ninjil, kasek ninj dinigal. Nib ak, yad nibep ninjd agebin, bin bi nit pai sikol yip ninj dipal rek, yip ninj denigal bin bi okok, God kirop dil kod midenigab. Pen bin bi nit pai sikol yip ninj dipal rek, yip ma ninj dinigal bin bi okok, God karip lim ne sinjak ma amnigal.

*Juda bi kib alap tap kojai midek
(Mat 19:16-22; Mak 10:17-22)*

18 Juda bi kib alap Jisas midek sinjak apil agak, “Bi minim ag ñeb bi tep yad. Yad tari gil, komin per midep won ak dinim?” agak.

19 Agek, Jisas agak, “Yip tari ginig, ‘Bi tep,’ ageban? Bin bi alap tep ma mideb; God nokim me Bi tep mideb.

20 Pen nak God lo minim ak nipan: ‘Bin si bi si ma ginimib; cip ma ñagnimib; tap si ma dinimib; minim kib agnigal okok am minim esek ma agnimib; nanim nap agnimir ar ak nep ninjil, kisen ginimib,’” agak.

21 Nib agek, bi nibak agak, “Yad ñis sikol nep tikil, lo minim ar nib okok magilsek gi dap dap, miñin ñin aul ak rek nep gi midebin,” agak.

22 Jisas minim nibak ninjil nop pen agak, “Tap nokim alap nep ma gipan. Tap nak okok magilsek sikim gil, mani dil, bin bi yim gep rek okok kirop nonim lin ñinimin. Nig genigan ak me, mid tep gep nak ak midenigab God karip lim seb kab ar alan sinjak. Agebin rek gil, apek, yad eip ajor,” agak.

23 Jisas minim nibak agek, Juda bi kib nibak mani tap ne okok kojai nep midek ak gos ninjil mapin gek, gos par ninjak.

24 Gos par ninjek ak, Jisas nop ninjil agak, “Bin bi tap kojai midenigab okok, koslam yib God bin bi ne midel, kirop dil, karip ne sinjak kod midenigab.

25 Kaj kamel okok ñu mauöl nag yokpal migan ak amnig, koslam amnigal ak pen bin bi kibap

kîlnok tap okok konjai nep mîdeb okok, God karîp lîm ne ak koslam yîb amnîgal,” agak.

²⁶ Nîb agek, bin bî mîdelak okok aglak, “Mînîm ageban nîbak, God ne bin bî alap dî komîn yoknîmîn rek ma lîp aka tari?” aglak.

²⁷ Agelak, Jisas agak, “Ar ognap bin bî gînîmel rek ma lîp ak pen God ne gînîg, gînîmîn rek nep lîp,” agak.

²⁸ Nîb agek, Pita agak, “Nîjan! Karîp tap cîn okok magîlsekkîrîg gîl, nep eip nep jîm nîl ajobîn,” agak.

²⁹ Agek, Jisas kîrop agak, “Nîbep nînjîd agebin, bin bî, God mînîm tep ne ak dad ajojin, agîl, karîp, bin, nîmam, nonîm nap, nît pai kîri okok kîrîg gînîgal okok, God kîrop saköl ma gînîgab.

³⁰ Mîñi mîdobîn nîn nab aul, God ne kîrop kod mîd tep gek, tap kîri okok, bin bî kîri okok konjai nep mîdenîgab. Pen nîn kîsen ak, ne eip per per nep mîdenîgal,” agak.

Jisas kauyanj, “Yîp nîag pak lel, kîmîl warîknîgain,” agak

(Mat 20:29-34; Mak 10:46-52)

³¹ Jisas bî ne aknîb umîgan alan kîrop dam gol okok amîl agak, “Nînjîm. Mîñi Jerusalem amobiñ. Amjaknîgabîn ak, Bî Nî ne nop, God mînîm agep bî okok bîrarîk nep God Mînîm ak nû kîl tîkîl aglak rek nep gînîgal.

³² Nop dîl, bî Juda mer okok nînmagîl ar kîrop lel, nop ag juîl, nîlon lîl, kîñîk nîagîl, nag dî pakîl, pîs nep nîag pak lînîgal.

³³ Pen nîn omal mîdîl, mînek nîn omal nokîm ak kauyanj warîknîgab,” agak.

34 Pen Jisas n̄ib agek, b̄i ne okok gos pag ȳikn̄im̄in̄ rek ma lek, m̄in̄im̄ ageb ar ak, aḡil, ma n̄in̄jlak.

*Jisas b̄i ud̄in̄ kwoi gak ak gek, ud̄in̄ n̄il n̄in̄jak
(Mat 20:17-19; Mak 10:32-34)*

35 Pen k̄isen, Jisas am Jeriko amjakek n̄in̄lig gi, b̄i ud̄in̄ kwoi alap m̄idek. B̄i n̄ibak ne maj̄il gol s̄in̄jak b̄isig m̄idił, mani tap n̄im̄, aḡil, as̄ib agl̄ig gi m̄idek.

36 Bin b̄i koñai nep m̄in̄im̄ ag pad̄ikel n̄in̄lig gi, bin b̄i ognap k̄rop ag n̄in̄il agak, “Tari gebal?” agak.

37 Agek aglak, “Jisas b̄i Nasaret n̄ib ak ap̄il pad̄ikeb,” aglak.

38 N̄ib agelak, ne s̄ik k̄ib aḡil agak, “Jisas, Depid Ñ̄i ne, ȳip ȳim̄ig n̄in̄jan!” agak.

39 Agek, bin b̄i pad̄ikelak okok nop ag gił aglak, “Tari ḡin̄ig ap raneban? Kapkap m̄idei!” aglak. N̄ib aglak ak pen ne kapkap ma m̄idek. S̄ik par ȳib agl̄ig gi agak, “Jisas, Depid Ñ̄i ne, ȳip ȳim̄ig n̄in̄jan!” agak.

40 Agek, Jisas n̄in̄il wös gił, bin b̄i okok k̄rop agak, “Pon̄id ulep s̄in̄aul dowim̄,” agak. Agek, pon̄id dapelak agak,

41 “Nep tari ḡin̄im̄?” agak.

Agek agak, “B̄i K̄ib, ȳip gek ud̄in̄ maḡil ak kauyan n̄in̄in̄,” agak.

42 Agek, Jisas nop agak, “Jisas ȳip gek, ud̄in̄ maḡil n̄il n̄in̄n̄igain̄, aḡil, gos n̄in̄ deban rek, ud̄in̄ maḡil n̄il n̄in̄jan,” agak.

43 Agek, maḡil n̄ibak nep ud̄in̄ n̄il n̄in̄il, God ȳib ne ak agek ar amek n̄in̄lig gi, Jisas amek s̄in̄jak

kisen gak. Bin bì magılsek Jisas gak nıbak nıñıl,
God yıb ne ak agel ar amnak.

19

Sakias, bì takis dep alap

¹ Jisas Jeriko amıl, nab nıb sıňak ap padıkak.

² Pen Jeriko sıňak, bì mani tap okok konjai mıdoligip alap, bì takis bì döligipal okok kırop magılsek kod mıdoligip. Yıb ne Sakias.

³ Jisas taun nab sıňak padıkek nıñlıg gi, bin bì konjai nep ap nıñlıg gelak. Sakias ne bì ulep won ak me, Jisas bì tige pırek mıdeb ak nıñin, agıl, nıñak ak pen ma nıñak.

⁴ Nıg gek, ne ned pıg gi rıķıd ag am mab bıd alap tan ar alanı amıl, Jisas apek tam oñıd nıñlıg gi mıdeklı.

⁵ Jisas pen mab tan mıdeklı wagın nıb sıňak apıl, kılın gi nıñıl, Sakias nop agak, “Sakias, nak kasek wagın aul yowan! Mıñi am karıp nep ak eip mıdenıgain,” agak.

⁶ Agek, Sakias kasek wagın eyan yapıl, mıñi mıñi gılıg gi, Jisas nop poŋ dı dam karıp ne dad amnak.

⁷ Bin bì okok gak nıbak nıñel mılık yapek nıñıl aglak, “Bì nıbak am bì tap si tap tımel giþ karıp ak kınnıg ameb,” aglak.

⁸ Pen Sakias warıķıl, Jisas nop agak, “Bì Kıb, nak nıñan! Mıñi tap yad okok nonım lı pıs ak ke lıl, pıs ak bin bì yım gep rek okok kırop nıñıgain. Pen yad ned wai nıl, bin bì ognap tap kırı si dınekkırek lıp okok pen nıñıgain, agıl, tap nokım alap si dınekkırek, pen omal omal nıñıgain; pen tap omal si dınekkırek, pen aknıb jıl oñıd ak nıñıgain.

Nığ git dam dam magılsek dai pag ju sakıl, kırıg
gınıgain,” agak.

⁹ Agek, Jisas agak, “Bı aul Ebrahim ñıt ne alap.
Miñi God ne yakam karıp aul kinebal tap si tap
timel gipal okok niñıl kırıg gıl dı komıñ yokıp.

¹⁰ Bı ñıt ne owak ak, bin bı kır gipal okok kırop
piyo niñıl dı komıñ yokním, agıl, owak,” agak.

*Bı aknıb wajrem alan mani dılak ak, mınım sıd
tíkil agak*

(Mat 25:14-30)

¹¹ Pen bin bı nıb okok, Jisas me, Bı Kıb per
kod mıdobın ak, Jerusalem amek, nop kiñ ag lon,
cınop kod mıdekl, mıd tep yıb gınıgabın, agıl gos
ak niñlak. Jisas, gos kırı niñlak nıbak ke niñıl,
kırop mınım alap sek sıd tíkil agak.

¹² Jisas mınım sıd tíkil agak, “Bı kıb alap, bı kıb
kod mıdepl yad mıdeb sınaç amen, yıp kiñ ag lek,
adık git apıl, bin bı karıp lım yad sınaç aul kırop
kiñ kod mıdením, agıl, karıp lım par mılek okok
amnıgab.

¹³ Pen ned bı wög gep ne aknıb wajrem alan
kırop sık agek apenıgal, bı kıb ne kab magıl gol
nokım nokım ke ke nonım lıl agnıgab, ‘Kab magıl
ñebein aul dıl, sıkım git adık madık gıl, koñai dı
linımıb; kisen yad kauyan onıgain,’ agnıgab.

¹⁴ Nıb agıl amnıgab ak pen bin bı karıp lım
ne kod mıdekl okok, nop mılık yapek niñlig git,
bı ognap ag yokel, kisen amił, bı kıb yıb ak nop
agnıgal, ‘Bı nıbaul ne kiñ cın ma mıdenıgab,’
agnıgal.

¹⁵ “Pen bı kıb yıb ak mınım kırı ak ma dıl, bı
kıb nıbak nop kiñ kırı ag linıgab. Nığ gek, ne

kauyan adık gi apıl, bi wög gi ñeb ne okok krop sık agek apenigal, kinj kiri ak agnigab, ‘Kab magıl gol ñibin okok, nıbi dı sıkim gi adık madık gił, pen titi gił dıpin?’ agnigab.

16 Agek, bi ned ak apıl agnigab, ‘Bi kib, kab magıl gol nokım yıp ñinak ak, sıkim gi adık madık gił, pen aknib wajrem alan kab magıl gol dıpin,’ agnigab.

17 Agenigab, bi kib ne ak agnigab, ‘Nak gi tep gipan. Tap sıkol ak ñinek wög gi tep gipan rek, mını taun kib aknib wajrem alan nep agen, kod middenigan,’ agnigab.

18 Pen bi alap apıl agnigab, ‘Bi kib, kab magıl gol nokım yıp ñinak ak, sıkim gi adık madık gił, pen aknib mamid alan kab magıl gol dıpin,’ agnigab.

19 Agenigab, bi kib ne ak agnigab, ‘Gi pan nıbak rek, mını taun kib aknib mamid alan nep agen, kod middenigan,’ agnigab.

20-21 Pen bi wög gep ne alap apıl agnigab, ‘Bi kib, yad nep nıpin. Nak bi kal yib. Bin bi ognap tap kiri okok, nak sıkim gi tep gił mer, tau pılı gi dıpan. Tap wög koslam gi yibal okok, nak kılıs gił nep ñiban. Nıb ak, yad nep pırıkkıl me, kab magıl gol nokım yıp ñinak ak, dam lipsam tin ñon gi len midek. Magıl gol nokım nak ak mını dopin aul,’ agnigab.

22 Agenigab, bi kib ne ak agnigab, ‘Mınım nak apan ak tıg adık gił, mınım kib nak eip agnigain. ‘Nak bi kal yib, bin bi ognap tap kiri okok, nak sıkim gi tep gił mer, tau pılı gi dıpan; tap wög koslam gi yibal okok, nak kılıs gił nep ñiban,’

ageban ar?

²³ Nib ak, tari g̃iñig kab magil yad ak dam beg pasbuk lek, adik gi apil siñiñ ognap sek ma d̃ipin?’ agñigab.

²⁴ Nib agil, bi ulep sĩnjak m̃idenigal okok k̃rop agñigab, ‘Kab magil gol yad ak pil̃i gi d̃il̃, bi sĩnjak kab magil gol wajrem alañ m̃ideb ak nop ñim,’ agñigab.

²⁵ Ageñigab agñigal, ‘Bi kib. Ne kab magil gol wajrem alañ bir m̃ideb!’ agñigal.

²⁶ Ageñigal agñigab, ‘Nibep agebin, per bin bi tap k̃iri koñai m̃idenigab okok ognap sek diñigal, pen bin bi tap k̃iri s̃ikol s̃ikol m̃idenigab okok gel, tap s̃ikol nibak pis nep yap lig amñigab.

²⁷ Pen bin bi ỹip nĩñil mil̃ik nĩñil, bi nibak ne kiñ ciñ ma m̃idenigab, aglak bin bi okok, k̃rop am dapil, udiñ ỹirik ar yad sĩñaul ñag pak lim,’ agñigab,” agak.

Jisas Kĩj rek Jerusalem amnak

(Mat 21:1-11; Mak 11:1-11; Jon 12:12-19)

²⁸ Jisas k̃rop miñim nibak agil, bi ne okok eip Jerusalem amñin, agil, ne ned gak.

²⁹ Am am Olip D̃im sĩnjak, karip t̃irig t̃iron Betpagi Betani gol sĩnjak ulep amjakil, bi ne omal k̃rop ned ag yokil agak,

³⁰ “Karip t̃irig t̃iron m̃igan k̃idadañ amiñ nĩñigair, kaj donki marip bin bi dad ma ajpal alap, nag ñon gi lel m̃idenigab ak, wĩsib donimir.

³¹ Pen bin bi ognap apil, ‘Kaj donki ak tari g̃iñig wĩsib dad amebir,’ ageñimel ak, agñimir, ‘Bi Kib ak wög m̃idek c̃rop ag yokosip, diñig apobir,’ agñimir,” agak.

32 Nib agek, amił nijrek, agak rek nep midek.

33 Am nag wisib ger nijlig git, bi kaj donki nap nib okok apil aglak, “Kaj donki marip ak tari ginig nag wisibebir?” aglak.

34 Agelak agrek, “Bi Kib ak wög midek cirog ag yokosip, apil nag wisibobir,” agrek.

35 Nib agil, kaj donki marip nibak nag wisibil, pon dapil Jisas midek sijak amjakil, walij kiri bad ognap tig juil, di kaj donki ar ak lil, Jisas nop di kaj donki ar nib alañ lirek.

36 Jisas donki ar alañ bisig git, majil ar ak amek nijlig git, bin bi okok walij tap kiri ognap dap majil ar nibak lel nijlig git, kaj donki Jisas bisig midek nibak walij tap kiri ar nibak taulig git taulig git amnak.

37 Am am Jerusalem ulep ulep gel nijlig git, Olip Dim majil tam kiyan gep kau sijak, bin bi ne okok konai yib nep, magilsek nop miñ miñ yib gilig git, Jisas tap tari tari gak okok gos ak nijlig git, sik kib aglig git, God yib ne dap ranil aglak,

38 “Bi Kib ne Kin cinop ag yokek apeb aul,
God nop di tep ginimin!

God karip lim seb kab ar alañ sijak,
cibur sain sain won ak nep mideb.

God ne ar i oklañ midil,
ne melik tep aknib ke sek mideb,” aglak.

39 Nib agel nijlig git, bi Perisi ognap nab nib sijak midebak okok, Jisas nop aglak, “Minim ag neb bi. Bin bi nak okok kirog ag gek, nig aknib rek ma aglan,” aglak.

40 Agelak, Jisas pen agak, “Nibep agebin, kiri mìnìm nìbak rek ma agenìgal ak, kab okok ke sìk agnìgal,” agak.

Jisas Jerusalem niñıl sıl agak

41 Jisas Jerusalem ulep ulep gılıg gi, taun kib nìbak niñıl, udın ñig piñg gi rik yapek niñlig gi agak,

42 “Karip lım Jerusalem aul, nibep yimig yib niñebin. Yad nibep di God eip jım ñıl, cıbur sain sain magıl ak nibep ñinig onek ak nıpkep ak, tep yib gipkop. Pen mìnì nìbi ma niñıl, udın kwoi rek midebiim.

43 Kisen bi kaual maual nìbi apıl, taun kib nìbi aul, ulıñin lıl kis kis gi midil,

44 apıl gi timel yib gel, wög wari, karip okok magilsek, kab alap kab alap ar alan kosigil ma midenigab; bin bi, ñi pai, kab wari migan nab eyan midenigal okok, karip sek pag jisipik masipik gi yokni gal. God nibep dinig owip ñin aul ma nıpm ak me, niñ ginigab,” agak.

Jisas God sobok gep karip ñilik migan eyan amnak

(Mat 21:12-17; Mak 11:15-19; Jon 2:13-22)

45 Jisas nıb agıl, God sobok gep karip ak amıl, bin bi sìkim gelak okok krop ag söy yoklig gi agak,

46 “God Mìnìm ak ñu kıl tikil aglak, ‘Karip yad ak, yip sobok gep karip midenigab,’ aglak ak pen nìbi sìkim gi gem gem, bin bi tap si dil dap we gi kınbal karip alap rek lip,” agak.

47 Pen Jisas ne per per, ñin nokım nokım amıl God sobok gep karip ñilik migan ak, bin bi okok

kırop mìnìm ag ñoligip. Bi God nop tap sobok gep bi kib okok, bi lo mìnìm ag ñeb bi okok, bi mìnìm tig bilocep okok, nop ñag pak lin, agil, gos nokim ak niñelak.

48 Nig gos niñlak ak pen bin bi magilsek, mìnìm tep ne niñin, agil, nop miñ miñ gel niñlig git, kiri Jisas nop ñag pak linmel rek ma lak.

20

*“Nep an agek nig gi ajeban?” aglak
(Mat 21:23-27; Mak 11:27-33)*

1 Pen ñin nab niñ sñjak, Jisas ne God sobok gep karip ñilik migan ak amil, ne bin bi di God eip jím ñil linigab mìnìm tep ak bin bi okok kiroc ag ñi midék niñlig git, bi God nop tap sobok gep bi kib okok abe, bi lo mìnìm ag ñeb bi okok abe, bi mìnìm tig bilocep okok abe olak.

2 Apil nop aglak, “Bi an nep agek, nak apil nig gi ajeban?” aglak.

3 Agelak agak, “Yad niñbep pen ag niñeb alap ag niñniñ gebin.

4 Jon bin bi okok kiroc ñig pak ñek ak, God nop agek nig gek aka gos ne ke niñil gek?” agak.

5 Agek, kiri ke ag niñ ag niñ giñ aglak, “God agek Jon bin bi okok kiroc ñig pak ñak,’ agenigabin ak, ne agnigab, ‘Niñ ak, mìnìm ne ak tari ginig ma diptim?’ agnigab.

6 Pen, ‘Jon gos ne ke nep niñil bin bi okok kiroc ñig pak ñak,’ agenigabin ak, bin bi sñ aul, God ne Jon mìnìm agep bi ne ag lek apil gek, agil gos niñpal rek, kiri kal juñl cñop kab ju pak linigal,” aglak.

7 Pen kiri gos n̄bak n̄ñił, Jisas nop pen aglak, “Jon apıl bin b̄ okok k̄rop m̄n̄im ag n̄ił, n̄ig pak n̄ił gak ak, c̄in ma n̄ip̄in, God agek gak aka gos ne ke gak ak ma n̄ip̄in,” aglak.

8 N̄ib agelak, Jisas k̄rop agak, “N̄ibi ȳip pen ma ag n̄ib̄im rek, yad pen an agek apıl gebin ak, n̄ibep ak rek nep ma ag n̄in̄igain,” agak.

B̄ wain wög dai kod m̄idelak okok, m̄n̄im s̄id t̄ik̄il agak

(Mat 21:33-46; Mak 12:1-12)

9 Jisas bin b̄ okok k̄rop m̄n̄im s̄id t̄ik̄il agak, “B̄ alap wain wög dai alap ḡi ȳim̄ił, bin b̄ ognap ag l̄ił, am karıp l̄iṃ par okok m̄idenigab.

10 Pen wain magił pok ḡin̄igab n̄in ak, b̄ ne alap ag yokił agn̄igab, ‘Am bin b̄ wain wög ḡi m̄idebal okok k̄rop agek, wain magił ȳip ognap n̄el dowan,’ agn̄igab. Agek, ne amjakek, bin b̄ wain wög ḡi m̄idenigal okok nop pak pak l̄ił, yokop ag yokel adiķ ḡi on̄igab.

11 N̄ig gel, b̄ wain wög nap n̄ib ak, b̄ alap pen ag yokek amn̄igab. Amen̄igab nop ak rek nep pak pak l̄ił, yokop ag yokel adiķ ḡi on̄igab.

12 N̄ig gel, b̄ k̄isen n̄ib alap ag yokek amjakek, nop tap̄in magił pakił, l̄ip ḡi dam söj s̄iñak eyañ yokn̄igal.

13 N̄ig gel, b̄ wög dai nap n̄ib ak agn̄igab, ‘Yad ti ḡin̄im? N̄i m̄idmagił yad ak ag yoken̄igain ak, m̄n̄im ne agn̄igab rek n̄iñniмел rek l̄ip,’ agił ag yokn̄igab.

14 Ag yokek amjakek, bin b̄ wain wög ḡi m̄idenigal n̄ib okok agn̄igal, ‘N̄i apeb aul, nap

wain wög ak ne dînîmîñ rek lîp. Nop pîs nep ñag pak lîl, cîn dîn,’ agnîgal.

15 Nîb agîl, nop lîp lîp gî dam söñ okok amîl, pîs nep ñag pak lel kîmnîgab.

“Pen nîg genîgal ak, bî wain wög dai nap nîb ak kîrop tari gînîgab?

16 Ne apîl, bin bî nîb okok kîrop ñag pak lîl, wain wög dai nîbak bin bî ognap kîrop pen agek kod mîdenîgal,” agak.

Jisas nîb agek, bin bî nîj mîdelak okok aglak, “Ageban nîbak rek ma gînîmîñ!” aglak.

17 Agelak, Jisas kîrop nîj kîs kîs gîlig gî agak, “Nîb agebîm ak pen nîb ak, God Mînîm ñu kîl tîklak dai alap tîk nîjîl wagîn ak yîp ag ñînîmîb. Dai agebin nîbak nîg gîl mîdeb,

‘Bî karîp gep okok, kab alap tep ma gîp, agîl,
kîrîg gîlak kab nîbak nep
mîñi karîp sap nab eyan ak pînîl ñîl mîdeb,’
aglak.

18 “Bin bî an an ap yap kab ar nîbak paknîgal okok, kîrop pîs nep pag jîsîpîk masîpîk gî lînîgab. Pen kab nîbak pa ju ap yap bin bî pak tîbîknîgab ak, kîrop pîs nep pak cîb ma cîb jak lînîgab,” agak.

19 Jisas nîb agek, cînop nep ageb, agîl, bî lo mînîm ag ñeb bî okok abe, bî God nop tap sobok gep bî kîb okok abe, mîñi nep nop mînîm kîb agîn, agîl nîjîlak ak, pen bin bî konjai nep nîj mîdelak okok nîjîl, pîrîkîl kîrîg gîlak.

*“Rom bî kîb Sisa nop takîs ñîn aka mer?” aglak
(Mat 22:15-22; Mak 12:13-17)*

20 Pen Jisas nop titi gıl dam mİNİM kİB agnIG amnİN, agıL, am bin bİ ognap kİrop mİMIG gıl aglak, “Nİbİ bin bİ tep rek ulek lİl, am mİNİM tom tom pagıl, nop mİNİM ognap agem, ne pen mİNİM tari agonİMİŋ nİŋİl, nop dam gapman bİ mİNİM kİB dİ bİlokeP ak dad amnIGabİN,” aglak.

21 Nİb agel, bİ okok kİri amıL Jisas nop mİNİM ognap tom pagıl aglak, “MİNİM ag ñeb bİ, cİN nİpİN nak pİs kİd alap nep ma amban; yİpİd gıl nep apan. God MİNİM ak bin bİ okok kİrop ag ñİban ak, ak rek nep yİpİd gıl nep apan.

22 Nİb ak, cİN tari gİN? Rom gapman bİ kİB Sisa nop takıS ñİN aka mer?” aglak.

23 Kİri mİNİM tom pagıl aglak nİbak nİŋİl, Jisas kİrop agak,

24 “Manı takıS ñİbal nİbak alap yİp dİ yomem nİŋİN,” agak. Agek, dİ yomelak, nİŋİl agak, “Manı bak ak, kaunan an rek mİdeb? Yİb ñu kİl tİklak nİbak, an yİb rek mİdeb?” agak.

Agek aglak, “Sisa kaunan ne ak mİdİl, yİb ne ak nep mİdeb,” aglak.

25 Agelak, Jisas kİrop agak, “Nİb ak, Sisa tap ne mİdonİMİŋ, Sisa nop ñİNİMİb. God tap ne mİdonİMİŋ, God nop ñİNİMİb,” agak.

26 Jisas ne bin bİ mİdelak nab nİb sİñak nİb agek, mİNİM ne tİb junİmel rek ma lek, gos par nİŋİl mİNİM alap ma aglak.

*Bin bİ warıknıgal ak, ag nİŋeb alap
(Mat 22:23-33; Mak 12:18-27)*

27 Bin bİ Sadyusi okok, bin bİ kİMİL ma warıknıgal, agıL, gos ak nİpal. Pen Sadyusi bİ

ognap Jisas midek sijak apil, nōp ag niñeb alap ag niñlak.

28 Ag niñil aglak, “Mñim ag ñeb b̄. Mosis mñim alap c̄inop ñu k̄il t̄ikil agak, ‘B̄ alap bin d̄il, ñi pai t̄ik dapil mer, yokop k̄imnigab ak, n̄imam ne alap pen bin niñbak d̄il, ñi pai ne ak, agil, t̄ik donimij, ’ agak.

29 Niñ ak, b̄ wagin sek akniñ ar oñid okok midenigal. N̄imam ned ak bin d̄il, ñi pai t̄ik dapil mer, yokop k̄imnigab.

30 Kimek, n̄imam yigwu nab niñ ak pen bin niñbak d̄il, ak rek nep ñi pai t̄ik dapil mer, yokop k̄imnigab.

31 Niñ gek, n̄imam yigwu nokim niñ ak pen bin niñbak d̄il, ak rek nep ñi pai t̄ik dapil mer, yokop k̄imnigab. Niñ gi dam dam, n̄imam akniñ ar oñid magilsek ñi pai t̄ik dapil mer, yokop k̄imnigal.

32 Kisen bin niñbak ak rek nep k̄imnigab.

33 Pen k̄imil wariknigal apan ak, bin nokim niñbak b̄i ne akniñ di ar oñid l̄iniñ gab ak, kisen b̄i an bine midenigab?” aglak.

34 Agelak, Jisas k̄rop pen agak, “Miñi midobin ñin aul, bin okok b̄i d̄ipal, b̄i okok bin d̄ipal.

35 Pen bin b̄i God gek warikil, karip ne seb kab ar alan sijak amnigal okok, bin okok b̄i ma dinigal, b̄i okok bin ma dinigal.

36 Pen kiri kauyan ma k̄imnigal; ejol okok rek per per nep komij midenigal. Kiri wariknigal ak me, God ñi pai ne midenigal.

37 Bin b̄i k̄imil warikpal mñim ak, Mosis ak rek nep mab yinek kesim ak agil ñu k̄il t̄ikak. Mosis mñim niñbak ñu k̄il t̄ikil agak, ‘B̄ Kib ne

Ebrahim, Aisak, Jekop, God kiri mideb,’ agak.

³⁸ Bin bi ned kımlak okok, ‘God kiri mideb,’ agak rek, cın nıpin, bin bi ned kımlak okok mıñi komıñ midebal. God nıñeb, bin bi ne magılsek komıñ midebal,” agak.

³⁹ Jisas nıb agek, bi lo mınım ag ñeb bi ognap aglak, “Mınım ag ñeb bi, mınım yipid gıl nep agesan!” aglak.

⁴⁰ Mınım ag tep gak nıbak nıñıl, pırıkkıl, kisen mınım ognap nop ma ag nıñlak.

“Mesaia ne Bi an ñi ne mideb?” agak

⁴¹ Pen Jisas kırop agak, “Bin bi okok tari gınig, Mesaia ak Depid ñi ne ak nep mideb, apal?

⁴² Depid ne ke God Mınım dai Sam alap ñu kıl tıkıl agak,

‘Bi Kib ne Bi Kib yad nop agak,

“Nak ñınmagıl yipid ken kıl yad bısig
midenimın;

⁴³ mıd damıl yad kaual maual nak okok kırop
gen,

 tob mok nak okok kırop tob tau rıbıknıgan,”
 ’ agak.

⁴⁴ Pen Depid ne Mesaia ak nop, ‘Bi Kib yad,’ agak rek, tari gınig, Mesaia ak Depid ñi ne ak nep mideb, apal?” agak.

*Lo mınım ag ñeb bi okok gıpal rek ma gınımib,
agak*

(Mat 23:1-36; Mak 12:38-40; Luk 11:37-54)

⁴⁵ Bin bi okok nıñ mıdel nıñlıg git, Jisas bi ne okok kırop agak,

⁴⁶ “Nıbi lo mınım ag ñeb bi okok gıpal rek
gınımib rek lıp ak, nıñ tep gınımib. Kiri gıpal

ar ak, cın okok gi ajon, bin bi okok cınop bi kib ag gos niñlanj, agil, walij par tol gił, bin bi okok eip mogim gel, bin bi okok kirop niñil, ‘Bi kib apebiñ e!’ agenigal ak, miñ miñ ginigal; Juda mogim gep karip okok amil, bi kib bisigpal sea ar ak nep bisignigal; pen tap kib niñniñgal niñ ak, am bi kib bisigpal kau ak nep bisignigal.

⁴⁷ Bi lo minim ag ñeb bi okok, bin kanjil karip tap kiri okok si dil, God nop sobok ginigabin ak, bin bi niñlanj, agil, minim par kib tom tom ar ognap apal. Niñ gipal ak, kisen yur kib ke yib dinigal,” agak.

21

*Bin yadu alap God nop tap kib ñak
(Mak 12:41-44)*

¹ Jisas God sobok gep karip nillik migan am midil niñak, bin bi mani sek okok mani ognap dap mab kinañ migan ak yokelak.

² Pen bin yadu yim gep rek enap kab magil lakañ sikol magil omal dap yokak.

³ Niñ gek Jisas niñil agak, “Yad niñid agebin, bin bi ognap mani sikol dap yokebal; pen bin yadu yim gep rek aul mani ne kib yib dap yokip.

⁴ Pen bin bi ognap mani kiri koñai nep midék niñlig gi mani yokebal; pen bin yadu yim gep rek aul mani ne midék rek magilsek yokip. Tap tau niñeb mani alap ma midék,” agak.

*God sobok gep karip ak gi timel ginigal, agak
(Mat 24:1-2; Mak 13:1-2)*

⁵ Pen bi ne ognap aglak, “God sobok gep karip aul kab tep tep, tap tep dap God nop nil tib

kadig ñilak ak, tep yib middeb,” aglak. Nib agelak, Jisas krop agak,

6 “Nib agebim ak pen kisen tap tep niyebim nib okok ma midenigab. Magilek tig wal gi yokel, kab alap kab alap ar alan ma midenigab,” agak.

*Kisen miker kib onigab, agak
(Mat 24:3-14; Mak 13:3-13)*

7 Agek, nop ag niyil aglak, “Minim ag nib b, tap nibak nin akal rek nig ginigab? Pen tap tari rek gek niyil, minni ginig geb agnigabin?” aglak.

8 Agelak, Jisas krop agak, “Nin tep ginimib! Bin b korjai nep apil tom pagil, yib yad ak dil agnigal, ‘Yad nep apebin. Nin kib ak owip,’ agnigal. Nib agenigal ak, niyid agebal agil, krop kisen ma ginimib.

9 Pen karip lim migan ognap warikil, karip lim migan ognap eip pen pen ginigal. Karip lim migan ognap kiri ke nep pen pen ginigal. Nig genigal ak niyil, nin kib apal ak onig geb niyil nig gebal agil, ma pirknimb. Nin kib nibak kisen onigab,” agak.

10 Nib agil krop agak, “Karip lim migan ognap warikil, karip lim migan ognap eip pen pen ginigal. Kiq ognap yakam kiri warikil, kiq ognap yakam kiri eip pen pen ginigal.

11 Karip lim okok konjai nep monmon kib yib dil, yuan kib gil, minak kib yib gil ginigab. Tap seb kab ar alan sijak ke kisen nib lil, tap aknitb ke pirkep rek ar alan sijak linigab.

12 Tap nib okok kisen nig ginigab pen ned yad jtm nib eip midobim rek, nibep gi timel ginigal. Nibep minim kib agnig, dam Juda mogim gep

karıp okok amıl, mìnım kıb agıl, nıbep mìn lıl,
dam kinj gapman bı kıb okok dad amnígal.

13 Nıbep gìnigal nıbak, mìnım tep yad ak kırop
míseñ ag ñinimib rek línigab.

14 Pen nıbep mìnım kıb agenimel ak, mìnım
tari rek pen agın, agıl, ned ma piyo níjnimb.

15 Yad ke nıbep gos tep ñıl mìnım magıl ñen,
nıbi mìnım nıbak nep ag ñem, kiri pen agıl dı
yokep rek ma línigab.

16 Pen nanım nap, namam sıkop, bı tıdig nıneb,
bı nıneb kiri ke ognap nıbep mímig nıñıl, dı
kaual maual ñınmagıl ar lel, nıbep ognap pıs nep
ñaq pak línigal.

17 Yıp nıñ dıpım rek, bin bı okok magılsek
nıbep mılık kal nıñnígal.

18 Pen nabıc kımkas nıbi nokım alap ma kır
gìnigab.

19 Pen yıp cıg dı kılıs gıl mıdenigabım ak,
nıbi komıñ mıdep magıl ak dıl, per per nep
mıdenigabım.

Jerusalem gi tımel ginigal, agak (Mat 24:15-21; Mak 13:14-19)

20 “Pen ami bı okok apıł, Jerusalem bıñem yokıl
kıs kıs gìnigal ñın ak, mìnñ ulep mıdeb Jerusalem
gi tımel ginigal, agıl nıñnígal, agıl nıñnígal.

21 Bin bı karıp lım Judia mıdenimel okok, pırık
gi dım gol okok amnímel. Bin bı Jerusalem
mıdenimel okok, pırık gi mıs ken ar amnímel.
Pen bin bı mıs ken ar mıdenimel okok, Jerusalem
wari mıgan ma amnímel.

22 Tari gìnig: ñın nıbak me, kiri God nop kırıg
gıpal rek, God mìnım agep bı okok magılsek God

MİNİM ñU KIL TİKİL AGLAK REK NEP GİNİGAB NIÑYL KİRI
PEN YUR KİB DİNİGAL.

²³ Pen ñin nıbak, bin ñi kogi middenigal okok abe, bin ñi painqan ci ñenigal okok abe, krop miker kib yib ginigab. God Juda bin bi krop miker kib yib ginim, agil, bin bi karip lim nibaul midebal krop gi timel yib ginigab.

²⁴ Bi par okok nıb apıl, bin bi ognap krop tu par kıl dıl tıb linigal, bin bi ognap krop nag lıl dam karip lim ke tıgon tıgon magılsekk dad amnigal. Pen Juda bin bi mer okok apıl, Jerusalem gi timel gel gel, God ñin ne agak ak ap padıkek, kırıg ginigal.

*Bi Ñi ne melik sek onigab, agak
(Mat 24:29-31; Mak 13:24-27)*

²⁵ “Pen kisen, pıb takın gap tap ke alap misen lıl, ñıg si pag apıl gu kib genigab. Pen karip lim wagın aul bin bi karip lim tıgon tıgon magılsekk gos par niñyl, tari geb, agil, gos par lıl pırıknıgal.

²⁶ Tap seb kab ar alan mideb tap okok, adañ nıb aul nıb gek, lim dai aul tari ginig geb, agil, pırıkıl, gos magıl tike apek kimeb rek linigab.

²⁷ Nıg ginigab ñin ak, Bi Ñi ne kimi nab sıňak apek niñlig gi, bin bi kiri kılıs ne ak abe, melik tep aknıb ke yib ne ak abe niñnígal.

²⁸ Tap agebin aul genigab ak, Bi Kib cınop di komıñ yoknigab ñin ak ulep mideb, agil, udın kilan gıl salmol gi niñlig gi middenimib,” agak.

*Mab kanıňaj ak, minim sid tıkıl agak
(Mat 24:32-35; Mak 13:28-31)*

29 Jisas n̄ib agil, k̄rop m̄inim s̄id t̄k̄il agak,
“Mab kaniñaj abe, mab ognap abe,

30 s̄ilip lek, m̄iñi p̄ib l̄inig gi geb, agil, n̄ip̄im.

31 N̄ib ak rek, tap agebin okok gek, God bin
bi d̄il kod m̄idenigab ñin ak ulep apeb, agil
n̄iñigabim.

32 “Yad n̄ibep n̄iñid agebin, bin bi m̄iñi m̄idebal
s̄iñ aul magilsek ma k̄imnígal; ognap komiñ
m̄idel n̄iñlig gi, tap agebin aul magilsek ḡinigab.

33 Seb kab ar alan abe, l̄im dai wagin aul abe
k̄ir ḡinigab, pen m̄inim magil yad okok ma k̄ir
ḡinigab.

Niñ tep ḡil m̄idenimib, agak

34 “Pen niñ tep ḡinimib. Niñi ñig wain ñig k̄ilis
konjai ñibil saköl l̄il, tap l̄im dai ar wagin aul nep
gos niñ m̄idenigabim ñin n̄ibak nep, yakır kaj
k̄imín kobri gon lel, kasek nep d̄ip rek ak ḡinigab.

35 S̄iñ aul nep ma ḡinigab; bin bi karip l̄im
wagin k̄igin yim ñak okok magilsek m̄idebal
m̄idebal rek ḡinigab.

36 N̄ib ak, n̄ibi per per niñ tep ḡinimib, God nop
sobok ḡilig gi nep m̄idlíg gi agnimib, “Tap n̄ib
okok c̄inop ñag pak ma l̄inim; nak c̄inop kod
m̄idek, komiñ amil, am Bi Ñi ne udin yırık ar ne
ak m̄idojin,’ agnimib,” agak.

37 Ñin s̄ikol bad n̄ibak, Jisas per am God sobok
gep karip ñilik m̄igan ak am midil, bin bi okok
k̄rop m̄inim ag ñoligip. Pen k̄islim gek niñlig
gi, Jisas ne am karip l̄im alap Olip D̄im apal ak
k̄inoligip.

38 Bin bî okok magîlsek, mînîm nop ak nîñjîn, agîl, kîslîm sek yîb warîkîl, God sobok gep karîp ak amelîgîpal.

22

Judas Jisas nop mîmîg gak

(Mat 26:1-5; Mak 14:1-2,10-11; Jon 11:45-53)

1 Juda kai Bred Yîs Sek Ma Ñîñeb ñîn kîb kîri ak, Pasopa apal ñîn kîb kîri ak, mañ mañ gak.

2 Bî God nop tap sobok gep bî kîb okok abe, bî lo mînîm ag ñeb bî okok abe, Jisas nop ñag pak lîn, aglak ak pen bin bî okok kîrop pîrîkîl, titi gîl ñag pak lîn, agîl, ag nîñ mîdelak.

3 Ag nîñ mîdel nîñlîg gî, Seten ne apîl, Judas yîb ne alap Iskarîot agölîgîpal bî nîbak, nop yîpîl sîkak. Bî nîbak Jisas bî ne aknîb umîgan alan okok bî alap.

4 Yîpîl sîkek, Judas ne am God nop tap sobok gep bî kîb okok abe, God sobok gep karîp kod mîdelîgîpal polisman bî kîb kîri okok abe mîdelak sîñak amîl, Jisas nop titi gîl mîmîg gî dam ñen nop ñag pak lîlañ, agîl, mînîm nîbak kîrop eip ag nîñjâk.

5 Agek, kîrop tep gek nîñlîg gî aglak, “Nep mani ñîñigabîn,” aglak.

6 Agelak, Judas ne, won akal rek Jisas bin bî okok eip ma mîdenîgab ak, nop mîmîg gî dam bî kîb okok kîrop ñîñgain, agîl, kod nîñ mîdek.

Pasopa tap ñîñnîg gîjîn gîlak

(Mat 26:17-25; Mak 14:12-21; Jon 13:21-30)

7 Pen Bred Yis Sek Ma Ņiñeb ñin nibak apek,
Pasopa kaj sipsip ñilik pak sobok gep ñin miñi,
agil,

8 Jisas ne Pita eip Jon eip krop mal ag yokil
agak, “Niri mal am Pasopa tap ñiñigabin ak gi
li tep ginimir,” agak.

9 Agek agrek, “Akal niñig gir?” agrek.

10 Agerek, Jisas agak, “Niri mal taun kib ak amil
niñigair, bi alap niñig mil dapanigab. Nop nabij
pakil, amonimij karip ak amil,

11 bi karip nap nib nibak nop agnimir, ‘Minim
Ag Neb Bi nep ag niñip, “Karip ñilik migan akal
bi yad okok eip Pasopa tap ñiñigabin?” agip,’
agnimir.

12 Nib agenigair, nirep mal dam karip ñilik
migan kib tebol tap okok sek midenigab ar alan
ak agenigab ak, Pasopa tap ñiñigabin okok ñilik
migan nibak gi jin ginimir,” agak.

13 Agek amil niñrek, agak agak rek nep midek.
Nib ak, Pasopa tap ñiñig gilak okok gi li tep
girek.

*Jisas bi ne okok krop bred wain ñak
(Mat 26:26-30; Mak 14:22-26; 1Ko 11:23-25)*

14 Pen karip digep magil ak tap ñiñig gil, bi
minim ne dad ameb okok eip tebol ak bisig kis
kis gil,

15 krop agak, “Gos yad per niñin ak, nibep eip
Pasopa tap ñiñig gobin aul nibil me, kisen yur
kib dinim, agil, gos ak niñin.

16 Pen yad nibep agebin, Pasopa tap ak kisen
kauyan ma niñigain; kisen Pasopa kaj sipsip
ñilik per pak nibin wagin nibak misen linigab

nıñıl God bin bı ne dıl kod mıdenıgab ñın ak nep tap kıb ñıñnígabın,” agak.

17 Jisas nıb agıl, ñıg wain kap dıl, God nop tep agıl, bı ne okok kırop ñılıg gı agak, “Ñıg ñebin aul nıbi ke dı ñıñım.

18 Pen nıbep agebin, mıñi ñın aul tıkek, ñıg wain kauyan ma ñıñnígain; God bin bı ne dıl kod mıdenıgab ñın ak nep ñıg wain kauyan ñıñnígain,” agak.

19 Nıb agıl, bred alap dıl, God nop tep agıl, tı panjıl kırop ñılıg gı agak, “Mıb gon yad aul nıbep ñebin. Nıbi kısen nıg aknıb rek nep gıll, yıp gos nıñlıg gı mıdenımıb,” agak.

20 Kırı tap nıb sakıl, Jisas ñıg wain kap ak dıl, kırop ñılıg gı agak, “Lakañ yad son gı yapek kimen me, God nıbep, bin bı yad, agıl, dıñıgain agak mıñım ar ak am kılıs gınıgab ak me, nıbep ñıg wain aul ñebin.

21 Pen bı yıp kain gı dad amnıgab ak eip bısig mıdobın. Ñınmagıl yad tebol ar aul mıdeb ñınmagıl ne abe ar aul mıdeb.

22 Bı Ñı ne, God bırarık nep agak mıñ ar ak nep kısen gıll kımnıgab ak pen bı nop kain gı dam amnıgab ak nop yımıg nıñebin,” agak.

23 Jisas nıb agek, bı ne okok kırı ke nep, an rek nıg gınıgab, agıl, pen pen ag nıñlıg gı mıdelak.

Bı ne okok, nıbi mer, yad nep bı kıb mıdebin, aglak

24 Jisas bı ne okok, nıbi mer, yad nep bı kıb mıdebin, agıl, kırı ke nep pen pen agelak.

25 Nıb agelak, Jisas krop agak, “Kiŋ okok Juda bin bı mer okok kılıs gıl kod mıdıl gı apal, ‘Krop dı tep yıb gıpın,’ apal.

26 Pen nıbi aknıb rek ma gınımıl. Bı kıb nıbi okok, nı praj rek middenımel; bı kıb yıb okok, bı wög gı ſıeb rek middenımel.

27 Lım dai ar wagın aul gıpal nag ar ak, bı kıb am bısigel, bı wög gı ſıeb okok tap magıl tap krop okok piłak piłak gıpal. Pen yad nab nıbep bı wög gı ſıeb rek nep midebin.

28 “Yıp mıker yıb goligıp ak nıñıl yıp ma kırıg gıpım; yıp kod midebin.

29 Nıg gıpım ak, God yıp agıp, ‘Nak Kiŋ mıdıl, bin bı okok krop kod middenıgan,’ agıp rek, yad pen ak rek nep nıbep agebin, nıbi kiŋ rek mıdıl bin bı okok krop kod middenıgabım.

30 Nıñ nıbak nıbi karıp lım yad ak amił, yad eip bısigıl tap magıl nıbıl, nıg nıbıl, gınıgabım; nıbi kiŋ bısigpal sea ar ak bısigıl, Isrel wagın ke ke aknıb umıgan alan krop mınım kıb nıñnígabım,” agak.

Pita, Jisas nop ma nıpin, agnígab

(Mat 26:31-35; Mak 14:27-31; Jon 13:36-38)

31 Jisas ne Pita nop agak, “Saimon, Saimon, nıñjan. God ne Seten nop yau agek, nıbep bı, wid magıl soñ gel soñ gel, magıl yıb ak ke lıl, dai dai ak ke lıl gıpal rek ak gıl, nıbi gı tımel gınıgabım aka mer agıl gı nıñnígab,” agak.

32 Pen yad God nop sobok gıpın rek, yıp pıs nep ma kırıg gınıgan. Pen tap si tap tımel gınıgan ak, tari gınıg nıg gıpın, agıl, yıp kauyan adık gı onıgan. Pen nıg gıl, kısen apıl namıd namam nak

ognap kîrop mînîm ag ñî tep gek, kîri kîlis gîl yîp kîsen gînîmel,” agak.

³³ Jisas nîb agek Pita agak, “Bî Kîb, yad nep ma kîrig gînîgain. Omalgil nep ajonîgabîr. Nep mîñ lîl, yîp abe mîñ lînîmel. Pen nep ñag pak lîl, yîp abe ñag pak lînîmel,” agak.

³⁴ Agek, Jisas agak, “Pita, yad nep agebin, mîñi kîslîm eyaŋ kîlokîl sîk ma agnîgab won ak, Jisas nop ma nîpin, agîl, yîj omal nokîm wai ñînîgan,” agak.

Mani tin, wad, tu par kîd

³⁵ Jisas nîb agîl kîrop agak, “Ned nîbep ag yokîl agnek, ‘Mani tin, wad, tob tîrîp okok dîl ma dad amnîmîb; yokop amnîmîb,’ agnek. Agnek ambek ñîn nîbak, tap nîbi ognap mîdek aka ma mîdek?” agak.

Agek aglak, “Mer, tap cîn ulep ma gak; mîdek,” aglak.

³⁶ Agelak, Jisas agak, “Pen mîñi nîbi mani tin, wad mîdonîmîn ak, sek dad amnîmîb. Bî an tu par kîd ma mîdonîmîn ak, kolsior ne ak bî ognap kîrop sîkim gîl mani dîl tu par kîd alap tauaŋ.

³⁷ Pen nînîm! Ned God mînîm agep bî Aisaia God Mînîm dai alap ñu kîl tîkîl agak, “Ne bî tap si tap tîmel gep bî alap,” agnîgal, agak. Agak nîbak yîp nep agak. Mînîm agîl ñu kîl tîkak nîbak mîñi gînîg geb,” agak.

³⁸ Jisas nîb agek, kîri aglak, “Bî Kîb, tu par kîd cîn omal mîdeb,” aglak.

Agelak agak, “Ak nîg ma agnîmîb,” agak.

*Jisas Olip DİM sığak Nap nop sobok gak
(Mat 26:36-46; Mak 14:32-42)*

39 Jisas Jerusalem söj amıl, per Nap nop sobok goligip Olip DİM sığak amnak; bı ne okok kisen gılak.

40 Karıp lım nıbak amjakıl kırop agak, “Gos tımel apek gı tımel gınımıb rek lıp ak, God nop sobok gılıg gı middenımıb,” agak.

41 Nıb agıl, kırop kırıg gıl, ne ke ke sığak amıl, kogım yımıl God nop sobok gıl agak,

42 “Bapi, gos yad nıpin ak nıg silek kap yıp nınlıg geban ak ma nınlımin. Pen yad gos nıpin ar ak ma gınımın; gos nak ke nıpan ar ak nep gınımın,” agak.

43 Jisas nıb agek, ejol alap seb kab ar alan sığak nıb apıl nop kılıs nıak.

44 Nop miker yıb gek, Jisas ne Nap nop kılıs yıb gıl sobok gılıg gı midek nınlıg gı, wısin ak lakañ rek pıg gı rıkił wagın eyan yowak.

45 Nap nop sobok gı mıd juıl amıl nıŋak, bı ne okok miker gı dap yapek nınlıg gı, wısin kinelak.

46 Nıg gelak ak nınlı kırop agak, “Tari gınıg wısin kınebım? Seten ne gos ſek nıbi gı tımel gınımıb rek lıp ak, warıkıl, sobok gılıg gı mıdem,” agak.

*Jisas nop tıg cıcı lıłak
(Mat 26:47-56; Mak 14:43-50; Jon 18:3-12)*

47 Jisas mınim nıbak ag midek nınlıg gı, bı ne Judas bı non kıb alap poj dıl dad apjakıl, Jisas nop dı bom sıloknıg gek.

48 Nıg gek, Jisas nop agak, “Judas, ‘Bı me aul nop
ñag pak lı̄m,’ agıl, yıp Bı Ñı ne dı̄ bom sılóknı̄g
geban ar?” agak.

49 Nıb agek nı̄nlı̄g gī, bı̄ ne okok tap tari gını̄g
gelak nı̄bak nı̄nlı̄ aglak, “Bı Kıb, cın kırop tu par
kıd dıl tı̄bın aka?” aglak.

50 Nıb aglı̄g gī, bı̄ alap tu par kıd ne ak dıl, bı̄
God nop tap sobok gep bı̄ kıb yı̄b bı̄ wög gī ñeb ne
ak, nop tı̄mid yı̄pid kıd pı̄s nep tı̄b gī rı̄k yokak.

51 Nıg gek, Jisas nı̄nlı̄ agak, “Nıg ma gı̄m! Me
tep,” agak. Nıb agıl, tı̄mid ak dı̄ nı̄nek komı̄n lak.

52 Pen God nop tap sobok gep bı̄ kıb okok abe,
God sobok gep karıp kod mı̄delīgipal polisman bı̄
kıb kırı̄ okok abe, bı̄ mı̄nım tı̄g bı̄lokep okok abe,
ap nop dı̄nı̄g gelak okok, kırop agak, “Nıbi tu par
kıd dıl, yır pakep dıl dopı̄m ak, yıp bı̄ pen pen
ñagep bı̄ alap rek ag gos nı̄nlı̄, dı̄ cı̄cı̄ lı̄nı̄g opı̄m
ar?”

53 Yad nı̄bi eip per per God sobok gep karıp ak
mı̄denek yıp ma dı̄peki. Pen mı̄nı̄ Seten, bı̄ kıslı̄m
pı̄s ken mı̄deb ak, ñı̄n ne ak me, nı̄g gebı̄m,” agak.

Pita, Jisas nop ma nı̄pin, agak

(Mat 26:47-56; Mak 14:43-50; Jon 18:3-12)

54 Jisas nı̄b agek nı̄nlı̄g gī, nop dı̄ cı̄cı̄ lı̄l, dam
God nop tap sobok gep bı̄ kıb yı̄b karıp ak dad
amnı̄lak. Pita pen kı̄sen kı̄sen nı̄nlı̄g amnak.

55 Karıp nı̄bak amjakı̄l, karıp gol sı̄njak mab
dagıl bı̄sı̄g mı̄delak. Pita kı̄sen amjakı̄l kırop eip
bı̄sı̄gak.

56 Pita eip bı̄sı̄g mı̄dek nı̄nlı̄g gī, pai karıp nı̄bak
wög gī ñolı̄gip alap nop nı̄n dap ran dap yaplı̄g gī
agak, “Bı̄ aul abe Jisas eip mı̄dolīgip,” agak.

57 Agek, Pita agak, “Pai, bì nìbak adi ma nìpin!” agak.

58 Nìb agìl, yokop sìkol won alap mìdek nìnjìg gi, bì alap pen apìl Pita nop nìnjìl agak, “Nak ak rek nep Jisas bì ne alap,” agak.

Agek, Pita agak, “Bì aul, yad mer!” agak.

59 Pen kisen sìkol sìkol magìl alap aua nokìm alap rek mìdek, bì alap pen apìl, kìlis gìl agak, “Nìnjìd agebin, bì aul Jisas eip mìdoligìp. Ne abe karìp lìm Galili nìb,” agak.

60 Agek, Pita agak, “Bì aul, mìnìm ageban ak adi ma nìpin me!” agak.

Nìb agek nìnjìg gi, dai kìlokìl sìk agak.

61 Nìg gek, Jisas adìk gìl, Pita nop nìnjìl i sek lek, Pita pen Jisas, “Mìnì kìslìm eyan kìlokìl sìk ma agnìgab won ak, Jisas nop ma nìpin, agìl, yìj omal nokìm wai nìnjìgan,” agak mìnìm ak gos nìnjàk.

62 Nìg nìnjìl, kìnjàm mìlep gek, molìl pag apek, söj amìl sìl agak.

Jisas nop ag julìg gi, paklak

(Mat 26:67-68; Mak 14:65)

63 Bì Jisas nop dì mìdelak okok nop ag julìg gi, paklìg gi gìlak.

64 Kìri walìj bad alap dì udìn nop ak karìk ñìl, nop paklìg gi aglak, “Nak bì ke nìpan ak, nep an pakeb ak cìnop ag ñàñ!” aglak.

65 Pen mìnìm tìmel nìbak rek, nop tapìn konjai nep aglak.

Juda bì kìb mìnìm tìg bìlokep okok Jisas nop mìnìm kìb aglak

(Mat 26:59-66; Mak 14:55-64; Jon 18:19-24)

66 Kışlım sek, Juda bı mìnım tıg bılokep okok lıl, God nop tap sobok gep bı kıb okok lıl, bı lo mìnım ag ñeb okok lıl, ap mogım gel, Jisas nop poŋ dıl Kansol kıb nıbak mıdelak nab sıñak dad olak.

67 Pen Kansol bı okok kırı Jisas nop aglak, “Pen nak ke agnímin, nak Mesaia ak aka mer,” aglak.

Agelak, Jisas kırop agak, “Pen yad nıbep agenıgain ak, nıñıd ageb, agıl, ma nıñnıgabım.

68 Pen ag nıñeb yad mıdeb ak, nıbep ag nıñenıgain ak, yıp pen ma ag ñıñigabım.

69 Pen mıñi tıkıl mıd damıl kısen okok, Bı Ñı ne God Bı kılıs aknıb ke sek mıdeb ak, ñıñmagıl yıpıd pıs ar ne sıñak bısig mıdenıgab,” agak.

70 Nıb agek, bı kansol okok magılsek nop aglak, “Nıb ak, nak ke God Ñı ne ak aka?” aglak.

Agelak, Jisas agak, “Me nıbi ke agebım me ak,” agak.

71 Agek aglak, “Tari gınıg mìnım kıb tapın ag mıdıl, bı ognap ag nıñon, Jisas nıg git nıg git agenımel? Meg mıgan ne ke agosıp nıpın ak,” aglak.

23

Gapna Pailot Jisas nop mìnım nıñak

(Mat 27:1-2,11-14; Mak 15:1-5; Jon 18:28-38)

1 Nıb agıl, magılsek warıkıl, Jisas nop dam gapman bı kıb Pailot mıdek sıñak amnıılak.

2 Damıl, nop mìnım kıb agníg, mìnım okok nıb okok nıb dapıl aglak, “Cın pıyo nıñıl nıpın, bı nıbaul bin bı cın okok mìnım esek agıl agıp, ‘Bı kıb Sisa nop takıs ma ñıñımıb, gapman kai

mİNİM ak, ak rek nep ma nİñnİMİb,’ agıp. Pen mİNİM alap agıp, ‘Yad ke Mesaia ak, yad ke kiñ nİbak,’ agıp,” aglak.

³ Agelak, Pailot Jisas nop ag nİñjıl agak, “Nak Juda kai kiñ kİri ak aka?” agak.

Agek, Jisas nop pen agak, “Me nak ke ageban me ak,” agak.

⁴ Agek, Pailot pen bİ God nop tap sobok gep bİ kİb okok abe, bin bİ yokop ap mİdelak okok abe kİrop agak, “Yad nepin, bİ aul nop mİNİM kİb agep wagın alap ma mİdeb,” agak.

⁵ Nİb agak ak pen kİri mİNİM kİlİs agıl aglak, “Gapman mİNİM ma nİñnİMEL, agıl, mİNİM ag nİ ajı̄l, Juda bin bİ karı̄p lİM cİN okok magı̄lseK ag nİ ajolı̄gıp. Karı̄p lİM Galili tİkİl, ag nİ ajı̄l dam dam mİñi Jerusalem sİñaul owıp,” aglak.

Jisas nop dam kiñ Herod mİdeK sİñak amnılak

⁶ Agelak, Pailot kİrop ag nİñjıl agak, “Bİ nİbaul Galili nİb aka?” agak.

⁷ Agek, yau aglak. Pen kiñ Herod karı̄p lİM Galili kod mİdolı̄gıp ak, nİn nab ak apı̄l Jerusalem mİdeK. Nİb ak, Jisas ne Galili nİb bİ alap aglak ak nİñjıl, nop Herod nİnmagı̄l ar ag yoken mİNİM kİb aul nİñnİMİñ, agıl, Pailot kİrop agek, Jisas nop dam Herod mİdeK sİñak dad amnılak.

⁸ Herod, Jisas tap tari tari golı̄gıp ak per mİNİM nep nİñjıl, nİn akal rek tap ma gep rek alap gek nİñnİgain, agıl, gos ak nep nİñ mİdolı̄gıp rek, nİn nİbak Jisas nop poñı̄d dİ dapjakel, ne mİñ mİñ yİb gak.

9 Pen Herod ne Jisas nop mìnìm koñai nep ag yigìn wagìn gak, pen Jisas mìnìm alap pen ma agak.

10 Pen bì God nop tap sobok gep bì kib okok abe, bì lo mìnìm ag ñeb bì okok abe, mìnìm kılıs agıl, bì koñai nep pedak pedak aglak.

11 Herod abe, ami bì ne okok abe, Jisas nop gitmel gılıg gi, ñiñilon lılıg gi, gapman bì kib tol gipal waliј tep alap tol gi ñil, kauyan Pailot midék sñjak ag yoklak.

12 Ned Herod eip Pailot eip ñag ñiñeb rek midölögipir ak pen ñin nıbak mìnìm ñin jim ñtrek.

*Juda bin bì okok, "Jisas nop ñag pak lim," aglak
(Mat 27:15-26; Mak 15:6-15; Jon 18:39-19:16)*

13 Pen Pailot, bì God nop tap sobok gep bì kib okok abe, bì mìnìm tig bilocep bì kib okok abe, bin bì yokop okok abe kirop agek ap mogim gılak.

14 Kiri ap mogim gelak, ne kirop agak, “ ‘Bì aul mìnìm nab pag agıl, bin bì okok kirop nıb nıb agip,’ agebim ak pen miñi udin yırık ar nıbep aul mìnìm nıpin ak, ne tap timel gi p mìnìm wagìn alap ma piyo nıpin.

15 Herod ak rek nep mìnìm wagìn alap ma piyo nıñip ak me, adık cınope ke ñib. Yad nıpin, tap timel alap ma gi p; nıb ak nop ñag pak lep rek ma li p.

16 Nıb ak, ami bì yad okok agen, nop yokop pakıl, ag yokel amnañ,” agak.

17 Pen Juda kai ñin kib kiri Pasopa ak apek, Pailot per mi nokim nokim nagiman kiri nokim alap yokop ag yokoligip.

18 Pen ñin nıbak kiri magılsek meg mıgan bleble gıl sık kılıs gıl aglak, “Bı nıbak ñag pak lım! Barabas nop ag yokem cınop owanj!” aglak.

19 Bı Barabas nıbak ne taun kıb nıbak bin bı ognap dıl, karıp lım nıbak kod mıdoligıp bı kıb nıbak eip pen pen gıl, cıp alap pıs nep ñag pak lak rek, nop mınım kıb agıl mıñ lılkak.

20 Pen Pailot Jisas yokop ag yoken amnaŋ, ag gos nıñıl, kırop kauyan agıl nıb agak.

21 Agek, kiri kauyan meg mıgan bleble gıl sık agıl aglak, “Nop mab bak alanj ñag pak lım! Nop mab bak alanj ñag pak lım!” aglak.

22 Agelak, Pailot kırop kauyan agıl agak, “Bı nıbaul tap tari gıt tımel gıp? Yad nıpin, tap tımel alap ma gıp rek, nop ñag pak lıjin rek ma lıp. Nıb ak, ami bı yad agen, nop yokop pakıl, ag yokel amnaŋ,” agak.

23 Agek, kiri kılıs yıb gıl, Jisas nop ñag pak lel kımaŋ, agıl, meg mıgan kiri bıłalö gıt dap ranıl, ag gel gel,

24 Pailot mınım kırop ak dıl,

25 bı alap, bin bı ognap dıl karıp lım kod mıdoligıp bı kıb ak eip pen pen gıl, cıp alap pıs nep ñag pak lak bı nıbak nop ag yokek komıñ amnak; pen ami bı ne okok kırop agak, “Kiri Jisas tari gınig gın, agıl agebal ak, nep git,” agak.

*Jisas nop mab bak alanj cıpıl pak lılkak
(Mat 27:32-44; Mak 15:21-32; Jon 19:17-27)*

26 Jisas nop ñag pak lıníg dad amnílak. Nab sınjak amlıg gıt, Sairini taun nıb bı alap Jerusalem apek. Bı nıbak yıb ne Saimon. Nop nabıñ pakıl,

dî cîcî lîl, mab kros dî ka gî ñîl aglak, “Jisas ameb ak kîsen amnoñ,” agel, dad kîsen amnak.

²⁷ Pen Jisas nop dad amel nîñlig gî, bin bî konjai nep kîsen gîlak. Bin bî amelak nab nîbak bin ognap Jisas nop yîmîg nîñil sîl agelak.

²⁸ Nîg gel, Jisas adîk gîl kîrop agak, “Nîbi Jerusalem bin, yîp gînîg geb ak sîl ma agîm. Nîbep gî tîmel gîl, ñî pai nîbi okok gî tîmel gîl genîgab nîbak sîl agîm.

²⁹ Kîsen mîker kîb ak apek, agnîgal, ‘Bin ñî pai ma tîk dopal okok abe, bin ñî pai ci ma ñîbal okok abe, kîri nep mîñ mîñ gînîmel,’ agnîgal.

³⁰ Ñîn nîbak, tari gînîg mîdojîn, agîl, pîs nep kîmîn, agîl, agnîgal ‘Dîm gol okok pag pe gî apîl, cînop ñag pak lînîmîn aka koji dîl cînop lîm ñînîmîn ak tep,’ agnîgal.

³¹ Yad mab komîn rek mîdebin pen yîp nîg gîl gî tîmel gebal. Pen nîbi mab mîlep rek mîdebin rek, nîbep tari rek gî tîmel gînîgal?’ agak.

³² Pen bî gapman lo mînîm tîb jurek bî omal, mab bak alanj ñag pak lînîg sek dad amnîlak.

³³ Dam karîp lîm Cîp Nabîc Cög Tîñîl apal sîñâk amjakîl, Jisas nop dam mab bak alanj cîpîl pak lîl, bî gapman lo tîb jurek bî omal kîrop dam mab pîs pîs cîpîl pak lîlak.

³⁴ Nîg gel, Jisas agak, “Bapi, yîp gebal ak, ti gînîg nîg gobîn, agîl, ñînîn tep gîl ma gebal. Nîb ak, kîri gî tîmel gebal ak nîñil kîrîg gînîmîn,” agak.

Pen ami bî okok, Jisas walîj ne tîg ju lel mîdek okok, kîri ke sadu gîlolo gîpal rek ak gîl dîlak.

³⁵ Bin bî konjai nep nîñ mîdel nîñlig gî, Juda bî kîb okok Jisas nop paj agîl aglak, “Ne, ‘Yad Mesaia

ak; God yip dosip ne eip midobir, agil, bin bi ognap kimbal gosip warikpal. Gip nibak rek, ne ke ak rek nep niggil komij amek niyin,” aglak.

36 Pen ami bi okok ak rek nep, Jisas midétek ulep sijak apil nop paj agil, nig wain silek nilig git glak,

37 “Nak, ‘Juda Kin kiri midebin,’ apan ak, nak ke gil komij amnoj!” aglak.

38 Pen Jisas nop cipil pak lilkak mab bak sijak alan, mab bog bad alap ar ak minim nü kil tiklak:

JUDA KAI KIN KIRI ME AUL.

39 Bi gapman lo minim tib juel, mab bak alan naga pak lilkak omal, bi alap Jisas nop ag juil agak, “Nak Mesaia mideban ak, nak ke gil komij amil, cirop mal ak rek nep gek, komij amnir!” agak.

40 Agek, bi alap pen nop ag gil agak, “Bi nibaul yur kib dil kimnig geb; cir mal ke ak rek nep yur kib dil kimnig gobir ak, agil, God nop ma pirkpan ar?

41 Cir mal gi timel gipir rek yur dobr, pen bi nibaul tap timel alap ma giip,” agak.

42 Ne nib agil, Jisas nop agak, “Nak karip lim nak sijak am kin midil, yip gos niyinimin,” agak.

43 Nib agek, Jisas nop pen pe agak, “Yad nep niyid yib agebin, midini nin aul nep nak yad eip am karip lim tep ak midonigabir,” agak.

Jisas kimak

(Mat 27:45-56; Mak 15:33-41; Jon 19:28-30)

44 Magil nibak, pib nab epel magil ak kislim git, mid damil pib siheim okol gak magil ak kauyan melik gak.

45-46 Pen Jisas sîk kîb agîl agak, “Bapi, kaun yad ak nînmagîl ar nep ak lebin,” agak. Nîb agîl ake bad kîr gak. Jisas ake bad kîr gak, magîl nîbak nep, God sobok gep karîp magîl nîlîk kapkap mîgan eyan, walij dî kîjon pîlin gîlak ak, nab eyan pak talîkîl, lîlîg gi pîs pîs amek, kîjon yîkîl mîdek.

47 Pen ami bî kod mîdep bî kîb ak, gek nîbak nînjl, God yîb ne ak dap ranlıg gi agak, “Nînjîd yîb! Bî nîbaul bî tep nep!” agak.

48 Bin bî ap nîn mîdelak okok, tap gak nîbak nînjl, molîl pag apek pabil paklîg gi, adîk gîl karîp kîri amnîlak.

49 Pen Jisas bin bî nînjeb ne okok abe, bin Galili nîb nop kîsen gîlak okok abe, kîri ke ke sîn adan mîdîl, tap gak nîbak nîn mîdelak.

*Josep ne Jisas mîb goj dam tîgel gak
(Mat 27:57-61; Mak 15:42-47; Jon 19:38-42)*

50-51 Pen Juda Kansol kîb bî alap, yîb ne Josep. Ne bî tep, mînîm tîg bîlok tep golîgîp. Ne Arimatia taun, karîp lîm Judia nab sînjak nîb. Ne Juda Kansol bî ognap, Jisas nop nîag pak lîn, agîl, gos nînlak rek ma nînje. Ne, God bin bî dîl kod mîdenîgab nîn ak onîgab, agîl, kod mîdolîgîp.

52 Ne Jisas kîmak, cîp se dam tîgel gînîg gîl, Pailot mîdek sînjak amîl, ag nînje yau agak.

53 Nîb ak, Josep ne amîl cîp se tîg asîk dap yapîl, walij tîd tep alap dî kom kam gîl, dam kab mîgan kîsen nep yîg jîrik lîl cîp tîgel ma gîlak mîgan ak tîgel gak.

54 Pen Juda God nop sobok gep ñin ak manj apeb, agıl, Praide* dıgep dıgep magıl ak cıp tıgel gak.

55 Pen bin ñon, Jisas eip Galili nıb olak okok, Josep amek nınlıg git, kisen git amıl cıp tıgel amjakıl, cıp se titi git tıgel gak ak nıñ tep git, adık git karıp kiri amniłak.

56 Karıp kiri amıl, agnoñ ñig ki tep oweç ognap cıp se li ñinig git, git li tep gitlak.

Mınek ñin ak nep doplap ak pen Sarere ñin kib kiri yokop midep ak nınlı me, yokop mid mid kınlak.

24

Jisas warıkak

(Mat 28:1-10; Mak 16:1-8; Jon 20:1-10)

1 Mınek Sade ñin ak, karıp kisen tıkkak magıl ak, bin ñon nıbak agnoñ ñig ki tep oweç ak dit, cıp se mıb goj anoñ li ñin, agıl, dad cıp tıgel gitlak sıñak amniłak.

2 Amıl nınlak, kab salai kib cıp tıgel mıgan pılıñ gitlak ak, lılıg git am bak kid sıñak midek.

3 Pen kiri mıgan nıbak amıl nınlak, Bi Kib Jisas mıb goj ne ma midek.

4 Ti git, agıl, ag mideł nınlıg git, dai bi omal gol nıb sıñak warıkıl miderek. Bi omal walıj kiri tıd melik sek aknıb ke midek.

5 Bin okok kırop nınlı, jel gek pırıkit, kogım yımıl jıl kıyan git mideł nınlıg git, bi nıb omal

* **23:54:** Juda Sarere ñin kiri ak Praide dıgep dıgep wagın git, git damıl, Sarere dıgep dıgep juolıgıt.

agrek, “Tari giniç bi komiñ mideb ak nop cip tigel gipal nab siñ aul piyo niñ ajebiñ?

⁶ Ne siñaul ma mideb; midarik nep warikip. Pen ne nibep eip Galili midil minim agak ak gos niñim.

⁷ Ne nibep agak, ‘Bi Ni ne ak nop, di bin bi tap si tap timel gipal niñmagil ar krop lel, nop mab bak alanñag pak lel, kimil niñ omal midil, minek niñ omal nokim ak kauyan wariknigab,’ agak,” agrek.

⁸ Nib ager niñlig gi, gos magil kiri ak pag yikek, Jisas ned Galili midil minim agak nibak gos niñ dam niñlak.

⁹ Bin okok kiri cip tigel ak kiriñ gi, kauyan adik gi amil, tap gak niñlak nibak, Jisas bi ne akniñ agip alanñ okok abe, bin bi ne ognap okok abe ag niñlak.

¹⁰ Bin non minim ag niñlak nibak, Maria Magdala ak, Joana ak, Jems nonim Maria ak, bin ognap sek.

¹¹ Pen kiri minim ag niñlak nibak peyig niñil, niñid agebal, agil, ma niñlak. Niñlon lil rek agebal, agil gos ak niñlak.

¹² Pen Pita minim nibak niñil, pig gi rikid ag amil, tigel gilak kab migan ak sipsip niñak, cip walij kom kam gilak bad ak nep midek. Nibak niñil, tari gi, agil, gos par yib liliñ gi, cip tigel ak kiriñ gi kauyan adik gi amnak.

*Bi omal karip tirig tiroñ Emeas amnirek
(Mak 16:12-13)*

13 Ñin n̄bak nep, b̄i omal karip t̄rig t̄ronj Emeas, yokop Jerusalem ulep n̄b s̄ñak* amn̄r, agil, majil amlig git,

14 tap tari tari gek n̄ñrek m̄n̄im ak kapkap ag n̄ñlig git amerek.

15 Amerek n̄ñlig git, Jisas k̄d ken apil, k̄rop mal poj d̄l amnak.

16 Pen b̄i n̄b omal Jisas nop n̄prep ak pen God gos magil k̄rop mal di we gek, Jisas nop n̄ñjer b̄i akn̄b ke rek lak.

17 Ne k̄rop mal ag n̄ñil agak, “M̄n̄im ak tari m̄n̄im ager ameb?” agak.

N̄b agek, kiri cib gep rek wös git warik midlig git,

18 b̄i Kliopas agak, “Nak nep me, m̄ñi ñin s̄kol bad aul Jerusalem s̄ñaul ap midil tap tari tari git ak ma n̄pan ar?” agak.

19 Agek, Jisas agak, “Tap n̄bak tari gek agebir?” agak.

Agek agrek, “Jisas Nasaret n̄b gak ak me. Bi God minim agep ak, minim ag ni tep git, tap ma gep rek okok goligip ak me, God nop tep git, bin bi okok k̄rop tep git gak.

20-21 Ne nig goligip ak, gos cin n̄ñil agnok, ‘God nop ag yokek cinop Isrel bin bi d̄l, kod mid tep ginigab,’ ag gos n̄ñnok ak pen God nop tap sobok gep bi kib okok abe, bi minim tig bilocep bi kib okok abe, nop minim ag git, dam Rom gapman bi kib ak nop nel, ne minim kib agil, nop ami bi ne okok k̄rop nel, dam mab bak alañ ñag pak lel

* **24:13:** Grik 60 stadia (11 kilomita)

kımak. Pen tap gak nıbak ñin omal nep ap amnak me.

²² Miñi kıslım sek magıl ak, bin ñon cın alap, amıl nop tigel gılak kau mıgan kau ak nıñıl, apıl cınop tap tari tari gıp ak ag ñel nıñıl pak ju dıpın.

²³ Bin okok kiri apal, ‘Cip se par ak ma mıdosıp, pen ejol omal apıl apir, “Ne warıkıl komıñ mıdeb,” apir,’ apal.

²⁴ Nıb agel, bı cın ognap nop tigel gılak kau mıgan kau ak amıl nıpal, bin okok agesal rek nep mıdosıp. Pen Jisas nop ma nıpal,” agrek.

²⁵ Nıb agerek, Jisas agak, “Nıri mal gos nıñ tep ma gıpir. Bı God mınım agep okok mınım aglak ak magılsek, tari gınig mınım nıñıd apal, agıl, ma nıpir?

²⁶ Bı God mınım agep bı okok aglak rek, Mesaia ak ned yur kib yib denıgab me, pen kisen ne melik tep ke sek mıdenıgab,” agak.

²⁷ Nıb agıl, Mosis abe, bı God mınım agep bı okok magılsek abe, Krais nop God Mınım ñu kıl tıklak mıdeb mınım nıbak magılsek krop ag ñıtep gek amnak.

²⁸ Karıp lım amelak ulep nıb sıňak amjakıl, Jisas krop mal tausak lıl, kırıg amníg rek gak.

²⁹ Pen kiri mal nop mınım kılıs agıl agrek, “Dıgep aul opın. Kıslım gınig geb nıñıl nak apek cır mal eip kının,” agrek. Ager, krop mal eip karıp amnílak.

³⁰ Karıp am mıdıl, tap ñıñıg, ne bred dıl, God nop tep agıl, tı pañıl krop mal ñek nıñıg git,

³¹ gos magıl kiri mal ak gos pıwakek, ak Jisas nep, agıl nıñel nıñıg git, kapkap kır gak.

32 Nıg gak ak nıñıl agrek, “Majıl nab sıñak aplıg gi, mìnım ognap ag nıllıg gi, God Mìnım nu kıl tıklak mìnım wagın ak ag nıllıg gosıp ak, mıdmagıl cırop ak mab rek yınıl pılıs gi nıb,” agrek.

33 Nıb agıl, magıl nıbak nep kauyan adık gi Jerusalem amıl nıñrek, Jisas bı ne aknıb agıp alan, bin bı nıñeb kiri ognap sek eip ap mogım gıl mıdelak.

34 Amjakıl kiri nıñrek, bin bı okok kiri ke Jisas nop mìnım ag mıdelak. “Nıñıd nep! Jisas kımak ak pen kauyan warıkıl, ap Saimon mıdosıp sıñak mıseñ losıp nıñıp,” aglak.

35 Mìnım agelak nıbak nıñıl, bı omal agrek, “Cır mal majıl nab sıñak amosır, Jisas cırop nabıñ pakosıp, dam karıp cır mal ak amıl, tap nıñníg gıl, ne bred dıl, God nop tep agosıp ak, ak Jisas nep, agıl nıpır,” agrek.

*Jisas bı ne okok nop mıseñ nıñlak
(Mat 28:16-20; Mak 16:14-18; Jon 20:19-23)*

36 Pen mìnım nıbak ag mıdel nıñlıg gi, Jisas ne ke mıdelak nab sıñak mıseñ lıl, nab sıñak alan warık mıdıl agak, “God nıbep kod mıdeñ,” agak.

37 Agek, kiri cıp kaun, agıl, jel gek pırıklak.

38 Pırıkelak, Jisas kırop agak, “Tari gınıg pırıkebım? Uđın nıbi ke nıñebım ak pen tari gınıg gos omal nıñebım?

39 Nınmagıl tob yad okok nıñım. Yad nep me! Yıp dı pok nıñıl nıñım. Cıp kaun mıb gon tıpkı sek ma mıdeb. Pen yıpıl abe, tıpkı abe mıdebin ak, udın nıbi ke bır nıñebım,” agak.

40 Nib aglig git, ninmagil tob ne okok krop yomak.

41 Nit gek, kiri miñ miñ gilig git, gos par liliq git, ak Jisas nep aka agil, gos omal niñel niñlig git, Jisas krop agak, "Tap niñeb nibi ognap siñaul middeb aka?" agak.

42 Agek, nop kbsal dagil lilkak alap nitlak.

43 Kiri niñ midel niñlig git, ne kbsal nibak di niñak.

44 Pen Jisas krop agak, "Ned yad nibep eip midil, miñi yip geb aknib rek ak ginigab, agil, nibep ag nöligipin. Mosis yip minim nu kil tikak ak, bi God minim agep yip minim nu kil tiklak ak, God Minim dai Sam ak yip minim nu kil tikak ak, yip nu kil tiklak rek nep magilsek aknib rek nep ginigab, agil, nibep ag ni tepe ginek," agak.

45 Nib agil, God Minim nu kil tiklak ak ni tepe gilan, agil, gos tepe yib ak krop niak.

46 Ne nit gil, krop agak, "Ned okok nu kil tikil aglak, 'Mesaia ak yur kib dil kimek, tigel gel, nin omal midil, nin omal nokim ak kauyan wariknigab.

47 Nib ak, minim tepe ne ak karip lim Jerusalem wagin gi ag nil, ag ni damil, bin bi karip lim tigon tigon magilsek ag nel amek niñlig git, bin bi tap si tap timel gipal okok, tari ginig nit gipin, agil, krig gil, Krais nop cig gel niñlig git, tap timel acir krop ak lig gi yoknigab,' aglak.

48 Pen yip gak nibak udin magil nibi ke ni pim.

49 Pen Bapi yad minim ned ag lak rek, yad nibep niñigain. Nib ak, nibi taun kib siñaul nep midil, kod midenimib. Seb kab ar alan

sıñak nıb kılıs ke apıl nıbep goj lenıgab ak nıñıl amnígabım,” agak.

*Jisas ap ran jak karıp lım seb kab ar alan sıñak amnak
(Mak 16:19-20; Apo 1:9-12)*

⁵⁰ Jisas nıb agıl, kırop poñıd damıl, Jerusalem kırıg gıl, karıp tırıg tıronı Betani ulep sıñak amił, God kırop kod mıdeñ, agıl, nıñmagıl ne dap ranıl, God nop sobok gak.

⁵¹ Jisas nıg gek nıñlıg git, God nop dam ap ran jak karıp lım seb kab ar alan sıñak dad amnak.

⁵² Nıg gek, kırop tep gek nıñlıg git, yıb ne ak agel ar amek nıñlıg git, adık git Jerusalem amnílak.

⁵³ Amıl, per per nep God nop sobok gep karıp nıñlik mıgan ak amił, God yıb ne agel ar amolıgit.

MINIM KOMIN

**The New Testament in the Minimib dialect of the
Kalam language of Papua New Guinea**

Nupela Testamen long tokples Minimib long Niugini

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Minimib (Minimib dialect of Kalam)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2013-02-07

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

c3b0a7e5-6c23-5e97-9419-62054c911996